דבר

הסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום שני, א' באב תשמ"ז, 27 ביולי 1987 ● גליון 19180

היום 12 עמודים ● המחיר 85 אג', באילת 74 אג'

היום בדבר
- לפתוח מוסכמות / גד יעקבי
- הכומתה וההיגיון / טלי זלינגר
- מלחמת חמשת הימים / טדי פרויס
- חוק מכוער בלי גבול / דני רובינשטיין
- בין מסדרון לטרקלין / מאיר בראלי
- בורסה וכלכלה, עכשיו, על הדשא, ספורט, בידור

מזג האויר

חם ויבש בהרים, הביל במישור החוף.
הטמפרטורות: ירושלים: 24–33, רמת־הגולן: 20–36, צפת: 23–34, חיפה: 23–35, טבריה: 25–40, נצרת: 21–34, עפולה: 23–36, שומרון: 23–35, תל־אביב: 22–30, לוד: 22–35, ירידו: 25–42, עזה: 24–32, באר שבע: 20–39, אילת: 26–44.

ההסתדרות מברכת על השבוע המקוצר אבל היא לא תוותר על תוספות השכר

המשא־ומתן יימשך בשלושה צוותים: לנושא השבוע המקוצר, לתוספות שכר ולפיצויי הגימלאים על השחיקה

מאת סופרי „דבר"

בהסתדרות הובעה אתמול שביעות רצון על החלטת הממשלה בדבר קיצור שבוע העבודה הקל הסמכות שר האוצר לקיים עם ההסתדרות משא־ומתן ישיר בנושא זה, ללא זיקה לוועדה. מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר אמר לאחר שיחה טלפונית שקיים עם שר האוצר משה נסים, כי הוא אינו מאושר מהתניות המתלוות להחלטות הממשלה, אבל גם להסתדרות יהיו בוודאי התניות משלה.

באשר לסעיף בהחלטת הממשלה, הקובע, שקיצור שבוע העבודה יהיה תהליך לתביעות השכר של עובדי המגזר הציבורי אמר קיסר לסופר „דבר", כי ההסתדרות לא תוותר על תוספות שכר וכי גם שר האוצר בוודאי אינו מאמין שהיא תעשה זאת. „ההסתדרות תסכים לחתימת הסכם שכר לשנתיים רק אם יוארך תוקף הסכם יציבות המשק ואם הממשלה תשפיע על המעסיקים הפרטיים להאריך בהתאם גם את הסכם תוספת היוקר.

בישיבת המו"מ על הסכמי השכר במגזר הציבורי, שהתקיימה אתמול אחרי הצהריים בלשכתו של יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, הבהיר הממונה על השכר במשרד האוצר הלל דוראי, כי על אף הכתוב בהחלטת הממשלה יש באפשרותו לנהל מו"מ גם על תוספות שכר „לפתוח" לגבי „עובדים בעלי הכנסה נמוכה" כהגדרתו. „אנחנו מנהלים עכשיו מו"מ, לכל צד יש העמדות שלו, אבל בסופו של דבר אפשר יהיה לגשר על פני הפערים", אמר דוראי.

לנוכח הצהרתו זו סוכם כי גם במגעים שיתנהלו היום יוחלט על נהלים להמשך המו"מ בשלושה

(המשך בעמ' 2)

נהרג שר המסחר האמריקאי

שר המסחר של ארה"ב מאלקולם בולדריג' מוטל על הקרקע לרגלי סוסו, שקרס במהלך תחרות „רודיאו" בחווה פרטית בקליפורניה. בולדריג', שר בממשל רייגן מאז שנת 1981, שנודע כמצדד נלהב במדיניות הסחר החופשי של רייגן ובגישתו התקיפה כלפי יפאן ב„מלחמת השווקים" שהתנהלה בין שתי המדינות עד העת האחרונה, מת כמה שעות אחר־כך בבית־החולים שבו אושפז, כתוצאה מדום לב, שנגרם כתוצאה מאבדן דם. (צילום: א.פ.)

שמיר מציע למובארק לנהל את הוועידה האזורית לשלום

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר מציע לנשיא מצרים חוסני מובארק לעמוד בראש הוועידה האזורית לקידום תהליך השלום במזרח התיכון. הרעיון החדש הועבר באגרת תשובה של יצחק שמיר אל נשיא מצרים.

ראש הממשלה מקווה כי יהיה בכך „פיתוי" לנשיא המצרי להסכים להצעתו לכינוס ועידה אזורית כתהליך לוועידה הבינלאומית. על־פי ההצעה של שמיר ישתתפו בוועידה נציגי ישראל, ירדן והפלשתינים, והנשיא מובארק ישמש יושב ראש הוועידה. מנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן־אהרן סיפר אתמול על ההצעה החדשה בראיון בטלוויזיה הערבית. בן־אהרן טען כי שיתוף ברה"מ בתהליך השלום יביא לנסיגה ויפגע בסיכויי.

„ניוזוויק": ברה"מ לא תדרוש זכות וטו בוועידה

סופרת „דבר" בארה"ב מרים פוקס מוסרת:

ניו־יורק (מיוחד ל„דבר"). – ברה"מ לא תעמוד על הזכות להטיל וטו על הסכמים אשר יושגו בשיחות ישירות בין ישראל ומדינות ערב במסגרת הוועידה הבינלאומית. זאת מגלה השבועון „ניוזוויק" מפי מקורות דיפלומטיים ישראליים ואמריקאיים.

במסגרת פגישות שקיים באחרונה תת־מזכיר המדינה האמריקאי ריצ'ארד מרפי עם פקידים בכירים מברה"מ, נמסר למרפי על נכונותה של מוסקווה לוותר על זכות הווטו. בכך יתקבל אחד מתנאי המפתח שהעמידו ישראל וארה"ב בפני ברה"מ בנושא השתתפותה בוועידה בינלאומית, מוסר השבועון.

חיל־הנחתים של ארה"ב יתחיל בחודש הבא בקליטת 13 מטוסי „כפיר" – אף־21 א' מתוצרת התעשייה האווירית הישראלית – מוסר סופר „דבר" אריה ארד. שמונת המטוסים האחרונים יצאו בסוף השבוע בדרך הים לארה"ב. זו עסקת הייצוא השנייה של ה„כפיר" לצבא האמריקאי. חיל־הים האמריקאי כבר מפעיל 12 „כפירים" מתוצרת ישראל לשביעות רצונו המלאה. את מטוסי ה„כפיר" מחכיר חיל־האוויר לחילות הים והנחתים של ארה"ב בתמורה למסוקי „קוברה". התעשייה האווירית מספקת שירותי תחזוקה למטוסים תמורת תשלום. במקורו מצוייד ה„כפיר" במנוע אמריקאי, המנוע המותקן גם ב„פאנטום". עתה מציעה התעשייה האווירית אותו מטוס עם מנוע צרפתי, כדי לעקוף את הקשיים שעורמת ארה"ב לפני יצוא ה„כפיר" למדינות אחרות.

בתצלום: מטוס „כפיר" צבוע בצבעי חיל־הנחתים האמריקאי.

עולי אתיופיה – למאבק ציבורי להבאתם של 15,000 קרוביהם

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

עולי אתיופיה בארץ פתחו אתמול במאבק ציבורי למען איחוד משפחותיהם. 15,000 יהודים עדיין נמצאים באתיופיה ועלייתם אורכת נמנעת.

נציגי הוועד האתיופית העומדים בראש המאבק אמרו אתמול במסיבת עתונאים בירושלים כי „כל אחת ממשפחות יהודי אתיופיה בארץ קרועה, אין משפחה שלמה, ילדים בלי הורים והורים שילדיהם נשארו באתיופיה. הסבל של משפחות אלה רב".

פרדה אקלום ואסף פרוה, מראשי המאבק, האשימו את ממשלת ישראל שאינה עושה די. הם אמרו כי הדלפה מכוונת על „מבצע משה" בזמנו גרמה להפסקתו, ומאז אין עליה מאתיופיה. „במשך השנתיים שחלפו מאז הפסקת העליה לא פעלה ממשלת ישראל ולא עשתה דבר למען פתיחת שערי אתיופיה. פנינו לממשלה וביקשנו שיפעלו. אמרו לנו תהיו בשקט. אנו פועלים. אך באמת לא פעלו", טענו הדוברים. הם הוסיפו כי פנו לשגרירי קנדה, איטליה, שוודיה, מקסיקו וארה"ב, וביקשו מהם ללחוץ על ממשלת אתיופיה לשחרר את היהודים. השגרירים השיבו כי יפעלו אם תהיה פניה רשמית מצד ממשלת ישראל.

במסיבת העתונאים נאמר, כי עד כה לא פנתה ממשלת ישראל לשגרירי מדינות אלה. אנשי הוועד הציבורי למען איחוד משפחות אתיופיה יצאו בקריאה למדינות העולם כולו להפעיל לחץ על ממשלת אתיופיה כדי שתאפשר יציאתם של היהודים ועלייתם ארצה.

השר צור: מודהה

„ממשלת ישראל כולה מודהה עם סבלם של עולי אתיופיה ועם קריאתם הנואשת לאיחוד משפחות „אולם אין, ברגע זה, באפשרותה להבטיח מתי ישתנה המצב", אמר שר הקליטה יעקב צור לעולי אתיופיה שהפגינו אתמול מול משרד ראש הממשלה בירושלים. שר הקליטה עזב באמצע את ישיבת הממשלה ובמשך מספר דקות עמד בקרב המפגינים. לאחר מכן פנה אל המפגינים ובשם ממשלת ישראל הבטיח שהממשלה כולה תעשה הכל כדי שבסופו של דבר יתאחדו עולי אתיופיה עם בני משפחותיהם. „אני משוכנע" אמר צור „שכפי שבאו העולים שהגיעו לישראל, כך יגיעו לארץ גם בני משפחותיהם".

היום יקיימו עולי אתיופיה עצרת המונית ברחבת בנייני האומה בירושלים.

באירופה מצפים להקלה בחום שתגיע לישראל אולי מחרתיים

אך בינתיים נשברים שיאי החום ביוון – ו־500 מתו עד כה

מאת סופר „דבר" אריה ארד, [illegible]

סימנים ראשונים להקלה בגל החום הנוכחי ניכרו אתמול במרכז אירופה, ונראה כי מחרתיים תסתמן הקלה גם בארץ. עם זאת מזהיר החזאי התורן, שהיא תהיה הדרגתית ושלא תתרחש בבת אחת. ביוון, לעומת זאת, לבש גל־החום ממדים דרמאטיים: בבתי־החולים מסרו כי מאז ה־18 ביולי מצאו את מותם כ־500 איש, לאחר שהטמפרטורות העפילו עד ל־45 מעלות בעמק לאריסה שבמרכז המדינה.

לפי שעה יימשך גם היום עומס החום הכבד, הנובע מטמפרטורות גבוהות מהרגיל, מלחות גבוהה ומיובש במרכז ובנגב ללא כל משבי רוח.

יצויין כי מזג האוויר השורר בארץ בשבועיים האחרונים הוא נדיר מאוד, וכי ב־35 השנים האחרונות ידוע רק על מקרים ספורים, שבהם שררו תנאי מזג אויר כאלה במשך 7 עד עשרה ימים ברציפות. עיקר החריגה הוא בהתמשכות הגל על פני שבועיים ויותר. בבאר־שבע, למשל, שורר חום של 36 מעלות זה 10 ימים ויותר ברציפות. באילת הגיע אתמול החום ל־43 מעלות עם לחות יחסית של 9 אחוזים בלבד. בירושלים היה החום 41 מעלות, בטבריה 40, ובתל־אביב 32, עם לחות יחסית של 80 אחוז.

עקב החום הכבד הגביר משרד הבריאות את הפיקוח על מי השתיה ועל איחסון המזון בבתי המלון, במסעדות ובמקומות הנופש ברחבי הארץ.

בכפר מכר אירעה בשבת הרעלת מזון, ו־150 נזקקו לטיפול רפואי. מקרה זה הדליק נורה אדומה במשרד הבריאות שהחליטו לפעול למניעת

(המשך בעמ' 2)

נוסעת אוטובוס שהתעלפה אתמול בגל החום הפוקד את אתונה, אחת ממאות שנפגעו בימים האחרונים, נישאת בידי שני עוברי־אורח. (צילום: א.פ.)

ש"ס תניח חוק בתי"ד רבניים אך הסיכויים להגשתו אפסיים

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

סיעת ש"ס תניח היום במזכירות הכנסת את חוק בתי־הדין הרבניים, אך אין היא רואה [illegible] הכנסת מחרתיים, אם יתברר לה שאין רוב להעברתו.

יום ד' הקרוב הוא המועד האחרון להגשת הוואריאציה על חוק „מיהו יהודי" לפני הפגרה, שכן בשבוע האחרון של מושב הכנסת מטפלת המליאה רק ב„ביקורי השולחן" ולא בהצעות־חוק חדשות. יצוין, כי חלפו 60 הימים שקצבה ש"ס לליכוד להתאמץ להעביר את אחד החוקים המסדירים את רישום הגרים.

בפגישה שקיימו אתמול בבוקר, לפני ישיבת הממשלה, נציגי ש"ס, השר יצחק פרץ והח"כים רפאל פנחסי ושמעון בן־שלמה, ונציגי הליכוד, השר משה נסים והח"כים אהוד אולמרט ויהושע מצא, נדונו הסיכויים להעברת חוק בתי־הדין הרבניים השבוע, בעקבות תוצאות ההצבעה על חוק ההגירה לפני כמה שבועות. נציגי הליכוד הבטיחו לבדוק שוב אם יש ביכולתם להשפיע על מורדי ההצבעה לשנות את אופן הצבעתם.

השר יצחק פרץ אמר אתמול בתוכנית „מסיבת עתונאים" ב„קול־ישראל", כי גם אם החוק ייכשל על חודו של קול תראה בכך ש"ס הישג, שכן חוק „מיהו יהודי" לא התקרב מעולם לשיעור תמיכה כזו.

עם זאת, אמר אמש ל„דבר" דובר

(המשך בעמ' 2)

השבועון הצרפתי „לה ז'ורנאל די דימאנש":

חודש התיווך של ישראל בעסקות נשק סין־איראן

פצצה גרעינית איראנית – כבר ב־1990

מאת גרשון קרן, סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – ישראל מתווכת בעסקות נשק בין סין העממית לבין איראן – טוען השבועון הצרפתי „לה ז'ורנאל די דימאנש". העתון אומר, כי תיווך זה, שנעשה בו שימוש ב[illegible] רבות" התחדש באחרונה.

על־פי השבועון, בקיץ 1985 ביקר נשיא הפרלמנט האיראני רפסנג'אני בפקין וחתם על עסקה בשווי של מיליארד דולאר, שהבולטת בה בנושאי טילי קרקע־ים סיניים, שבהם משתמשת איראן במפרץ, נושאים את השם „תולעי משי". לפי העתון, הוקמה עוד ב־1978 „ברית משולשת" בין השירותים החשאיים הסיניים, ה„מוסד" והמשטרה החשאית של השאה – נגד ברית־המועצות.

פצצת אטום איראנית

בידיעה אחרת כותב השבועון, כי לפי הערכת מומחים צרפתים עשויה איראן לפתח פצצת אטום כבר בשנת 1990. בפברואר השנה הטילו האיראנים על חברה גרמנית בארגנטינה לחדש את הקמת הכור הגרעיני בבושהר, שהופסקה לפני עשר שנים. מהנדסי גרעין ארגנטינים וארגנטינאים יצאו לאיראן [illegible].

ביהמ"ש בגזרו מאסר על שמואל עינב:

העברת כספי שוחד למפלגה אינה עשויה לטהר את השרץ

(עו). – בית־המשפט המחוזי בתל אביב גזר אתמול על סוחר הקרקעות שמואל עינב, בן 65, [illegible], עם אפשרות לריצויו בעבודות שירות. בן נגזר עליו תשלום קנס בסך 3,000 שקל.

השופט אליהו מצא גזר על עינב עונש זה לאחר שהורשע בתיווך שוחד לאבי צור, עוזרו לשעבר של סגן השר מיכאל דקל, הנחשב לאחד ממקורביו של ראש הממשלה.

הסניגור, עו"ד דן שיינמן, טען, כי הסכום שהנאשם העביר לאבי צור

(המשך בעמ' 2)

רבין מכחיש לחץ ארה"ב לבטל חוזים עם דרום־אפריקה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ארה"ב אינה לוחצת על ישראל לבטל חוזים עם דרום־אפריקה. כך טען אתמול שר הבטחון יצחק רבין בישיבת הממשלה בתשובה לשאילתה של השר יוסף שפירא.

השר שפירא ביקש לברר אם יש אמת בפרסומים בנושא זה שהופיעו באחרונה בכלי התקשורת בישראל.

שר הבטחון השיב כי למשרדו לא הגיע כל מידע על לחצים כביכול מוואשינגטון לבטל חוזים חתומים לאספקת נשק או מידע טכנולוגי בתחומי בטחון והגנה. להערכתו, לא הגיע מידע כזה גם למשרדים אחרים בישראל.

העתון הערבי „אל־איתיחאד" טוען:

ברה"מ הסכימה לספק לירדן מטוסי מיג־29

אבו־דאבי (ע"צ). – ברה"מ הסכימה לספק לירדן מטוסי קרב מדגם „מיג 29" וטילי קרקע־אוויר מדגמי „סאם 7" ו„סאם 9" – נכתב אתמול בעתון „אל־איתיחאד", הרואה אור באבו־דאבי.

העתון הוסיף, בהסתמך על מקורות דיפלומאטיים במוסקווה, כי ההסכם הושג בשיחות שנערכו לא מכבר במוסקווה בין נציגים סובייטיים וירדניים. על קיום שיחות אלה לא נמסר עד כה דבר.

עד כה לא נמסר אישור רשמי לידיעה זו מכל גורם אחר, וידוע, כי ירדן מעדיפה לרכוש ציוד מערבי, בגלל הקשיים הרבים הכרוכים בקליטת ציוד מן הגוש המזרחי בצבאה, המושתת ברובו על ציוד מערבי.

העתון לא מסר את מספר המטוסים האמורים להיות מסופקים לירדן וגם לא את מועד הספקתם. הוא ציין, כי ירדן פנתה למוסקווה, מאחר שהקונגרס האמריקאי סירב בשנה שעברה להתיר לממשל אספקת נשק אמריקאי לה. ירדן פנתה גם לאיטליה, בריטניה, מערב־גרמניה וספרד בבקשה לרכישת נשק אצלם.

פקידים בירושלים מעריכים:

מצרים תדחה דרישות ישראל למו"מ לקביעת הפיצוי לראס־בורקה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

מצרים אינה מתכוונת להיענות לישראל בקשר לתשלום הפיצויים למשפחות הנרצחים בראס־בורקה. כך מעריכים פקידים בכירים בירושלים על אף שרשמית הודיעה קאהיר כי תשיב רק בעוד שבוע על בקשת ישראל בנושא זה.

שר החוץ שמעון פרס דיווח אתמול לממשלה כי שר החוץ המצרי הבטיח לשקול בכובד ראש את בקשת ישראל. ישראל תובעת שמצרים תיכנס למשא ומתן עם נציגי ישראל על גובה הפיצויים. ואולם מצרים, שהודיעה כי היא מכירה באחריות לרצח שבעת הישראלים, דורשת שאת גובה הפיצויים יקבע טריבונאל שלה.

מתקדימים בעבר עולה כי הפיצויים שקבע בית־הדין המצרי היו נמוכים ביותר.

ראש הממשלה יצחק שמיר אמר בדיון כי שר החוץ המצרי עבדול אל־מגיד אמר לו שבלי אש"ף לא יתנהל משא ומתן לשלום.

500,000 ש"ח לוועדה החוקרת נהלי השב"כ

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

האוצר אישר בימים אלו הקצבה בסך 500,000 ש"ח לפעולותיה של הוועדה לחקר שיטות העבודה של השב"כ. ההקצבה הועברה לאישורה הסופי על־ידי ועדת הכספים של הכנסת.

סופרת „דבר" מציינת כי ההקצבה נועדה למימון דמי השכירות של מקום מושבה של הוועדה בבית החולים „שערי צדק", לאבטחת הוועדה, לפענוח תרגום, ולרכישת ריהוט.

בינתיים נודע כי בוועדת החקירה הממלכתית נשקלת האפשרות להחתים את עורכי הדין של אנשי השב"כ שיוזמנו לחקירה, על כתב התחייבות לפיו לא ידליפו מהדיונים בהם השתתפו. ההחתמה על ההתחייבות תיעשה על־פי סעיף הקיים בחוק ועדות חקירה.

ארנס מאשים: צה"ל בזבז מאות מיליונים על הצטיידויות סרק

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

צה"ל בזבז בעשור הקודם מאות מיליוני דולארים על הצטיידות סרק במערכות נשק אמריקאיות שלא הוכיחו עצמן ואינן מנוצלות כלל – כך אומר השר משה ארנס בשיחה עם סופר „דבר".

השר ארנס אמר את הדברים בהקשר לוויכוח על עתיד ה„לביא".

צה"ל החליט בעשור הקודם להעדיף מערכות אמריקאיות על פיתוח עצמי של מערכות דומות. אולם המערכות

(המשך בעמ' 2)

אושרה ההצעה לאסור ייעוץ המניות בבנקים

מאת אמנון אמיר, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

הממשלה אישרה אתמול את הצעת החוק שהגישה ועדת השרים לעניין דו"ח בייסקי שלפיה לא יורשו הבנקים לייעץ בהשקעות במניות.

סגן שר האוצר עדי אמוראי, האחראי במשרד האוצר לשוק ההון, יביא בימים הקרובים את הצעת החוק לאישור הכנסת. הבנקים המתנגדים לחוק המוצע מתכוונים למקד עתה את מאמציהם בדיונים שתקיים ועדת הכספים של הכנסת.

במסגרת החוק המוצע ייאסר על הבנקים לייעץ ללקוחותיהם בנושא השקעות במניות. ייעוץ הבנקים יוגבל לאיגרות חוב ממשלתיות ולנכסים פיננסיים הנמצאים בשליטתם, כגון תוכניות חיסכון ופקדונות שקליים. לבנקים תינתן תקופת התארגנות בת שנה כדי להיערך לקראת החוק החדש. בתום שנה מיום קבלת החוק לא יורשו יותר הבנקים לייעץ באיגרות־חוב לא ממשלתיות, במניות ובקרנות נאמנות.

עוד קובע החוק כי מתן ייעוץ השקעות יינתן רק על ידי מי שקיבל רשיון לכך. על־פי ההצעה יחוייבו בקבלת רשיון גם מנהלי תיקי השקעות.

מת אהרון בכר

(ע). – העתונאי אהרון בכר מ„ידיעות אחרונות" מת אתמול מדום לב בעת שישן בבית אמו שבנחלת־יצחק. בן 45 היה במותו.

לאחר ששב לא מזמן משליחות בת שלוש שנים מטעם עתונו בניו־יורק, התגורר בכר בבית אמו. אתמול ב־5.30 לפנות בוקר הוא נפל מהמיטה בשנתו והחל לחרחר. האם התעוררה ומשראתה את מצבו הזעיקה את אחיו המתגורר בשכנות. האח ניסה להנשימו, ובמקביל הזעיק אמבולנס של מד"א, שהגיע כעבור כרבע שעה. כל המאמצים להחיותו עלו בתוהו.

ארונו של בכר יוצב היום ב־14.30 ב„בית סוקולוב". משם תצא הלוויה בשעה 15.00 לבית־העלמין בחולון.

בכר נולד ב־1942 בבולגריה. בגיל שש עלה ארצה עם הוריו והמשפחה השתכנה ביפו. הוא למד בבית־הספר שבסמיכות למגרש „מכבי" יפו, ומכאן אהבתו הגדולה לקבוצת כדורגל זו. מאוחר יותר עברה המשפחה לנחלת יצחק, ואז עבר ללמוד בתיכון חדש. לאחר שירותו בצה"ל למד באוניברסיטה העברית בירושלים היסטוריה ומדעי המדינה.

בכר נחשב לעתונאי מבריק ופורה מאד. עוד בהיותו סטודנט החל לכתוב בעתונים שונים. לפני 20 שנה עבר ל„ידיעות אחרונות", שם החל לכתוב טור קבוע „מאזני צדק", שהפך בהמשך ל„להיב". לאחר מכן עבר לכתיבת מאמרים, במקביל לכתיבת „פרופילים" וסדרות, בין היתר על ביקוריו בבולגריה, בקמבודיה ובגרמניה. לפני שלוש שנים נשלח מטעם עתונו לניו־יורק, משם העביר דיווחים בסגנונו המיוחד ובלשונו הציורית.

בכר חזר ארצה לפני כחודש, ועמד לשוב לעבודתו בעתונו.

מנהל „מימי הנגב" תקף מתיישבי פעמי תש"ז, שכלאו אותו במשרדו

שמונה מחברי המושב נעצרו לחקירה – אחד נפצע ונזקק לטיפול

מאת אמיר רוזנבליט, כתב „דבר"

חברי מושב פעמי־תש"ז כלאו אתמול את מנהל ארגון „מימי הנגב" במשרדו, ואילו הוא השליך לעברם מאפרה ותקף אותם. אחד מחברי המושב נפצע בראשו ונזקק לטיפול.

חברי המושב באו אתמול למשרדו של מנהל „מימי הנגב" בבאר־שבע, שמואל שלמה, כדי למחות בפניו על סגירת שעון המים במושב. בתגובה תקף אותם שלמה, השליך לעברם מאפרה וספל קפה, ופצע את חבר המושב ראובן סרנה ואף את צלם „ידיעות אחרונות" אמיר וייגברג, שהיה במקום.

שמונה מחברי המושב נעצרו לחקירה. ממנהל הארגון, השייך לתנועת המושבים, ניגבתה עדות במשרדו. „למשטרה שיטות חקירה משלה", אמרו השוטרים בתגובה לטענות העצורים על איפה ואיפה.

חברי פעמי תש"ז ביקשו למחות על מדיניות ארגון „מימי הנגב", שבארבעת החודשים האחרונים מנע אספקה סדירה של מי השקיה למושב. כתוצאה מכך ירדו לטמיון, לדבריהם, מאות דונמים של גידולי ירקות ליצוא ופרדסים. לטענת חברי המושב, הרקע לסגירת השעונים הוא סירובה של חברת „מימי הנגב" לגבות מהם תשלום עבור השימוש במים, לאחר שהחברים הגישו בקשה לפירוק המושב, בניגוד לעמדת הארגון.

המושבניקים טוענים כי מנהל ארגון „מימי הנגב" שמואל שלמה הפר עמם את ההסכם לפתוח להם את שעון המים. אתמול כלאו אותו למשך כשעה במשרדו והודיעו לו שלא יפתחו את הדלתות עד שיורה לחדש את אספקת המים למושבם. שלמה סירב לנהל עמם משא־ומתן כל עוד הוא כלוא.

אחד העדים לאירועי אתמול במשרדי „מימי הנגב" היה יו"ר עמותת „אתגר", המאגדת 170 מושבניקים מהצפון ומהדרום, יואל שירמן. „הייתי נוכח במחזה מביש, כמותו לא ראיתי מימי", סיפר אתמול שירמן. „איך עובד ציבור יכול לגלות יחס כזה של התנשאות והשפלה כלפי אנשים שהוא מתפרנס מהם. אם בשיטה כזאת מתנהלים הדברים, מה הפלא שהגענו למשבר הנוכחי". חבר לשכת המשמרת הצעירה במפלגת העבודה מהמושב פעמי תש"ז, שלום גבריאלי, שנעצר אתמול על־ידי המשטרה, אמר: „דרשנו הקמת ועדת חקירה בעקבות מה שאירע בארגוני המושבים. שמעון פרס אמר שלא דרושה חקירה. מה שקרה היום מהווה הוכחה שאסור לעבור על כך לסדר היום. איננו יכולים להתקיים יותר כחקלאים בישראל". דובר משטרת מרחב הנגב, רב פקד מישל עידן, אמר אתמול בתגובה לטענת החקלאים על מדיניות של איפה ואיפה כלפיהם, כי הנושא נמצא בטיפול. את תגובתו של מנהל אירגון „מימי הנגב" לא ניתן היה להשיג אתמול.

באירופה

(המשך מעמ' 1)

הישנות מקרים כאלה, הן על־ידי הסברה והן על־ידי הגברת הפיקוח של ההגרסאים הנפתיים. המשרד פנה לציבור וביקש להקפיד על שתיה מרובה. על פי חוות דעת מומחי המשרד על כל אדם לשתות כ־14 כוסות מים ביום בממוצע.

הקלה ראשונה בגל החום הורגשה אתמול בהונגריה, באוסטריה ובבולגריה, שם ירדו מידות החום לכ־22 מעלות. אולם באיטליה, בבלקנים וביוון עדיין שרר חום כבד.

כיוון לוחצים בתי־החולים האזרחיים והצבאיים, שכולם הועמדו במצב הכן, על חלק מנפגעי גל החום המאושפזים בהם, אלה הנמצאים בשלבי החלמה, לחזור לבתיהם כדי לפנות את המיטות.

השלטונות החליטו, תוך הסכמה עם אנשי הכמורה, להפר את המסורת האוסרת קבורה ביום א', ובשכונות השונות של הבירה אתונה צמצמו כמרים את טקסי הלוויה לכדי רבע שעה, כדי לאפשר לכל המשפחות להביא את יקיריהן לקבורה.

לא רק את אתונה, אגן הים התיכון, פוקד גל חום בשבוע האחרון. מכל העולם מגיעים דיווחים על טמפרטורות קיצוניות, סופות טרופיות ואחרות, שטפונות ופגעי טבע אחרים.

בהודו ירדו אתמול גשמי המונסון, להם ייחלו זמן רב, בתום הקיץ הארוך והחם ביותר מאז ראשית המאה. הגשמים ירדו ששה ימים מאוחר יותר מאשר אי פעם בעבר ולא היו עזים כבדרך כלל. בגשמים אלה לא היה די כדי להנמיך את הטמפרטורה אל מתחת ל־40 מעלות. השיא הקודם לאיחור בגשמי המונסון היה בשנת 1907, כשהעיר ניו־דלהי המתינה לגשמים עד ל־20 ביולי.

בסין מאיימים שטפונות על מיליוני תושבים. יותר מ־100,000 אזרחים ואנשי צבא גויסו כדי לחזק את הסוללות מסביב לאגם דונגטינג שבמחוז הונאן, אחד הגדולים במדינה. אם יעלה האגם על גדותיו, הוא יציף מיליוני אזרחים בשלוש ערים לפחות. צפונה משם, במחוז הובאי, גויסו 300,000 כדי לחזק את הסוללות במקום הפגיע ביותר לאורך נהר היאנגצה.

בדרום־קוריאה עלה מספר קורבנות השטפונות ל־135. הממשלה הציבה יותר מ־100,000 חיילים, עובדי ממשלה, סטודנטים וכפריים.

ש"ס תניח חוק

(המשך מעמ' 1)

ש"ס, כי החוק יובא להצבעה מחרתיים רק אם תהיה לש"ס משכבעת שיש לו רוב. היום ייפגשו נציגי ש"ס שוב עם נציגי הליכוד, וגם עם נציגי המפד"ל, שטרם החליטו איך יצביעו אם יועלה החוק.

אם בסופו של דבר יועלה חוק בתי־הדין הרבניים להצבעה השבוע, אין לו סיכוי לעבור ובמקרה הטוב ישיג אותה תוצאה שהשיג חוק ההמרה.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	12	– 18	מעונן
אמסטרדם	10	– 16	בהיר
בואנוס איירס	16	– 24	גשום
הלסינקי	13	– 17	מעונן
הונג קונג	25	– 29	מעונן
וינה	14	– 19	מעונן
ז'נבה	13	– 25	בהיר
טוקיו	26	– 33	בהיר
סידני	19	– 31	מעונן
יוהנסבורג	5	– 17	בהיר
לונדון	11	– 16	מעונן
ליסבון	18	– 29	בהיר
מדריד	16	– 26	בהיר
מונטריאול	17	– 28	מעונן
ניו יורק	25	– 35	מעונן
פאריס	12	– 21	בהיר
פרנקפורט	9	– 18	בהיר
ציריך	14	– 19	מעונן
ריו דה זנרו	15	– 30	מעונן
שטוקהולם	15	– 19	מעונן
שיקגו	23	– 35	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, ...
ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373
חיפה: דרך הים 2, טל. 384655
באר־שבע: רח' האבות, טל. 35282

swissair

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
עורך „דבר־השבוע" טוביה מנדלסון
מנהל כללי אמנון בר־יוני
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33106

מתחילים עיצומי רופאים בקופת־חולים

ביה"ח סורוקה יתפקד היום במתכונת שבת; השרון מחר

מאת רנקה הרניש, סופרת „דבר"

בית־החולים „סורוקה" בבאר־שבע יעבוד מהבוקר למשך 24 שעות במתכונת שבת. 450 רופאיו נוקטים עיצומים על־פי הוראת מזכירות הסתדרות רופאי בתי־החולים של קופת־חולים. מחר יעבוד במתכונת שבת בית־חולים „השרון" בפתח־תקווה.

במסגרת העבודה במתכונת שבת מתבטלים כל הניתוחים המתוכננים, מרפאות החוץ יהיו סגורות והחולים ייאלצו לקבוע לעצמם תור מחדש. גם מחלקות אישפוז יום יהיו סגורות, למעט אונקולוגיה.

על העיצומים החליטה מזכירות החטיבה בגלל שורה ארוכה של נושאים שנמצאים בדיון עם ההנהלה המרכזית של קופת חולים. יו"ר החטיבה, ד"ר חיים סולן, סירב למסור את מועדי העיצומים בכל אחד מבתי־החולים של קופת־חולים. מחר תתכנס מזכירות החטיבה לדיון על המצב.

לסופרת „דבר" נודע ממקור מוסמך, כי קופת־חולים מציעה לנציגות רופאי בתי־החולים חידוש המשא ומתן על כל הנושאים שבמחלוקת ביום ה' השבוע.

הגרעון במאזן גדל ב־6.5% בגלל עלייה ביבוא בטחוני

מאת אמנון אמר, סופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

ברבע הראשון של השנה הסתכם הגרעון במאזן התשלומים ב־1.4 מיליארד דולאר – עלייה של 6.5 אחוזים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, ושל 50 אחוז לעומת הרבע האחרון של 1986.

מהנתונים שפרסמה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מתברר כי הגידול בגרעון נובע מעלייה חדה שנרשמה גם ביבוא הבטחוני וגם ביבוא הסחורות ומעלייה מתונה בלבד ביצוא.

היבוא הבטחוני הסתכם בתקופה ינואר־מארס השנה בחצי מיליארד דולאר, פי שניים מהרמה שנרשמה בכל אחד מרבעי השנה ב־1986. יבוא הסחורות הסתכם בתקופה זו ב־2.5 מיליארד דולאר, עליה של 24 אחוז לעומת התקופה המקבילה בשנה שעברה.

ביצוא הסחורות והשירותים נרשמה ברבע הראשון של השנה עליה מתונה בלבד, של 3.5 אחוזים לעומת הרבע המקביל אשתקד.

את הגרעון במאזן התשלומים ממנת ישראל על־ידי תנועות הון חד־צדדיות. ברבע הראשון של השנה הסתכמו תנועות הון אלה ב־1.1 מיליארד דולאר. סכום זה היה נמוך מעודף היבוא של סחורות ושירותים ובתוצאה מכך נרשם גרעון בסך 300 מיליון דולאר בחשבון השוטף של מאזן התשלומים.

העברת כספי שוחד

(המשך מעמ' 1)

היה תרומה לליכוד. לעומת זאת טענה התובעת, עו"ד רחל סיבר, כי זה היה שוחד. השופט מצא קיבל את גירסת התביעה, שהתרומה היתה שוחד, וקבע, שהיו כאן נסיבות מובהקות של עיסקת שוחד ושההעברת כספי השוחד למטרה מפלגתית או פוליטית אין כדי לטהר את השרץ או להפיג את חומרת המעשה.

לא זו בלבד, אלא שהנאשם כיוון את כל מאמציו לכך, שעיסקת השוחד אכן תוכל להתבצע להנחת דעתו של צור – קבע השופט. הוא הוסיף, כי לכאורה היה בידי הנאשם לסייע לסוחר הקרקעות יצחק ינאי גם על־ידי הבעת התנגדותו לבקשותיו הגלויות והמוצנעות של צור למתן שוחד. אך עיניב עצמו הודה, שראה את דרישתו של צור כאיום. משנעשה עסקת [illegible] של הצ'קים שערך ינאי לסילוק הטלפונים, הפך הנאשם לשותפו של ינאי לעבירה של מתן שוחד. התפקיד שמילא בפרשה זו היה בהחלט דו־צדדי, ואלמלא התערבותו, ספק אם היה עולה בידי צור להשיג מינאי את מבוקשו – קבע השופט מצא בגזר הדין.

ההסתדרות

(המשך מעמ' 1)

צוותים, האחד לדיון בקיצור שבוע העבודה, השני בהתן תוספת שכר, הצוות השלישי יקיים מו"מ על פיצוי לגמלאי שירות המדינה על השחיקה בקצבאותיהם.

בתום הדיון ברך הורפלד על החלטת הממשלה בדבר קיצור שבוע העבודה והביע תקווה שבזמני המו"מ יתגברו על „כל אותם קשיים והתניות הכלולים בהחלטת הממשלה מאתמול". הורפלד הבטיח כי תביעות השכר של ההסתדרות לא יערערו את היציבות במשק והביע תקווה ששר האוצר אכן יעמוד מאחורי הבטחתו למתן תוספות שכר ריאליות, אותו „פלוס" שיעמוד במוקד המו"מ בימים הקרובים.

הורפלד מעריך כי המו"מ יסוכם תוך שבועיים שלושה, ורמז כי לאחר שהתקבלה כבר ההחלטה על קיצור שבוע העבודה תפעל ההסתדרות גם לצמצום שעות העבודה השבועיות.

יו"ר סיעת מפ"ם בהסתדרות וסגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, אפרים דיילוני, קרא להנהגת ההסתדרות לתת לעצמה שהות לחשבון נפש כדי להבחין בכך שאין היא רואה אלא צל הרים כהרים. לדעת דיילוני ההתניות הכלולות בהחלטת הממשלה על קיצור שבוע העבודה מרוקנות אותה מכל תוכן ויש לפרש את המסמך כפשוטו, ולא לסמוך על דברים בעל־פה של הממונה על השכר באוצר, כאילו על־אף האמור בהחלטה יתקיים מו"מ על תוספת שכר.

סיכום המשא ומתן יוגש לאישור „קרונות" על־ידי ועדת השרים לכלכלה. לאחר מכן יובא שוב לאישור הממשלה.

– ההצעה להמשיך במשא ומתן אושרה ברוב גדול של 14 שרים. שלושה שרים, רבין, צור ובר־לב, נמנעו ואילו נגד ההצעה הצביעו שלושה שרים בלבד, ארנס, פת ומודעי.

החלטת הממשלה קובעת כי ניהול המשא ומתן על קיצור שבוע העבודה יתנהל במסגרת הדיונים על הסכם עבודה לשנתיים וכי קיצור שבוע העבודה יותנה בקיום התנאים הבאים:

● קיצור שבוע העבודה יהיה תחליף לתביעות שכר בסקטור הציבורי ויובטח כי לא תהיה פגיעה ביציבות המשק בשל כך.

● מיכסת שעות העבודה השבועיות לא תופחת, התפוקה לא תיפגע ולא תידרש תוספת בכוח אדם או עלות תקציבית. ייקבעו הסכמים מקצועיים לצמצום כוח אדם בשירות הציבורי וכן כללים אשר יבטיחו שלא יהיה גידול בעלות השירותים הניתנים לציבור.

● המעבר לחמישה ימי עבודה במיגזר הציבורי לא יגרור שינוי בהסדרי שעות העבודה בסקטור העסקי, ירידה בתפוקה או תביעות לתוספת שכר בסקטור זה.

● כל השירותים הניתנים כיום לציבור בימי ו' (לרבות בתחום החינוך [illegible]) יינתנו [illegible] באותה רמה ובאותו היקף.

● המעבר לשבוע עבודה מקוצר [illegible] יופעל [illegible] שעות.

בסורה

ז'בוטינסקי היה ראוי להרבה יותר מזה

מאת טובה צימוקי, כתבת „דבר" בירושלים

במעמד נשיא המדינה חיים הרצוג, ראש הממשלה יצחק שמיר, שרים וח"כים, הוקרן אתמול בבנייני האומה בירושלים בהצגת בכורה הסרט „חיים בסער" המציג את סיפור חייו של זאב ז'בוטינסקי.

הסרט, בבימויו של שמואל אימברמן, הוצג במלאות 47 למותו של ז'בוטינסקי, והוא פרי יוזמתו של יו"ר המכללה לחינוך לאומי על שם אריה בן־אליעזר, ח"כ גדעון גדות.

השחקן אשר צרפתי בתפקיד זאב ז'בוטינסקי ועמוס לוי בתפקיד יוסף טרומפלדור משכנעים ביותר. בצאתם מן הסרט אמרו רבים: הסרט סטרילי, פשטני, ומדלג על התמודדויות היסטוריות מרכזיות בהן נטל ז'בוטינסקי חלק. ז'בוטינסקי היה ראוי להרבה יותר מזה.

בדברי ברכתו לפני ההקרנה ציטט ח"כ גדות את מאמר המערכת של „דבר", פרי עטו של זלמן שז"ר, ביום מותו של ז'בוטינסקי: „נופץ הכינור שנועד פעם להיות ראשון במקהלת תחיית ישראל".

גדות אמר: „בסרט הושקעו 47 שנות שיכחה ושתי שנות עבודה. אולי עכשיו אפשר להנחיל את הפיוס הלאומי".

טקס אזכרה

(ע). – טקס האזכרה הממלכתי לזאב ז'בוטינסקי במלאת 47 שנים למותו נערך אתמול באחוזת הקבר על הר הרצל בירושלים.

פרס דוחה האיומים מברה"מ: אין לישראל כוונות עויינות כלפיה

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

„ישראל דוחה את איומיה של ברה"מ בגרוה" – נאמר בהודעה שפרסם אמש ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס. מצויין בה עם זאת כי „התפיסות הבטחוניות של ישראל הן בעלות אופי הגנתי ולא התקפי וברה"מ אינה אויבת של ישראל ואין לנו כל כוונות עויינות כלפיה".

פרס אמר עוד כי הוא מברך על יוזמת מוסקווה בקשר לצימצום מרוץ החימוש ומציע למדינות ערב להיכנס למשא ומתן על פרוז המזרח התיכון מנשק גרעיני „כולל מניעת הצבתם של טילים מטווח קצר ובינוני על־ידי צד כלשהו".

הודעתו של ממלא מקום ראש הממשלה באה לאחר אזהרת רדיו מוסקווה בשידוריו בשפה העברית בסוף השבוע על רקע הידיעות, באילו ניסתה ישראל טיל קרקע־קרקע משופר בעל טווח של 800 ק"מ מדגם „יריחו".

ארנס מאשים: צה"ל

(המשך מעמ' 1)

האמריקאיות לא הוכיחו עצמן ולמעשה אין משתמשים בהן.

התעשיות באה במקום פיתוח דור שני של טילי „גבריאל". התעשיה האווירית ייצאה טילים מן הדור הראשון במיליארד דולאר, שכן ישראל היתה המדינה הראשונה שפיתחה טילים ממשפחה זו. העדפת המערכת האמריקאית פגעה בבטחון המדינה, הביאה להפסקת המחקר והפיתוח הישראלי בנושא זה והעמידה את התעשיה הישראלית במצב נחות, אמר ארנס.

באותנה נמסר ממקורות זרים, כי ישראל ניסתה בהצלחה את הטיל „יריחו 2".

השר ארנס סבור, כי תוצאות הפסקתו של פרויקט ה„לביא" [illegible] 1965 [illegible]

ביום חמישי ד' באב תשמ"ז
30.7.87 יום השנה לתאונת הדרכים
בה ניספו ביתר הבהירינו
בהתייחד עם זכרם של

נעם ניצן (פינק) ז"ל — בן עזה ושלמה
דותן בן דעת ז"ל — בן לונה ודותן
אסא אריאל (לבל) ז"ל — בן רחל ויגאל
צח סלוס ז"ל — בן רחל וגדי
עפר לוי ז"ל — בן צוקי וצפי
יוחאי סטולרסקי ז"ל — בן לונה וקלאודיו
איתן גלבוע ז"ל — בן מיכי ז"ל ותמה כוכס
אביב רון ז"ל — בן יעל וצבי
ראומה בן דרור ז"ל — בת אסתר ומוריס
אביטל לפלר ז"ל — בת נתם ואריה

ההתכנסות בבית העם בשעה 16.00 הטכס בבית הקברות בשעה 16.30
המפקדים מתבקשים לשחרר את חיילינו ביום זה.

המשפחות ובית חפציבה

משפחת אריאל (לבל)
מבקשת להמנע מביקורי ניחומים בביתה ביום זה.
קיבוץ חפציבה

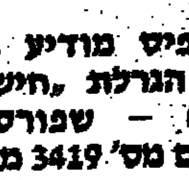

הודעה לציבור

מפעל הפיס מודיע בזה, בהתאם לתכנית הגרלת „חיש־גד" 3/1986 (25,000) – שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3419 מ־18.1.87, בעמ' 51 (להלן – התכנית), שסיום מכירתם של כרטיסי „חיש־גד" מהסדרה הנ"ל יהיה ביום 29.8.87.

אליעזר גורן
מנהל כללי

23.7.87

עיריית חיפה – מטעם מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
הודעה על־פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי:
ה"ה פרידמן, משקל, יצחקי – לאשור תוכנית לבנין ברחוב ראול ולנברג 37 מגרש 308 בגוש 10794, רמת־אשכול.
הבקשה כוללת בתוכנית הבאות:
1. בליטה של 40 ס"מ למרווח צדדי דרומי.
2. בליטה של 30 ס"מ למרווח צדדי צפוני.
3. עודף שטח בניה מעל למותר.
4. התקנת 2 קומות נוספות בשטח המודגנות.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3 חיפה, בימים א', ג', ה', בין השעות 08.00־11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, יומציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
אינגר יטביץ, מהנדס העיר

הנהלת כפר־תקוה, העובדים והחברים

מודיעים בצער ובכאב על פטירתו של

ד"ר זיגפריד (צבי) הירש ז"ל

מייסד כפר־תקוה
אדם דגול ורב פעלים

משפחת כפר־תקוה

לחברתנו ורמונט שרי
איתך באבלך במות
אימך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף אוניברסיטת חיפה
ההנהלה והעובדים

הננו משתתפים בצערו של החבר
רפאל ברקן
על מות **אחיו** ז"ל
הוועד הפועל של ההסתדרות וחבר עובדיו

יחד עם המשפחה
אנו אבלים על מותו של חברנו
עו"ד
שיפטר יעקב ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה בקשה למתן אישור להקלה/לשימוש חורג על חלקה (חה מס': 352 בגושים) 10035 ברחוב גולדנברג חדרה: הקלה של 5% לקו בנין צדדי.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת היתר/האישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה, רחוב הלל יפה את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדוייקת.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
אינגי י' בהגא, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה
תיק: 5327

למשפחה לבית חפציבה
על מות
הלנה ברסקי
אבלים חברי בית אלפא

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
חדרה
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה בקשה למתן אישור להקלה על חלקה 330 בגוש 10009, ברחוב שלי רצבן – דהיינו: תוספת 5% בניה נוספים לשטח הרצפה הכוללי.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה, רחוב הלל יפה את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדוייקת.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
אינגי י' בהגא – ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה
תיק: 5326

הלוח הכללי

הודעה
הנהלת העמותה „אמנות לעם" מינתה ועדה לבחירת
מנכ"ל
לעמותה.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית מלאה (רצויה השכלה אקדמאית), נסיון בניהול מערכות חינוך כלל־ארציות, כושר הבעה בכתב ובע"פ, שליטה בשפה האנגלית, יכולת לקיים מגעים עם גורמים ממלכתיים ומוסדות חינוך ותרבות בארץ ובחו"ל, כושר מנהיגות, יכולת ניהול צוות עובדים, יכולת ניהול מערכות גדולות.
מועמדים מתאימים מוזמנים לפנות בכתב יד לועדה בציון קורות חיים ופרטי הכישורים. הפניות תופנינה אל „הועדה לבחירת מנכ"ל לאמנות לעם" ת.ד. 7095 ת"א 61070 עבור מספר 7 לא יאוחר מיום 15.8.87.

ל"יובל הנדסה בע"מ"
חברה קבלנית לעבודות בניה
גאולה 17 חיפה 870292 04־844311
דרושים

מהנדס ביצוע
לעבודה באזור צפת וקרית שמונה רצוי חושב האיזור נסיון מוכח ועל חמש שנים לפחות בביצוע

מנהלת חשבונות
לעבודה במשרדי החברה בחיפה
בעלת סוג 3/2 נסיון
מוכח של חמש שנים לפחות
יכולה לעבוד בצורה עצמאית ואחראית
ידע בהנהלה ונסיון בהפעלת מחשב יתרון
תנאים טובים למועמדים המתאימים

קשר ישיר

אם יש לך ענין
בנושאי כספים, השקעות וביטוח
יש לנו מה להציע לך!
* נכשיר אותך להיות יועץ לתכנון פנסיוני
* מובטחת לך הכנסה גבוהה
* העיסוק אינו קשור בשעות עבודה קבועות
* מובטחים לך גבוי ולווי־צמוד בתקופת ההכשרה ותחילת העבודה.
טלפן אלינו ל־03־290828/9 ונקבע לך מועד לפגישה

שר החינוך יצחק נבון עם בכירי הארכיאולוגים. (צילום: יצחק הררי)

הארכיאולוגים לנבון: בעבר לא קברו אף־פעם יהודים בקיסריה

מאת צבי אילן, סופר „דבר"

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, הודיע אתמול כי ביום ד' (מחרתיים) יבקר באתר החפירות בקיסריה, שלטענת החרדים היה בו בית־קברות יהודי, ולאחר שיבדוק את העובדות יחליט על המשך צעדיו.

השר החליט על כך בתום פגישה שקיים בירושלים עם בכירי הארכיאולוגים בארץ, פרופ' בנימין מזר, פרופ' רות עמירן ופרופ' בירן. בפגישה השתתף גם מנהל אגף העתיקות במשרד החינוך והתרבות, אבי איתן.

הארכיאולוגים טענו באוזני השר, כי האתר בקיסריה נמצא על דרך רומית ראשית, ויש בו סימנים רומיים מובהקים, כגון מוזאיקה, מקדש של האל הרומי מיתראס, מבנה שלם המקשר לשוק הרומית וכו'. הם הדגישו, כי ליהודים אסור היה להיקבר בקיסריה, מאחר שמיקומה היה מחוץ לארץ־ישראל. לפיכך אין שחר לשמועות כאילו היה כאן בית־קברות יהודי.

נודע, כי משתתפי הישיבה עם שר החינוך, הפרופסורים מזר, עמירן ובירן הציגו את בעיית התנכלות של חרדים לחפירות במלוא חומרתה והדגישו כי יש לשים לה קץ אחת ולתמיד. פרופ' רות עמירן ממוזיאון ישראל, יו"ר המועצה הארכיאולוגית, אמרה אמש, כי נושא ההפרעות לחפירות הוא עמוק יותר מאשר פרשת קיסריה כשלעצמה. „זה עניין רציני ביותר", אמרה. „לא נוכל לחפור תמיד בעזרת המשטרה. זאת בושה וחרפה. אחרי שייגמר עניין קיסריה, צריך לחסל את ההתנכלויות בכל המקומות האחרים".

בתשובה לשאלה מה ניתן לעשות, אמרה, כי הדברים הם כבר בתהליך עשייה. היא מקווה, כי משלחת אגף העתיקות תצא לחפור באותו מקום שהמשלחת האמריקאית נאלצה לעזוב בגלל רצונה. דבר זה ייקבע סופית לאחר ביקור השר באתר ביום ד'.

בחוגי הארכיאולוגים שוררת תסיסה רבה, ונשמעת הטענה, שכך אי־אפשר להמשיך, והדרישה שהממשלה תפעיל את סמכותה בדבר.

מוחמד פאריס (משמאל), הקוסמונאוט הסורי הראשון, משוחח בטלפון בשבת עם נשיא סוריה חאפז אסד בשידור טלוויזיה ישיר מתחנת החלל הסובייטית „מיר". (צילום: א.פ.)

קופים הנהיגו מרד חיות בנמל־התעופה במוסקווה

מוסקווה (א.פ.) מחסן המטענים בנמל־התעופה „שרמטייבו" במוסקווה כבר כונה בעבר „ג'ונגל" ואפילו „גן חיות", אבל מעולם לא היה ראוי לתוארים אלה יותר מאתמול, כשכמה קופים שנשלחו למוסקווה מגן החיות של ברלין השתחררו מכלוביהם והנהיגו מרד של שאר החיות במשלוח.

רדיו מוסקווה שידר על כך מסר, כי הקופים השתחררו מכלוביהם בכוחות עצמם, הפעילו מעליות מטען ונסעו בהן להנאתם מעלה ומטה. הוא כינה את המצב שהשתרר במחסן „כיאוס".

לדברי הרדיו, פתחו הקופים את שאר הכלובים ושחררו את החיות שבהם. הם החלו ללחוץ על כפתורי המכשירים השונים שבמחסן באופן מקרי ולהשתעשע בהם כשהחלו לפעול. מרד הקופים דוכא סופית כעבור זמן מה כשרופאים וטרינארים שהגיעו למקום ירו בהם קליעים שהכילו חומר הרדמה והחזירו אותם לכלוביהם.

הקיבוצים שוקלים הגשת תביעה על כתב השטנה בקריית־שמונה

מאת שמעון ויים, סופר „דבר" בצפון

באצבע הגליל המשיכו אתמול הרוחות לסעור בעקבות הכתבה שהופיעה בסוף השבוע במקומון בקריית־שמונה ובה דברי שיטנה נגד הקיבוצים. הנושא היה לשיחת היום בעיר ובקיבוצי הסביבה ורבים מחברי הקיבוצים תבעו למצות את הדין עם האחראים לפרסום ועם כותבי המאמר המסית.

תחת הכותרת „הפתרון הסופי" מובע בעל המאמר כי הקיבוצים מתכוונים להמיט שואה כלכלית על קריית־שמונה. כן מצוטטים בו תושבים מקומיים שאמרו: „לאחר שהמחבלים לא הצליחו למוטט אותנו באים עתה הקיבוצים". עוד נאמר „הבא להרגך השכם להורגו".

ראש המועצה האזורית גליל עליון זלמן נסטר ייפגש היום עם היועץ המשפטי של המועצה האזורית, כדי לדון בשאלת נקיטת צעדים משפטיים. אמש אמר נסטר כי מקריאה חוזרת של המאמר, הוא משוכנע שיש בסיס להגשת תביעה משפטית, אך יש לשקול זאת היטב על רקע רצוננו להרגיע את הרוחות ולמנוע החרפת המתיחות והגברת ההסתה.

נסטר אמר כי עורכי העתון וכותבי המאמר הם פרחחים צעירים בקריית־שמונה שביקשו לעשות לעצמם פרסומת זולה. לטענתו, תובעים חברים בקיבוצים לפנות לערכאות משפטיות ולהגיש תלונה. גדעון גלעדי, חבר כפר־גלעדי, אמר כי בסוף השבוע הוכח שביטול התלונה על מאמר השיטנה לפני שש שנים, ערב הבחירות של 81, היה משגה משום שאז נבטו זרעי ההפרעות של היום. הוא תבע להגיש לאלתר תלונה במשטרה.

ראש עיריית קריית־שמונה פרוספר עזרן, זימן אתמול את עורך המקומון „מבט לקריה", שמעון עשור, ונזף בו על המאמר המסית. עזרן שב ואמר כי המאמר וכותבו אינם מייצגים את תושבי עירו. אתמול החליטו עזרן ונסטר לפתוח לאלתר בפרוייקטים משותפים של שיתוף פעולה בין הקיבוצים וקריית־שמונה כדי להוכיח שבאצבע הגליל נושבת רוח של פיוס והבנה.

מן המשטרה נמסר כי המאמר אינו מצדיק הפעלת החוק.

רק מושל ניו־המפשייר לא גינה את ההשוואה של ציונות לגזענות

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

49 מושלי מדינות בארה"ב חתמו באחרונה על הצהרות בגנות החלטת האו"ם 3379 משנת 1975 המשווה את הציונות עם גזענות. ההצהרות החתומות נמסרו לידיה של יו"ר הסקציה האמריקאית של ההסתדרות הציונית העולמית, ברניס טננבאום, במסגרת מבצע הסברה כלל עולמי נגד החלטת האו"ם. המושל היחידי שלא חתם על ההצהרה הוא מושל מדינת ניו־המפשייר שהוא ממוצא לבנוני.

ראש מחלקת ההסברה של ההסתדרות הציונית, אלוף (מיל.) עוזי נרקיס, שעמד בראש מבצע ההסברה, אמר כי הצהרותיהם של מושלי המדינות בארה"ב מבטאות את הלכי הרוח של הציבור האמריקאי, אותם מייצגים מושלי המדינות, כלפי החלטת האו"ם האנטי־ציונית. ההצהרות החתומות נכרכו בחוברת מהודרת שנשלחה לנשיא המדינה, לראש הממשלה, לשר החוץ, ליו"ר הכנסת ולראשי הממשל האמריקאי בארה"ב.

במכתב תשובה לנרקיס כתב נשיא המדינה חיים הרצוג, לשעבר שגריר ישראל באו"ם: „לא לבדי ניצבתי שם. הנני זוכר היטב את האומות שהתייצבו לימיננו ודחו בסלידה את ההשוואה המתועבת בין ציונות וגזענות... הצהרותם של 49 מתוך 50 מושלי מדינות ארה"ב בגנות ההחלטה היא מניפסט מוסרי נעלה ותעודת כבוד לאומה האמריקאית הגדולה. כמוה כעמדתם של אישים, מדינאים ומנהיגים אנשי סגולה העומדים עימנו לכל אורך הדרך".

ארה"ב ממשיכה בליווי המיכליות; גם כוח־המשימה הצרפתי בכוננות

מאת אמנון דנקנר וגדעון קרץ, סופרי „דבר" וסוכנויות הידיעות

מבצע הליווי של המיכליות הכוויתיות במפרץ הפרסי על־ידי הצי האמריקאי יימשך על־אף הנזק שנגרם למיכלית „בריג'טון" ביום ו' כשעלתה, כפי הנראה, על מוקש ימי – אמר אתמול שר ההגנה של ארה"ב קספאר וויינברגר. ויינברגר אמר כי עדיין אין מידע בדוק שממנו ניתן יהיה ללמוד אם המיכלית נפגעה ממוקש או ממטען חבלה.

קודם לכן אמר מפקד הכוח האמריקאי הימי במפרץ הפרסי, כי יתכן שהמבצע יושהה לזמן קצר עקב מחסור בשולות מוקשים, אולם ויינברגר אמר, כי ישנם בנמצא אמצעים אחרים לטיפול במוקשים הימיים.

אתמול הסתבר שהנזק שגרם המוקש הימי למיכלית „בריג'טון" היה גדול משהוערך תחילה. מים הציפו 31 מתאיה, המלחים שבדקו אותה טרם החליטו סופית אם ניתן יהיה לתקנה במקום או לרוקן אותה חלקית לפחות מנפט גולמי כדי שתוכל להמשיך במסעה.

משרד ההגנה של צרפת הודה אתמול על כוננות של כוח המשימה האווירי־ימי בבסיס טולון שבדרום־מזרח צרפת, כדי שיוכל להפליג בתוך 24 שעות לעבר המזרח־התיכון או המפרץ הפרסי. בטולון ארבע ספינות מלחמה גדולות, נושאת המטוסים „קלמנסו", שתי משחתות נושאות טילים ומיכלית אספקה. דובר משרד ההגנה הדגיש כי הכוננות הוכרזה על רקע המצב הבין־לאומי במזרח־התיכון וביחוד בלבנון ובמפרץ הפרסי.

אתמול הפליגה המשחתת האמריקאית „מיסורי" מנמל הבית שלה בלוס־אנג'לס, ולדברי מקורות בפנטאגון היא תצטרף לכוח המשימה האמריקאי במפרץ הפרסי.

בארה"ב הועמדו בכוננות הבולשת הפדראלית והמשמר הגבול על רקע ידיעות מודיעיניות בדבר כוונתה של קבוצה של עשרה מאנשי „הג'יהאד האיסלאמי" לגנוב את הגבול שבין מקסיקו לארה"ב, כדי לבצע מעשי חבלה בארה"ב בתגובה על המעורבות האמריקאית באיזור המפרץ.

שר החוץ העיראקי טארק עזיז עומד להפגש השבוע בוואשינגטון עם עמיתו האמריקאי ג'ורג' שולץ, ומצפים כי שולץ ילחץ עליו להמשיך את הפסקת האש במפרץ.

מדענים מישראל – לסין לכינוס על בעיות המדבר

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

חמישה מדענים מישראל ייצאו בימים הקרובים לסין, בהזמנת המכון לחקר המדבר של האקדמיה הסינית, לסמינר הבין־לאומי שיתקיים באוגוסט בעיר לנז'ו ויעסוק בבעיות המדבר.

שלושה מבין המדענים הם חברי סגל אוניברסיטת בן־גוריון בנגב: דיקן הפקולטה למדעי הרוח והחברה פרופ' יהודה גרדוס, מנהל המכון לחקר המדבר בשדה בוקר פרופ' לואיס ברקופסקי, וסגנו ד"ר שבתאי דובר. אליהם הצטרפו ד"ר אברהם עמיאל ממכון וייצמן למדע וד"ר יחיאל זהר מהמינהל למחקר חקלאי.

סרט לא נחמד

הסרט „השלום הגנוב" של רשת „ב.ב.סי." הוא באמת סרט מאוד לא נחמד. אומרים בו את המלה כיבוש פעם ועוד פעם, ואת המלה שחרור אין אומרים. ילדה ערביה אומרת למצלמה „אני שונאת אותם". המצלמה מראה ערימה של תעודות זהות זרוקות על האדמה. הקריין אומר: „אלה תעודות זהות של עצורים ונחקרים, ולאחר שנחקרו הם צריכים לעבור בערימה ולמצוא איש איש את תעודתו". המתנחלים בחברון נראים במיוחד לא סימפאטיים. „פאנאטיים" אומר הקריין. „הם מאמינים שזכות אברהם שקנה את מערת המכפלה עומדת להם". והיו עוד דברים לא נעימים אחרים: המלה „אפרטהייד" נשמעה, והצירוף „אזרחים ממדרגה שנייה" נזכר, וגם העובדה שאזרחים ישראליים רשאים לשאת נשק, בעוד ערבים אינם רשאים לעשות זאת, נזכרה לגנאי. אבל מה מכל זה עוד לא קראנו ולא שמענו בהפקות ישראליות במלאת 20 למלחמת ששת הימים?

בחדר קטן בבית הסוכנות היהודית בירושלים נדחקו עשרות עשרות יוצאי ארה"ב לצפות במשדר. עולה מארה"ב תושב אפרת הינחה את הערב, הוסיף הערות, ביקש תרומה צנועה, והסביר שהוא אחד מקבוצה בת שישה פעילים מבקשים לעמוד על משמר ההגינות והאובייקטיביות של התקשורת בארה"ב בכל הנוגע להצגת העניין הישראלי. הקהל הצפוף והמיוזע השמיע כמה וכמה פעמים במהלך ההצגה קריאות של מחאה ואנחות של אי־שביעות רצון חמוצה מחוסר האובייקטיביות. הם לא אוהבים אותנו, משך בכתפיו אחד הצופים שאל משענת כסאו נשענתי. איך הם מעיזים להגיד אפרטהייד, קרא מישהו, איך אפשר לעשות השוואה כזאת.

הקהל הזה, אין לי ספק, היה מציע לראש הממשלה, לממלא מקומו ולשר הבטחון להחרים את רשת הטלוויזיה. אני לא הייתי מציע, ולא מחרים. רעיון ההחרמה כמוהו כטענה שכתבי הטלוויזיה האמריקאים לא אוהבים אותנו ומסלפים את דמותנו – מבוססים על אגדת האובייקטיביות בעתונות. כדאי שיהיה ברור אחת ולתמיד שהתקשורת בארה"ב – והיא איננה שונה מכך מהתקשורת כאן – איננה מסוגלת מעצם טבעה להציג אחרת את חברון, את קנאי גוש אמונים, את כהנא, לווינגר ונשותיהם עם השבים. היא איננה יכולה להציג את מי שמציג את התנ"ך כקושאן תקף, אלא כפי שהיא מציגה אותה. הדבר פשוט: כל מי ששותף לנקודת המוצא הדמוקראטית־ליבראלית איננו יכול לתאר בנייטראליות את קנאי בית הדסה. כהנא הוא כהנא, מה לעשות. וגם אשתו של לווינגר מופיעה כפי שהיא מופיעה בכל טלוויזיה מערבית, כולל בזו שלנו: כאיום על הדמוקראטיה ועל ערכי היסוד שלה. ואין עתונות חופשית שאיננה מעדיפה את הדמוקראטיה, אם צריך לומר זאת.

שלא תהיה טעות. „ב.ב.סי." יכולים היו לשדר שידור שהיינו אוהבים הרבה יותר. אבל אני רוצה להפנות את הצופה על כמה הערות סימפאטיות שקלטתי במהלך הצפייה. שמעתי את הקריין אומר: „ישראלים רבים נבוכים לדעת שהכיבוש איננו בחזקת ברכת אלוהים". ושמעתי אותו אומר: „ישראלים רבים ערים לניגוד שהכיבוש מוליד בין דמוקראטיה לבין עריצות". ושמעתי רב ישראלי, הרב הארטמן, אומר במשדר משפט שעשוי לעורר אהבת ישראל בלב אמריקאים רבים מאוד. הארטמן משוחח עם נוסייבה ואומר לו ככה: „עד שאתה והפלשתינים לא תרגישו כאן בבית, גם אני לא ארגיש בבית; עד שלא תהיה לך הרגשת בית, אמשיך אני להיות יהודי נודד גם בארץ־ישראל".

לעניות דעתי, אלה דברים מאוזנים מאוד את כהנא וגם מפיצי אהבה.

אושר מינוי יצחק אליאסוף למשנה חריש

מאת סופרת „דבר" בירושלים

הממשלה אישרה אתמול את מינויו של יצחק אליאסוף, בן 53, כמשנה ליועץ המשפטי לממשלה לענייני יעוץ במקומו של עו"ד יורם בר־סלע, שפרש לשוק הפרטי.

בימים האחרונים נמסר על שני מינויים נוספים: טניה שפניר מונתה לממונה בכירה לענייני משפט אזרחי במקום אילה פרוקצ'יה, שמונתה לשופטת בית־משפט השלום בירושלים.

רות רביב מונתה למנהלת המחלקה הבין־לאומית במקום דניס גולדמן, שעבר לשוק הפרטי.

שודדים רצחו בנקאי מצרי בלונדון

מאת דליה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – אחמד כליפה, בנקאי מצרי המתגורר בלונדון, נרצח אמש בביתו בידי שלושה אנשים רעולי פנים, אשר פרצו לביתו ברובע בלגרביה למטרות שוד.

השלושה פרצו לבית בשעות הערב, שעה שבני הבית שהו מחוץ לביתם. כשחזר הבנקאי לביתו, סמוך לחצות, אילצו אותו השודדים לפתוח את הכספת ותקפו אותו, הוא מת מפצעיו.

השודדים נמלטו עם שלל תכשיטים שערכם נאמד ב־100,000 לי"ש.

צ'אושסקו פגש נציגי מפ"ם

הטלוויזיה הרומנית פתחה אמש את מהדורת החדשות בידיעה רחבה על פגישת נציגי מפ"ם עם ניקולאי צ'אושסקו ופרסמה את הידיעה על הפגישה בעתוני רומניה בעמודים הראשונים.

המזכיר הכללי של מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות, והמזכיר המדיני, ח"כ יאיר צבן, התקבלו אתמול לשיחה ממושכת על־ידי נשיא רומניה ניקולאי צ'אושסקו.

בהעריכו כי הזמן פועל לרעת הצדדים בסכסוך אמר צ'אושסקו: „אילו שמעון פרס היה מקבל את רעיון הוועידה הבין־לאומית בראשית כהונתו כראש ממשלה והיה פועל להגשמתו באותו מרץ שהשקיע בסוף כהונתו – אין ספק שהיה מצליח להשיג פריצת־דרך. אך הוא עשה זאת מאוחר מדי".

הוסכם כי מפ"ם והמפלגה הקומוניסטית הרומנית ימשיכו לטפח ולפתח את הקשרים ביניהן ולפעול במשותף לקידום השלום. בפגישה נכחו גם שניים ממנהיגיה המרכזיים של רומניה, מזכיר המפלגה אמיל ביבו והמזכיר לעניינים בין־לאומיים יון סטויאן. השניים קיימו עם נציגי מפ"ם שתי שיחות עבודה מקיפות.

מוחים על הפיכת פרקליטי דמיאניוק לכוכבי תקשורת

מאת סופר „דבר" בכנסת

בקרב ניצולי שואה רבים בארץ שוררים מורת רוח ותרעומת על כך שהסניגורים במשפטו של ג'ון דמיאניוק נהפכו באחרונה ל„כוכבי תקשורת" – אומר ח"כ שבח וייס (מערך), שקיבל בימים האחרונים קריאות טלפוניות מניצולי שואה ברחבי הארץ.

בשיחות אלו הובעה הערכה רבה לאב בית־הדין השופט דב לווין, אולם היו שהתלוננו על כך שהשופט לווין מקפיד לפנות אל דמיאניוק בתואר „אדוני". ח"כ וייס עצמו אומר, כי בית־המשפט יכול בהחלט לפנות אל דמיאניוק בתואר „הנאשם".

משפטו של ג'ון דמיאניוק יתחדש היום ב„בנייני האומה" בירושלים אחרי פגרה של כחודש ימים. בישיבה זו תחל הסניגוריה בהבאת ראיותיה.

הסניגור, עו"ד יורם שפטל, יבקש להשמיע נאום פתיחה, ואחר־כך יעלה את הנאשם על דוכן העדים. עדותו של דמיאניוק והחקירה הנגדית יימשכו ככל הנראה כל השבוע.

פנייה אל הכנסת והממשלה לבקש הסגרת פושע ליטאי

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

יו"ר ועדת הפנים של הכנסת, ח"כ דב שילנסקי, מתכוון לדרוש במליאת הכנסת, שהממשלה תבקש להסגיר את הפושע הליטאי הנאצי אנטאנאס גאצ'ואס (גאצ'יאוויטשיוס), המתגורר כיום בסקוטלנד והחשוד ברצח מאות יהודים ורוסים במהלך מלחמת־העולם השנייה.

ח"כ שילנסקי אמר, כי הוא מתכוון להעלות את הנושא גם בוועדת החוקה, חוק ומשפט, ואם הוועדה תסרב לדון בעניין הוא ינסה להעביר זאת לוועדה שהוא עומד בראשה, ועדת הפנים של הכנסת.

הוועה"פ לדיון על הפעילות הבין־לאומית של ההסתדרות

הוועד הפועל של ההסתדרות יכונס ביום א' בשבוע הבא לדיון מיוחד בפעילות הבין־לאומית של ההסתדרות, בהשתתפות המזכיר הכללי של קונפדרציית האיגודים המקצועיים החופשיים ג'ון וונדרווק.

בישיבת הוועדה המרכזת אתמול הודיע המזכ"ל ישראל קיסר כי החלטות הסיכום של הדיון המדיני יביאו את התייחסות ההסתדרות להליכי השלום באיזור.

קיסר עמד בדבריו על מהותה של הפעילות הבין־לאומית ההסתדרותית, וציין כי תכליתה „מכוונת בעיקרה לחיזוק מדינת־ישראל". הפעילות הבין־לאומית עוסקת בקשרים עם איגודים מקצועיים בעולם, קשרים עם המנהיגות היהודית בתפוצות (שהיא באופייה אנטי־איגוד מקצועי), סיוע להכשרת מנהיגות חופשית של פעילי איגודים מקצועיים שחורים בדרום־אפריקה, טיפוח קשרים עם ישראלים בחו"ל שמתכוונים לחזור ארצה ולעבוד בה, וכן קשרים אמיצים עם אינטרנציונלים בין־לאומיים ואיגודים מקצועיים וכן עם אישים בתנועת העבודה הבין־לאומית.

אשר לקשרים עם מצרים אמר קיסר, שלא יתכן שהקשרים יהיו חד־סיטריים עם האיגודים המקצועיים שם, ויש לבסס על קשרי גומלין, כפי שהבטיח לו השגריר המצרי בישראל.

משיכת יתר? מה איכפת לי!

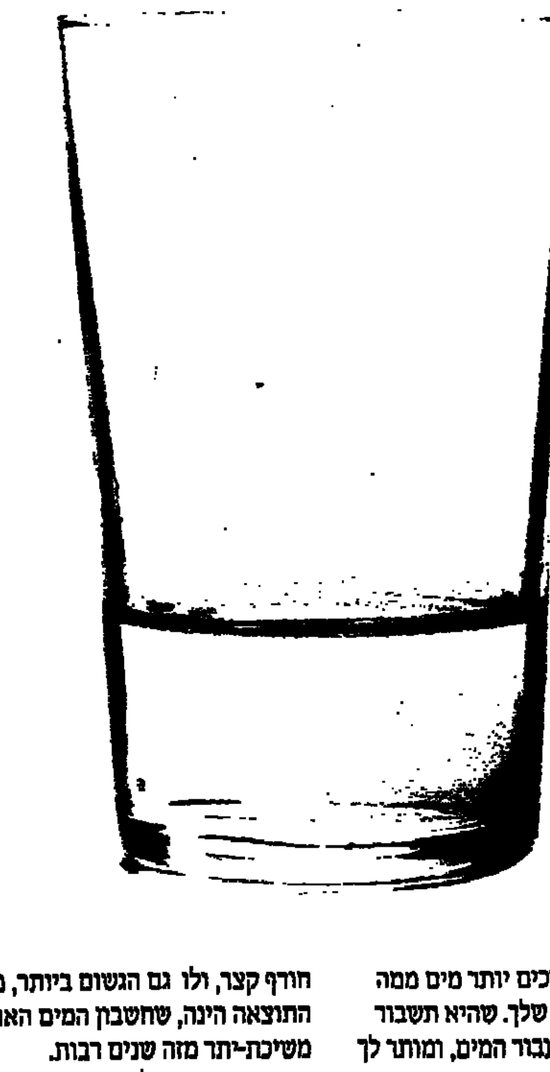

באמת. למה שיהיה איכפת לך שאנו צורכים יותר מים ממה שהטבע נותן. זו הבעיה של המדינה, לא שלך. שהיא תשבור את הראש. אתה משלם מסים, ומשלם עבור המים, ומותר לך לצרוך כמה שאתה רוצה. נכון?

אך אין מדובר במשיכת יתר של כסף. זאת ניתן לפתור בתשלום ריבית חריגה. כאן מדובר באוצר של הטבע שבא במנות קצובות, ואינו גדל עם הזמן. להיפך. תשתית האגירה קבועה בעוד שהצריכה גדלה והולכת. ובל נשכח, שאחרי חורף קצר, ולו גם הגשום ביותר, מגיע קיץ ארוך ולוהט.

התוצאה הינה, שחשבון המים הארצי נמצא במצב של משיכת־יתר מזה שנים רבות.

גם במצב אופטימלי אנו צורכים מאתיים מליון קוב מים יותר ממה שהמאגרים מאפשרים. כדי לתת לך מושג במה מדובר, זה בערך חצי מיכולת האספקה של הכנרת בשנה!. ומי כמוך יודע בכמה גשם היה צריך כדי למלא אותה החודש. עלינו לפרוע את החוב מיד.

עוברים למשמעות מים

לשכת הפרסום הממשלתית. עיצוב: זנהאוזן־חיטרון. צילום: אבי גנור

מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים ● מאה

חופשת הקיץ גם בבורסה לני"ע

פעילות דלה תוך ירידות שערים חדות

מאת שמואל רוזנבלום *

שבוע המסחר החדש נפתח במגמת הצעים וירידות שערים תוך שיקפום במהלך המסחר מצד הסוחרים. נפחי ההצעים אתמול במניות רבות לא היו גדולים כלל ועיקר, נכונות הקליטה היתה חסרת התלהבות לחלוטין, ולפיכך התאפשרו ירידות שערים חריפות לעתים. השעמום בשוק נובע ממספר סיבות עיקריות: א. העדר מנהיגות ברורה בבורסה מצד קרנות הנאמנות. ב. אי זרימת הון חדש באורח משמעותי לכיוון המניות. ג. ספיגת כספים ע"י הנפקות חדשות בשוק ההון. ד. חוסר עניין הנובע מהקיץ ומהעדר חלק מפעילי הבורסה עקב חופשות. במצב הנוכחי עשוי השוק לנוע סביב רמת המחירים מאתמול בנטיה לשינויים קלים כלפי מטה, אירועים חיצוניים עשויים להביא לשינויים יומיים חסרי משמעות. בבורסה עדיין מצויים אופטימיים המצפים שירידת הריבית בצירוף המצאות הקרנות בפוזיציית מניות גדולה יכתיבו התייצבות ונטיה לעליות קלות בשערים. בשעמום הנוכחי במסחר הבורסאי יתכנו כל התסריטים במציאות הפעילות הנוכחית. ניתן לצפות שהיום תהיה יציבות מסויימת בהשוואה לאתמול.

שינויי שער במסחר – ירידות

במניות הכבדות נרשמו ירידות שערים לעתים חדות, פיתוח משכנתאות 5.8%–, משכן 3.7%–, פ.י.ב.י 3.4%– ותוספות. נטיה לירידות נרשמה בבנקאיות שבהסדר, כלל 0.3%–, איגוד 0.1%–, דיסקונט א' 0.4%–. במספר ני"ע קלילים נרשמה גם אתמול מגמת עלית שערים חדה, הראל קנים בלבד, יעסוד 7.5%+, נחושתן 1 10%+, פעילות ערה נמשכה גם אתמול בלנדאו ואלקטל. עליות השערים היו כאמור חריגות בנוף השלילי, תנודות חדות כלפי מטה נרשמו בעמק 10%–, מאיר עזרא 5%–, כרמל 8.9%–, וודינון 7.5%–, פרגוד 10%–, קליל 1 5.7%–, רוגוזין 8.5%–, התכוף 10%–. ירידות שערים חדות נרשמו גם במניות חירון, אבריך 5, מן, ארגמן, גל ותוספות. מניות סופר ירדו 6.5% ביום השני לקיום המסחר בהן. הנפקת סופר זכתה כידוע להצלחה מועטה ביותר. בסקטור הנפט נרשמו הצעים גדולים תוך ירידות חדות. עיקר ההצעים התרכזו במניות יואל ודלק. מניות שטופלו עד כה באופן נאה "בשבוד" אתמול לראשונה, דוגמאות לכך מצאנו בברנוביץ 5, גני הדר, טלן, חירון, דנבאר תוספות. פעילות ערה נמשכה גם אתמול במניות ספקטרוניקס, מחזורי העיסקאות בחודשים האחרונים במניות אלו מלמדות על מעבר סחורה מאסיבי מיד ליד במניות ספקטרוניקס.

המסחר במשתנים – ירידה 2.26%–

ירידות שערים בולטות יחסית נרשמו אתמול בזירת המשתנים, בסיום מסחר הסיבוב הרביעי הסתכם ממוצע הירידות על 2.26%. החל מסיבוב המסחר הראשון הסתמנה מגמת ירידה קבועה, בסיבוב הראשון עמד שיעור הירידה על 0.38%, בשני 1.51%–, בשלישי 1.97%– והרביעי כאמור 2.26%–. נפח העיסקאות היה בינוני עד גדול ועיקרו בלט במספר מניות ספציפיות. המוכרים אתמול היו מנהלי תיקים ויועצי השקעות המעריכים שכרמת השוק הנוכחית צפוי כימוש מכויים ולפיכך הקטנת פרופורציות במניות הינה תהליך הגיוני מבחינתם. הקונים מנגד נמנו על קרנות הנאמנות שבניהול שלושת הבנקים הגדולים. נפחי עיסקאות בולטים נרשמו במניות נייר חדרה 2.5% – 505 אלפי ש"ח, כלל תעשיות 1.5% – 591 אלפי ש"ח, דיסקונט השקעות 2.75% – 355 אלפי ש"ח, נכסים 1.75% – 352 אלפי ש"ח, כבע 1.5% – 243 אלפי ש"ח, אי.די.בי פיתוח 1.5% –332 אלפי ש"ח. כידוע מתכננת הבורסה עורכת שינויים במסחר במשתנים החל מחודש אוגוסט, מניות החברה לישראל 1 קפסאות פח ואמריקה יכנסו למשתנים ומניות אלביט פז השקעות ותוספת עשויות לצאת ממסגרת המשתנים. שינוי נוסף יחול בלוח הזמנים של המשתנים שיחול בשעות הצהריים, כבראה בתום המסחר הרגיל. ועדת המעקב של הבורסה ערה לתלונות הסוחרים לגבי המשתנים ומבצעת שינויים מתמידים לצורך שיפור המסחר. במסחר רצף צדדי בשעות הצהריים נמשכה מגמת ההצעים במספר ני"ע אף הוחרפו ההצעים. הצעים גדולים יחסית בלטו בכלל ישראל,

דיסקונט השקעות, הכשרת הישוב ותוספות. בסיכום המסחר הרב צדדי נרשמה ירידת נוספת והולכת בממוצע המשתנים.

ראי טכני – בנק גדול אופטימי

מחלקת המחקר של בנק גדול פירסמה בסוף השבוע הערכות מעט אופטימיות לגבי הצפוי בבורסה בזמן הקרוב. לדעת יועצי הבנק, עשויים גיוסי ההון החדשים, שבורסה בצירוף ירידת הריבית השיקלית וסיבות נוספות להביא לפעילות חיובית בשוק המניות. חשיבה זו לא עמדה בינתיים במבחן המציאות, שכן שוק המניות המשיך גם אתמול לרדת. גורמי בורסה שונים מועצים שרק נסיון ברור מצד הגורמים הבנקאיים הגדולים לאותות על מגמת שוק חיובית תביא למפנה מסויים בשוק, כל עוד לא יבטאו הבנקים גישה חיובית מעשית, באמצעות המסחר השוטף, לא צפוי שינוי מהותי בשוק. מדד המניות עמד בשיא השפל האחרון על כ־123, נכון לאתמול נע המדד סביב כ־139 לערך, שיא המדד במהלך השבוע שעבר עמד על כ־143 לערך, קשה לפיכך עדיין לנתח האם פני השוק כלפי מטה בבירור, או שמתבקן רמת תמיכה מסויימת בשלב קרוב. סוחרים ידעו אתמול להסביר שהשוק יתייצב על מדד של 139־137 לערך, ובהמשך אף תבוא עליה מעבר לרמת מדד של 145. בינתיים כל האפשרויות נוילות כנראה.

הודעות הבורסה

דרפמון – החברה העוסקת בייצור צרכי שירטוט וכתיבה הגישה לבורסה טיוטת תשקיף לגיוס הון בבורסה. בכוונת החברה לגייס סך של 1.16 מליון שקלים לשם השקעה בציוד להרחבת המפעל ומערך השיווק.

לומיר – המסחר במניות החברה הופסק עד ליציבת דירקטוריון הבורסה הקרוב.

בנין – המסחר במניות החברה הופסק בשלב הנוכחי. הנהלת הבורסה מבקשת שהרוכשים בני משפחת אורלד יציעו הצעת רכש למניות המיעוט שבידי הציבור.

דנקנר – החברה הפסידה בשנת העסקים שנסתיימה במרץ 1987 סך של 621 אלפי ש"ח.

יישום ואוקטגון – הבורסה החליטה להעביר את המסחר בשתי מניות אלו למסגרת הרשימה המקבילה.

מועדים בבורסה

27.7.87 – תכן הנפקות – הנפקת אג"ח לציבור מכרז ראשון.

28.7.87 – בנק כללי – מסחר במניות

29.7.87 – דלתא גליל – 100% אקס הטבה במניות הקבאה

2.8.87 – י.ה.ק.ל אחזקות – הנפקת מניות ראשונה במכרז לציבור.

30.7.87 – תכן הנפקות – הנפקת אג"ח לציבור מכרז שני.

ריביות בפיקדונות שיקליים

הורדת הריבית ע"י בנק ישראל בשבוע שעבר גררה בעקבותיה ירידת ריבית למפקידים בפיקדונות שיקליים. ניתן לצפות להערכות מומחים שהריבית השיקלית תתייצב על רמתה הנוכחית בשינויים קלים בלבד.

לפניכם טבלת הריבית למפקידים:

שם הבנק	סכום במספר	ריבית נומינלית שנתית	ריבית פקיק חודשית
כלל	10,000 ש"ח ויותר	11.5%	1.01%
כלל	50,000 ש"ח ויותר	13%	1.05
פועלים	10,000	11.5%	1.01%
פועלים	50,000	12%	1.05%
דיסקונט	10,000	12.5%	1.11%
דיסקונט	50,000	13.5%	1.11%
המזרחי	10,000	12%	1%
המזרחי	50,000	13%	1.04%
הבינלאומי	10,000	12.5%	1.04%
הבינלאומי	50,000	13.5%	1.09%

הערה: פיקדונות בסכום בנקי כספי של 15,000 ש"ח ויותר סקלית עדיין ריבית גבוהה הנעה בין 16% – 18%.

* הכותב מנהל תיקי השקעות

שערי המניות

בנקים מסחריים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
שאינם בהסדר ההצמדה					
א.ה.ת. ש	22800	1.0			-1.0
הספנות 0.1	1990	1808	-15	-.8	-2480
הספנות א 0.5	1288	2706			+334
כללי לא בהסדר 1	19150	541			-88.0
בנק צפ' אמריק 1.	— הפסקת מסחר —				
בנק צפ' אמריק 5.	— הפסקת מסחר —				
פ.י.ב.י. 0.5	8600	3383	-300	-3.4	-4797
הבינלאומי 5.0	7630	1356	-238	-3.0	-1226
בכלולים בהסדר ההצמדה					
אידיבי רג 100.0	102400	267			-71.0
אידיבי ב 100.0	104000	8.0	+2000	+2.0	+27.0
אידיבי בב א 2.0	631510	1.0	+12000	+1.9	+1.0
אגוד 1ש"ח	76200	82.0	-99	-.1	-112
דיסקונט ב	131200	140	+1000	+.8	+180
דיסקונט א	130400	40.0	-500	-.4	-138
דיסקונט שה 2	15000	9.0	-600	-3.9	-68.0
המזרחי ש	42129	256	-101	-.2	-312
המזרחי ב	42000	148	-170	-.4	-73.0
הפועלים מבב	93575	8.1	-425	-.5	-7.1
הפועלים ש	69400	1313			+16.0
הפועלים ב	69384	184			-20.0
כללי א 1ש"ח	177154	19.0			
כללי שה 7	8455	47.0	-40	-.5	-35.0
כלל סטוק 100.0	44067	1213	-133	-.3	-2166
כלל שה 11	16400	26.0	-50	-.3	-6.0
מימון וסחר 1.0	59000	53.0	+800	+1.4	+75.0
מימון וסחר 5.0	30080				

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
אדנים 0.1	26750	33.0	-350	-1.3	-78.0
לאומי משכנתא' ש	10050	607	-50	-.5	-127
לאומי משכנתא' מ	9948	70.0	+98	+1.0	+16.0
כרמל ש	5950 תב	348	-580	-8.9	-677
כרמל שה 1	4200	50.0	+190	+4.7	+50.0
בנין ב 5.0	— הפסקת מסחר —				
פת משכ ש	2610 תב	1001	-160	-5.8	-1869
משכן ב ש	3690	887	-140	-3.7	-1187
עצמאות 0.1	20400	39.0	-1100	-5.1	-47.0
טפחות מבוכ ש	24100	6.0			-6.0
טפחות רג ש	23300	71.0	-1100	-4.5	-148
טפחות שה 1	10140				
טפחות שה 2	5213				
יעסוד 1.0	4225	633			-426
יעסוד 5.0	2600 תב	1958	+182	+7.5	+1626
מירב 1.0	9250	431			+271

מוסדות מימון

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
שלמון א 1ש"ח	843	10609	-25	-2.9	-11035
התקלאות מבכב א	— לא נסחר —				
התקלאות מבכב ב	— לא נסחר —				
לאומי תעשיה א ש	13297	375			+250
פתוח תעשיה מבב	— לא נסחר —				
פת תעש בב ג	— לא נסחר —				
פת תעש בב גג	— לא נסחר —				
פת תעש בב 1ג	— לא נסחר —				
פת תעש בב ד	— לא נסחר —				
פת תעש בב דד	— לא נסחר —				
מרכז קבלנים 5.0	1050	2080	-30	-2.8	-3077
תיירות בב	— לא נסחר —				
כלל ליסינג א0.1	20700 תב	84.0	-2300	-10.0	-84.0
כלל ליסינג 0.5	19400	58.0			+2.0
כלל ליסינג אג"ח	17950	5.0			-20.0

ביטוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
איתן ביטוח 1ש"ח	160.0	947	-1.0	-.6	-67.0
ארדים 0.1	1201	240	-63	-5.0	-1411
ארדים א 0.5	832	467	-20	-2.4	-1074
בטוח משנה 1ש"ח	550	995			+408
בטוח משנה 5ש"ח	234	5745	-4	-1.7	-3434
הדר 1ש"ח	248	6905			+2641
הדר 5ש"ח	208	4944	-7	-3.3	-10255
הדר אפ 2	244	3330	-12	-4.7	-13134
הפניקס 0.1	730	2462	-20	-2.7	-1362
הפניקס 0.5	* 680	1075	-20	-2.9	-1353
* ביצוע חלקי 89.60%					
המסנה-הראל 1.0	5740	505	-300	-5.0	-543
המסנה-הראל 5.0	4460	415	-140	-3.0	-545
מנורה 1.0	2263	103	-80	-3.4	-165
מנורה 5.0	1530	200	-50	-3.2	-162
סהר פיתוח 3	428	4084	-15	-3.4	-9917
סקירמיס 1ש"ח	1100	1415	-40	-3.5	-1415
צור ש	293	5749	-8	-2.7	-10884
ציון ב"ד 1ש"ח	7380	22.0	-20	-.3	-57.0
ציון ב"ד 5ש"ח	2040	35.0	-100	-4.7	-63.0
הסנה 1ש"ח	290	23671	-11	-3.7	-25999

מסחר ושרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
מסחר					
אינטרגאמא 1.0	3770	160	+70	+1.9	+65.0
אינטרגאמא 5.0	998	4213	+91	+10.0	+11960
מאיר עזרא 1.0	979	2977	-51	-5.0	-3672
מאיר עזרא אפ 2	680	1745	-20	-2.9	-3745
כלל סחר אפ ד	331	13860	-9	-2.7	-15229
כלל סחר אגח 2	151.0	16095			-4884
קרסטל 1.0	812	2328			+1521
רפק 0.1	20400	16.9	+400	+2.0	+42.1
רפק 0.5	12600	60.0			+80.0
כלל סחר 1ש"ח	413	6434	-17	-4.0	-9664
שופרסל א 2.0	14127	323	-288	-2.0	-332
שופרסל ב 10.0	10817	634	-109	-1.0	-274
שרותים					
אמותא מ"ד 1 ש"ח	356	17003	-10	-2.7	-17884
הראל 1.0	1984 קן		+95	+5.0	+930
ספנות הספקה 1ש"ח	735	945	+36	+5.2	+1130
ספנות הספקה 5ש"ח	260	6020			-340
קיור 0.1	1250	1240			+258
קיור 1.0	292	23869	-12	-4.0	-40671
כוחטי ערובה 0.1	2510	337	+10	+4.4	+156
כוחטי ערובה 0.5	1075	1144	-26	-2.4	-956
קונטרסים 0.1	2400	346			-138
קונטרסים 0.5	1683	941			+156
קפה ב"ד 1ש"ח	* 8100	53.0	+80	+1.0	+57.0
* ביצוע חלקי 50.00%					
דלק ב 0.1ש"ח	2701	2264	-55	-2.0	-2157
מלונות ושרותי תיירות					
גלי זוהר 1.0	— לא נסחר —				
גלי זוהר 5.0	— לא נסחר —				
מלונות דן 1.0	1735	283	-15	-.9	-138
מלונות דן 5.0	1563	165	-22	-1.4	-165
חוף האלמוג 0.1	7650	641			-641
כלם 1ש"ח	3662	105	-154	-4.0	-281
מלונות ירדן 1.0	2770	736	-30	-1.1	-747
מחשבים ושרותי מחשב					
איכות 1ש"ח	1080	3713	-20	-1.8	-4500
דטה-מיכון 1.0	10700	94.0			-119
ת.ד.ל. 1.0	5223	841	-110	-2.1	-974
יעגם 1.0	4660	63.0	-1		-53.0
כלל מחשבים 1.0	* 9650	100	-160	-1.6	-155
* ביצוע חלקי 64.50%					
מ.ל.ל. 0.1ש"ח	13000		+400	+3.2	+25.0
מ.ל.ל. 0.5ש"ח	* 5128	104	-52	-1.0	-47.0
* ביצוע חלקי 74.20%					
משוב 1.0	* 443	1154	-7	-1.6	-896
* ביצוע חלקי 86.70%					
משוב אפ 1	325		-20	-5.6	-444
ניקוב 1ש"ח	1640	167	-65	-3.8	-571
ניקוב 5ש"ח	885	4007	+30	+3.5	+6868
ניקוב אפ 2	4055	287			-290
תים מחשבים 1.0	748	3180	-2	-.3	-1495

מקרקעין ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
נדל"ן בינוי ופיתוח					
ארזן מבנים 1.0	— הפסקת מסחר —				
ארזן מבנים 5.0	— הפסקת מסחר —				
אזורים אפ 1	868	6033	-17	-1.9	-5253
אזורים אגח 3	150.0	10717	-5.0	-3.2	-18557
אילין 1.0	374	4520	-6	-1.6	-3523
אל-רוב 1.0	341	4051	-13	-3.7	-11617
אפריקה 0.1ש"ח	49000	252	-1300	-2.6	-316
אפריקה 1ש"ח	40350	426	-1200	-2.9	-596
אפריקה אפ 5	29750	66.0	-800	-2.6	-120
ארזים 1.0	4450	224			-122
אירלון 1ש"ח	3345 תב	797	-220	-6.2	-1353
אירלון 5ש"ח	2700	1583	-120	-4.3	-2578
בן-יקר נת 1.0	6383 תב	301	-600	-8.6	-301
ברנוביץ 1ש"ח	3101	564	-120	-3.7	-344
ברנוביץ 5ש"ח	2350 תב	650	-150	-6.0	-709
רנקור 1.0	6800	155	-200	-2.9	-323
דורקר 1.0	— הפסקת מסחר —				
דורקר 5.0	— הפסקת מסחר —				
רדער 1ש"ח	190.0	2942	-1.0	-.5	-4182
רדער 5ש"ח	148.0	3668	-3.5	-2.3	-2864
המסלול 1.0	* 1048	354	-116	-10.0	-496
* ביצוע חלקי 54.50%					
המסלול 5.0	800	1280	-40	-4.8	-629
ת.ל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר —				
כלכלית י-ם 1ש"ח	310	10450	-10	-3.1	-12850
כלכלית ים אפ 1	153.0	16923	-4.0	-2.6	-19395
נב-ים 0.1	* 4844	800	-220	-4.3	-1480
* ביצוע חלקי 85.70%					
נב-ים 0.5	4190	452	-60	-1.4	-341
ישפרו 1ש"ח	3750	677	-170	-4.3	-668
ישראלום 1.0	1297	1039	-32	-2.4	-2522
ישרס 1ש"ח	18810	131	-190	-1.0	-44.0
כהן פיתוח 1.0	11599	158	-500	-4.1	-204
לוסיד 1.0	— הפסקת מסחר —				
לוסיד 5.0	— הפסקת מסחר —				
מ.ת.ב. 1.0	— לא נסחר —				
מ.ת.ב. אפ 2	— לא נסחר —				
מ.ת.ב. אגח א	— לא נסחר —				
מאגור בניה 1.0	— לא נסחר —				
מישנאל 5ש"ח	336	1784			-784
מישנאל אפ' (1)	160.0	5647	-5.0	-3.0	-10694
מגדל 1.0	1950	977	-101	-4.9	-957
מר-לו 1.0	643 תב	163	-57	-8.1	-942
לרינשטין 1.0	459	354	-4	-.9	-1291
לרינשטין 5.0	200 תב	27661	-12	-5.7	-17246
ליפשיץ 1ש"ח	— הפסקת מסחר —				
ליפשיץ 5ש"ח	— הפסקת מסחר —				
נאות אביב 0.5	5520	327	-80	-1.4	-87.0
נכסי אזורים 1ש"ח	318	10395	-8	-2.5	-13095
סהר החזקות 1.0	936	315	-28	-2.9	-515
סהר החזקות 5.0	962				
סולל 1.0	7220	100	+300	+4.3	+100
סולל 5.0	6349	50.0			-50.0
עזר וסלע 1.0	387 תב	7526	+20	+5.5	+6091
עמר 3.0	1770	433	-70	-3.8	-533
קסרוה 0.1	3525	29.0	-75	-2.1	-152
קסרוה 0.5	1580	940	-10	-.6	-800
רגנוביץ 1ש"ח	437	6500			+952
רגנוביץ 5ש"ח	219	9266	-2	-.9	-10396
רגנוביץ אפ 2	1301	500	-19	-1.4	-112
רגנוביץ אגח א	127.5	2000	-1.0	-.8	-4000
רסקו מבב	3670 תב	170	-400	-9.8	-549
רסקו רג	3230 תב	70.0	-200	-5.8	-112
אזורים 1ש"ח	1141	3998	-33	-2.8	-2946
נכסים ובנין 1.0	3555	1312	-111	-3.0	-1469
השקעות ופיתוח 1.0	62600	86.0	-2545	-3.9	-105
כלל בנין 0.1	692	6218	-16	-2.3	-8806
חקלאות					
מטעי הדר 0.1	3200	788	-150	-4.5	-566
מטעי הדר 0.5	2830 תב	286	-160	-5.0	-286
מהדרין 1ש"ח	6620	1333	-120	-1.8	-1978
מהדרין אפ 1	4150	264	-60	-1.4	-284
נכסי הדרים 1.0	1835	2199	-65	-3.4	-2904
פריאור 5ש"ח	2535		-25	-1.0	-202
שה-דר 0.1ש"ח	* 1800	500	-200	-10.0	-1753
* ביצוע חלקי 47.50%					
שה-דר אפ א	* 815	623	-55	-6.3	-1111
* ביצוע חלקי 76.50%					

תעשייה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
מזון ומבק					
אקאוס 1.0	1400	145			-145
גולדפרוסט 1ש"ח	3240	370	-110	-3.3	-882
גולדפרוסט 5ש"ח	2100	348	-20	-.9	-106
דובק בב ש	6140	1376	-120	-1.9	-1141
דובק בב ב	6150	327	-60	-1.0	-377
זגלוכ 1.0	920	500	-20	-2.1	-1000
זגלוכ 5.0	682	400			-400
פרי-הן 1.0	— הפסקת מסחר —				
פרי-הן 5.0	— הפסקת מסחר —				
טמפו בירה 1.0	37100	36.0			+45.0
טמפו בירה 5.0	29800	82.0	-500	-1.7	-37.0
יצהר 1ש"ח	1280	716	-55	-4.1	-696
יצהר א 5ש"ח	720	294	-20	-2.7	-244
יצהר אפ 2	580	284			+540
מן 1ש"ח	665 תב	2616	-73	-9.9	-7543
מן 5ש"ח	420	258	-1	-.2	-242
מגפרוסט 1ש"ח	15765	93.0	-160	-1.0	-35.0
עסיס ב 5ש"ח	429	5997	-1	-.2	-1002
שימה אגל 1.0	3169	210	-101	-3.1	-392
שמן כנוור א' ב'	2450	843	-50	-2.0	-151
עלית 0.1	19000	276	-701	-3.6	-527
טקסטיל והלבשה					
ארגד 1ש"ח	595	562	-24	-3.9	-3421
ארגד אופציה (1)	370	180	-6	-1.6	-820
ארגד אג"ח	111.0	19372	-1.0	-.9	-18372
אופים 1.0	940	1796	-14	-1.5	-974
אופנת ברוך 1 שח	370	953			-87.0
אופנת ברוך 5 שח	390 תב	2510	-22	-5.3	-2850
אופנת ברוך אופא	410	201	-9	-2.2	-799
ארגמן רג ש	16209	207	-854	-5.0	-283
דלתא-גליל 1.0	4670	1621	-130	-2.7	-1478
דלתא-גליל א 3.0	3990	221	-41	-1.0	-141
מכסיות באחור 1.	1798		-2	-.1	-18.5
מכסיות באחור 5.	1080	470	-11	-1.0	-270
ויסלנו 1.0	376	1050	+5	+1.4	+2148
ויסלנו 5.0	294	2595	+6	+2.1	+1225
ודרימן 1.0	6200 תב	170	-500	-7.5	-440
זיקית 1ש"ח	2450	857	-99	-3.9	-1136
זיקית 5ש"ח	1750	1675	-30	-1.7	-1565
זיקית אפ סר ב	1180	350	-45	-3.7	-818
קופר מ"ד 1ש"ח	390 תב	25234	-27	-6.5	-52672
לודזיה 0.1	3528	450			
לודזיה 0.4	2830	875	-20	-.7	-230
ליבנת 1ש"ח	322	559	-3	-.9	-7706
מים גליק 1.0	— לא נסחר —				
מקס 0.1	5505	675	-5	-.1	-241
מקס 0.5	3290	675	-70	-2.1	-246
עים 1.0	533	300			+384
עים 5.0	263	12450	+3	+1.2	+2691
עים אופציה (1)	249	12516	-14	-5.3	-22536
עים אג"ח להמרה	115.5	7050	-2.0	-1.7	-9960
עסק 1.0	323 תב	10069	-36	-10.0	-31529
עסק אפ 1	190.0 תב	9685	-20.0	-9.5	-32972
פולגת 1ש"ח	1700	936			+431
פולגת א 0.5	10500 תב	120	-680	-6.1	-592
פרגוד ב"ד 1ש"ח	765 תב	1810	-85	-10.0	-1940
גיבור-סבריה	13099	44.0	-600	-4.4	-173
תעש רוגוזין 1.0	2601 תב	718	-240	-8.5	-1118
פולגת ב 4שח	1050 תב	1034	-68	-5.4	-1354
מתכת ומוצריה					
איקוגון 5.0	— הפסקת מסחר —				
אורדן 0.10ש"ח	8720	644	-250	-2.8	-644
אורדן 0.50ש"ח	7883	88.0	-100	-1.3	-88.0
אלומית 1.0	6969	40.0			-65.0
אלומית 5.0	5750	30.0			-30.0
כבלים ש	395 תב	23522	+20	+5.3	+30592
התכמי 1.0	* 6930	76.0	-770	-10.0	-125
* ביצוע חלקי 72.40%					
התכמי 5.0	4380 תב	112	-320	-6.8	-194
התכמי אפ	4499	55.0	-1		-30.0
זיקה 1.0	3650	48.4			+29.7
זיקה 5.0	1814	156	-27	-1.5	-155
קפסאות פח 1.0	4610	2589	-80	-1.7	-3500
קפסאות פח 5.0	4425	154	-50	-1.1	-166
מתכת סרום 1.0	215	1766	-10	-4.4	-3658
כבלי ציון 1.0	— הפסקת מסחר —				
כבלי ציון 5.0	— הפסקת מסחר —				
כבלי ציון אפ 3	— הפסקת מסחר —				
מרגן 1.0	— לא נסחר —				
מתכת קרמבי 1 שח	324	2026	-6	-1.8	-6806
מתכת קרמבי 5 שח	200	5665			+13180
נחושתן 0.1	38280 תב	17.0	+3480	+10.0	+97.0
נחושתן 0.5	16700	7.0	+700	+4.4	+27.0
מקי פלדה 1.0	3050	1207	-120	-3.8	-1537
קינג 1.0	965 תב	805	-85	-8.1	-567
קינג 5.0	620	862			-347
קליל 1.0	2670 תב	1199	-160	-5.7	-1614
קליל 5.0	2189	390	-70	-3.1	-470
קליל אפ	1190	1078	-49	-4.0	-1655
קליל אגח	123.0	7265	-5	-.4	-5655
שלדות 5.0	11400	95.0	-500	-4.2	-255
תעשיות לכיש 1.0	1120	246			-175
תעשיות לכיש 5.0	720	870	-8	-1.1	-870
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה					
אליש 0.1	8800	12.0	+80	+.9	+2.0
אליש 0.25 ש	4770	522	-230	-4.6	-402
אליש 0.25 מ	4910	32.0	-100	-2.0	-168
אלקטרה 0.1שח	2051	1408	-100	-4.7	-2999
אלקטרה א 0.5שח	1650	2433	-58	-3.4	-3048
אלקטרה אפ 5	1236 תב	2650	-85	-6.4	-2532
אלקטרה אגח 3	163.0 תב	41313	-9.0	-5.2	-56423
אלרון 0.02שח	26500	32.0			-43.0
כלל תעש אלקטר	2390	1405	-80	-3.2	-2596
ספקטרוניקס 1.0	1530	3187	-24	-1.5	-3246
ספקטרוניקס 5.0	1254	6090	-35	-2.7	-6990
פייטונגר 1שח	725	206	-5	-.7	-206
פייטונגר 5שח	545	1762	-3	-.6	-2275
ציקלון 1שח	2100 תב	467	-200	-8.7	-756
ציקלון 5שח	1250	300	-46	-3.6	-675
קונטרסון אלקטר 1.	7075	4.0			-4.0
קונטרסון אלקטר 5.	4180	120	-170	-3.9	-120
ת.א.ת. מ"ד 1ש"ח	1430 תב	381	-110	-7.1	-243
ת.א.ת. מ"ד 5ש"ח	760	4723	-11	-1.4	-6792
ת.א.ת. אפ 1	19400	5.0	-800	-4.0	-5.0
תדאה 1ש"ח	865	1595			-520
אלבית 3.0	445450	3.0	-9091	-2.0	+4.0
אלרון 3.0	386120	1.0	-5880	-1.5	
מוצרי בניה					
א.פ.כללבנין 1שח	211	11815	-4	-1.9	-16725
א.פ. בנין אפ א	731	1820	-18	-2.4	-3990
א.פ.בנין אגח א	132.5	19559	-4.0	-2.9	-45201
אקרשטיין 1שח	728	3190	-5	-.7	-5183
אקרשטיין 5שח	450	8837	-22	-4.7	-11549
אקרשטיין אפ א	645	3300	-15	-2.3	-2190
אקרשטיין אג"ח 1	141.5	20665	-2.5	-1.7	-40125
בר-טון 1.0	1500	588	-4	-.3	-776
בר-טון 5.0	759	2574	-1	-.1	-1315
טרוזאכבסט 1.0	8851	19.1	-147	-1.6	-19.1
טרוזאכבסט 5.0	4139 תב	142	-350	-7.8	-250
מ.ל.ס. 1.0	1074	830	+44	+4.3	+794
מ.ל.ס. 5.0	755	288	-25	-3.2	-288
מגדל השק 1שח	594 תב	1836	-60	-9.2	-2212
מזאיקה ולפמן 1	— לא נסחר —				
מזאיקה ולפמן 5	14950	2.3	-50	-.3	-2.3
כימיה, גומי ופלסטיק					
אבן 5.0	1670	3051	-60	-3.5	-4038
אליאנס ב 200.0	2560	150	-38	-1.5	-128
גל תעשיות 1.0	906	1065			-785
גל תעשיות 5.0	702	2509			-2509
דיסקמר 1.0	2510	15.0	-90	-3.5	-65.0
דשנים 0.1	4060	235	-20	-.5	-180
דשנים 0.5	1860	2915	-40	-2.1	-5802
חיפה כמיקל 10.0	942	10068	-26	-2.7	-14175
ליפסקי 1.0	2797	282	-50	-1.8	-282
כקסימה 1.0	8099		-21	-.3	-50.0
כקסימה 5.0	6069	250			+235
נקה 1שח	6620	200	-100	-1.5	-198
סנו 1.0	25950	203	-900	-3.4	-248
סנו 5.0	21600	210	-800	-3.6	-250
פריקלאס 1שח	564	5351	-5	-.9	-4975
פריקלאס אפ 1	202	3450	-7	-3.4	-5290
קים מ"ד 1ש"ח	5295	144	-27	-.5	-344
ת.נ.ל. 1.0	2157 תב	7.0	-140	-6.1	-68.0
ת.נ.ל. 5.0	1950				+10.0
תיא 5ש"ח	4700	808			+360
פרוטאורום 10.0	39600	116	-1800	-4.4	-209
תרד א 5.0	10668	66.0			+34.0
מגדל 0.01 ש"ח	14746	403	-527	-3.5	-798
ים המלח 1ש"ח	2822	1019	-58	-2.0	-929
ספרוכימים 10.0	697	4270	-22	-3.1	-8645
עץ ומוצריו, נייר ודפוס					
כתר 1שח	265	9530	-5	-1.9	-6310
רפרון 1.0	9000	108			+8.0
רפרון 5.0	5702	35.0			+35.0
ת.מ.ו. 1.0	9021 תב	200	-500	-5.3	-216
יאה 1שח במהה	1450	300	+25	+1.8	+400
לבכי אשקלון 1.	649	2440	-25	-3.7	-2425
מולס ב 0.5	53400	31.0	-2514	-4.5	-44.0
סקאנריה 1.0	3260	216			+196
רים 0.1	365 תב	3380	-21	-5.4	-902
רים 0.4	274 תב	7650	-20	-6.8	-7895
תעל ב 0.2	17695	90.0			+87.0
מפעלי נייר 10.0	400000	20.0	-18011	-4.5	-22.0
תעשיות שונות					
אבריך 1.0	440	2620			+1549
אבריך 5.0	195.5 תב	24965	-21.5	-9.9	-26426
חכישה יוד 1שח	3560	160	-100	-2.9	-190
ה.ג.פולק 1שח	1800	149	-50	-2.7	-149
ה.ג.פולק 5שח	1311	500	-27	-2.0	-425
השקעות תעשיה					
כור בב 1.0	12730	1148	-130	-1.0	-656
מרכזית ב 0.1	11600	394	-501	-4.1	-551
כלל תעשיות 1 שח	240	39344	-8	-3.2	-32165

חברות להשקעה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
השקעה ואחזקות					
אוציק ש	7900	47.0	+20	+.3	+37.0
אוסקה 1שח	74.0	59504			+26436
אלגד ש במה	1700	492	-40	-2.3	-232
אלגד ם במה	1699	25.0			-5.0
אלון ם במה	1139		-61	-5.1	-104
אמישר בב 1.0	1299	1850	-16	-1.2	-646
אפיק 1.0	— לא נסחר —				
אפיק 5.0	— לא נסחר —				
גוזת השקעות 1שח	1155 תב	1128	-65	-5.3	-4128
גוזת אפ' (1)	840 תב	4800	-240	-22.2	-11203
גוזת אג"ח	101.5	30000	-5	-.5	-27100
דנבאר 1ש"ח	742 תב	1225	-85	-10.1	-2451
דנבאר 5ש"ח	564 תב	1135	-63	-10.1	-4533
חברה לישראל 1שח	4878 תב	3456	-320	-6.2	-10235
חברה לישראל 5שח	4800	1711	-50	-1.0	-381
הלפמן 0.1	122000				
הלפמן 1.0 ש	24900	177	-500	-2.0	-177
אמפא א 0.5	26000	113	-500	-1.9	-142
פועלים השק 1ש"ח	949	4081	-20	-2.1	-10710
מזרחי השק ש	* 33945	40.0	-1700	-4.8	-81.0
* ביצוע חלקי 75.50%					
מוד השק אגח 124	13420 תב		+1220	+10.0	+30.0
ורדן מ"ד 1ש"ח	2408	277	+15	+.6	+138
ורדן מ"ד 5ש"ח	1315	1257	-50	-3.7	-1590
ישום 1ש"ח	226	12568			-10106
יצוא ש	13600	121	-200	-1.5	-116
ירדן א 0.1	1849	90.0	-1	-.1	-37.0
כלל ישראל 50.0	1190 תב	642	-110	-8.5	-784
לנדאו 1שח	2090 תב	1318	+270	+14.8	+2582
לנדאו 5שח	1204 תב	2007	+850	+41.0	+4036
מגור 1שח	551	1107	-1	-2	-2364
מגור א 5שח	404	1714			+1507
מגור אג"ח 1	245	2187	-13	-5.0	-21001
עוז השק ב 0.1	122.0		-1.0	-.8	-2160
עוז השק 2 0.5	3570	120	-20	-.6	-92.0
פמה א 0.1	1950	284	-51	-2.6	-104
פמה 0.5	7700	10.0			-2.0
פריון ב 0.2שח	5893	213	-320	-5.2	-567
קרדן 1שח	15519	561	-451	-2.9	-1063
קרדן 5שח	— הפסקת מסחר —				
קרדן אופציה (1)	— הפסקת מסחר —				
קרדן אג"ח	— הפסקת מסחר —				
אידיבי פתוח 2.0	10235	669	-331	-3.1	-1170
אלרן ש במה	1141	896	-23	-2.0	+199
דיסקונט השק ש	2630 תב	1488	-167	-6.0	-4961
כלל ישראל 10.0	1301	4753	-55	-4.1	-8481
פז השק ש	3190	577	-140	-4.2	-526

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
גזית ם	— הפסקת מסחר —				

דלק ונפט

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
דלק חיפושים 1.	4635 תב	1254	-515	-10.0	-1343
דלק חיפושים 5.	2980 תב	1955	-240	-7.5	-2979
דלק נפט אפ 2	2100 תב	1543	-200	-8.7	-2982
מן חיפושי נפט	30200 תב	528	-2800	-8.5	-634
י.ש.א.ל. 5.0	635 תב	47365	-65	-9.3	-58190
מ.ג.ן. 1.0	6200	227	-300	-4.6	-182
מ.ג.ן. 5.0	2910 תב	1059	-220	-7.0	-1424
פראייל ב 0.03	7200	30.0			-2.0
נפטא ש	2800000	2.0	-61000	-2.1	-2.0

רשימה מקבילה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
מסחר ושרותים, מלונאות ומחשבים					
בני הדר 1ש"ח	176.5	47805	-5.5	-3.0	-43785
בני הדר אפ (1)	117.0	23762	-8.0	-6.4	-41317
רקח מ"ד 1ש"ח	960 תב		-50	-5.0	-2893
תבל ב"ד 1ש"ח	435	4762			+78.0

רשימה מקבילה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
נדל"ן, בינוי וחקלאות					
אבנונים 1ש"ח	6520 תב	227	-580	-7.1	-585

רשימה מקבילה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי	השינוי ב-%	היצע/ביקוש
תעשיה					
אלקטל 1ש"ח	151.0	11449	+5.0	+3.4	+13538
אלקטל אפ' (1)	71.0	24292	+1.0	+1.4	+16101
טלן 1ש"ח	695	2810	-25	-3.5	-6783
מאגר טכנולוגיה	137.5 תב	28089	-15.5	-10.1	-55070
פז-חן 1ש"ח	490	600	-11	-2.2	-600

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר: היחידה	מחיר: הפדיון	הקרן	מחיר: היחידה	מחיר: הפדיון	הקרן	מחיר: היחידה	מחיר: הפדיון	הקרן	מחיר: היחידה	מחיר: הפדיון
אב	5745.72	5665.87	דוכיפת	516.17	506.14	לפיד	457.21	451.71	עמבר	1299.72	1273.83
אבוקה	556.27	549.65	דולב	248.49	243.55	לקט	1841.08	1804.36	עתר	2683.78	2642.46
אגוז	253.87	249.02	דורון	1520.39	1491.91	לשם	346.53	342.93	עמרי	476.11	465.65
אדיר	1678.93	1646.42	דוק	268.92	263.62	מגור	1287.12	1262.43	עשור	137.96	135.40
אדם	2853.36	2798.37	דליה	592.67	582.28	מבטח	3770.85	3736.43	פז	1759.84	1725.19
אופיר	1945.4	1907.85	דרור	385.25	378.79	מגד	260.52	256.68	צבר	587.14	575.61
אור	450.38	441.11	דקל	471.81	462.92	מגדן	3782.22	3698.17	צופית	508.39	498.46
אורון	150.4	147.47	הדס	428.24	424.62	מגל	401.30	397.83	צוק	121.70	121.22
אורלי	274.92	272.99	הדר	540.98	531.69	מור	2085.36	2056.26	צמיד	1082.38	1060.41
אורן	814.08	798.32	מגבית	2821.09	2761.62	מורן	948.94	940.17	צפירה	559.41	551.58
אייל	5899.49	5824.60	הזהר	20934.39	20629.65	מוסד	27303.26	26858.17	צפרון	1899.89	1863.99
אירוס	5605.51	5483.62	זיו	19450.81	19169.66	מיתר	1001.12	981.31	קלע	2450.09	2417.97
איתן	753.31	738.28	זכיר	561.95	551.06	מעוף	4843.61	4752.58	רובית	19517.78	19358.73
אלון	607.59	595.11	זמורה	165.44	159.86	מעין	770.62	756.09	רימון	127.56	127.12
אלמוג	672.95	659.78	חליפין	155.00	154.41	מקסם	350.43	348.51	רקפת	828.45	887.03
אליכס	104.04	101.69	חלמיש	212.78	211.79	מרגלית	1578.16	1559.68	רשף	417.99	409.23
ארז	383.32	375.95	חן	144.08	143.51	מרווה	119.28	118.91	שבים	429.71	421.48
אשל	187.16	183.07	טופז	1478.30	1446.80	מרום	1289.63	1264.82	שחף	337.89	335.16
אשכל	181.91	178.37	טל	6192.57	6125.99	נגה	29111.98	28696.95	שירה	463.57	460.51
אתגר	252.21	249.85	יובל	438.82	430.51	נביף	344.64	343.21	שמיר	388.65	381.31
בדולח	2761.64	2708.84	יהלום	2621.00	2570.78	נגב	526.99	516.31	שנהב	921.71	908.71
ברוש	568.91	558.04	יסודות	422.59	418.50	נוי	6961.11	6862.37	ששק	991.93	968.34
ברק	572.22	561.09	יערה	432.67	423.45	נקיון	683.44	671.00	שקד	189.72	180.16
בקעת	308.85	307.41	כוכב	379.39	372.11	סגולה	138.89	136.15	תאנה	267.87	265.53
בנים	1591.39	1560.75	כחל	139.52	136.80	סלע	344.52	342.72	תדהר	610.94	607.89
גבע	1105.45	1089.43	כלנית	652.06	640.38	סביונית	510.45	500.51	תירוש	524.24	517.90
גורן	440.07	431.82	כספית	262.92	261.70	סער	411.96	404.45	תמר	230.05	225.76
גיא	10198.72	10048.28	כרמל	152.72	149.64	ספיר	187.55	187.55	תפוח	190.70	189.41
גיל	3417.55	3354.84	כתר	1220.79	1196.88	עופר	399.54	392.16	תרשיש	1479.02	1450.32
גלית	625.88	618.37	להב	4885.15	4795.45	עידית	864.16	860.85	תשרי	515.14	508.11
דובדבן	422.82	418.74	למשקיע	122712.85	120702.19	עידן	489.68	482.99			

הלוח הכללי

דירות למכירה

● בפ"ת נ"ג 3 כיווני אויר ליד בשדרה 200 918180 (18834)

● ר"ג 4 חדרים, 3 כיווני אויר ... 03-402208 (29973)

● במרכז גבעתיים 3 90 מ"ר ק"א ... 03-319381 (29550)

דירות בשכירות

● בראשל"צ 4 חדרים ... 03-5031533 03-338217 (27006)

● ליד דיזנגוף 2 חדרים ... 03-787995 (19012)

עסקים

● רהיטים ... 03-591639 ,03-228233 (24226)

משרדים

● להשכרה 4 ... 03-911945 03-910996 (12723)

הצעות עבודה

● ... 03-371551-2 (19042)

● ... (19082)

● ... 03-7513251 (19001)

● ... 03-372987 (18985)

● ... 03-824312 (18984)

● ... 03-287817 (18980)

מכוניות

● ... 03-282487 (18979)

● ... 03-257933 (18938)

● ... 03-5515591 (18879)

● ... 03-226996 (18871)

● ... 03-810127 (18857)

● ... 03-337578 (18846)

● ... 03-375673 (18817)

● ... 03-294559 (18815)

● ... 03-221214 (18800)

● ... 03-827520 (18782)

● ... 03-756288 03-996776 (18783)

● ... 03-5466113 (18776)

● ... 08-253085 (18713)

● ... 03-7513894-5 (18977)

● ... 03-701206 (28054)

● ... 03-858182 03-857621 (18994)

● ... 03-5565578 (18991)

טיולים

● ... 055-534156 ... (18808)

ריפוי והרהיה

● ... 03-454020 (19108)

● ... 03-370122 (19180)

● ... 03-370122 (19103)

● ... 03-652848 (19096)

● ... 03-657898 (19884)

● ... 03-751508 (19082)

● ... 03-205683 (19080)

● ... (19078)

● ... (19073)

● ... (19074)

● ... 03-880378 (19072)

● ... 03-296416 (19071)

● ... 03-452474 (19069)

● ... 03-296413 (19066)

● ... 03-287740 (19067)

● ... 03-258685 (19065)

● ... 03-374837 (19064)

● ... 03-222547 (19063)

● ... 03-373805 (19061)

● ... 03-286281 (19060)

אופנועים וקטנועים

● ... 03-5052619 (18697)

● ... 03-335112 (18696)

מכירות

● ... 03-252738 03-259031 (18998)

רוצים לקנות

● ... 03-876224 03-828567 (19008)

● ... 03-827011 03-889255 (18983)

רהיטים

● ... 03-734007 ... 03-884528 (18987)

● ... 03-731594 03-815585 (18760)

מקררים

● ... 03-384535 (18927)

וידיאו טייפ

● ... (18974)

הלוואות

● ... 03-660341 (18992)

● ... 03-623278-9 ... 04-335795 (18988)

שונות

● ... 03-259812 ... (18991)

● ... 03-845187 ... (18970)

● ... 03-454585 (18909)

● ... 440 ... 03-834528 (18801)

● ... 03-291888 (18871)

● ... 03-384594 (18861)

● ... 03-815585 03-731594 (18761)

● ... 03-231594 (18755)

● ... 03-830037 (18736)

דירות גנות

● ... 03-776545 (19004)

פוליש ונקיון

● ... 03-315599 (18999)

● ... 03-867105 (18936)

● ... 03-5368094 (18778)

ציפוי אמבטיות

● ... 02-416621 03-310805 (18978)

נרשמו לנישואין

הכרזות

איתן

קיט ונופש

● ... 059-79924 ... 059-75487 (18981)

התעשייה האווירית במו"מ לשפוץ מנועי מטוסים מתוצרת "סנקמה"

אם יותם ההסכם תהיה בכך תוספת תעסוקה משמעותית לחטיבת הבדק של התעשיה האוירית

מאת דני גוב

התעשייה האווירית מנהלת משא ומתן עם חברת סנקמה על אפשרות לשיפוץ מנועי סי.אף.אם 56, שהוא מנוע משותף לסנקמה ולג'נרל אלקטריק. אם יוכתר המו"מ בהצלחה תקבל התעשייה האווירית את הידע הנדרש לשפץ את המנוע.

אם ייחתם ההסכם תהיה בכך תוספת תעסוקה משמעותית לחטיבת הבדק של התע"א.

המנוע המיוצר בשיתוף משמש למטוסי האיירבוס המצויים בשימושן של חברות תעופה מסחריות רבות בעולם.

כתב העת הישראלי לענייני צבא ובטחון בשפה האנגלית SWORD, המוסר על כך מציין כי התע"א מנהלת בימים אלה מו"מ עם חברת התעופה הצרפתית אייר פרנס על אפשרות לשיפוץ מנועים של צי מטוסי האיירבוס של החברה הצרפתית.

מנוע הסי.אף.אם 56 משמש גם במטוסי התדלוק האמריקאים מסוג בואינג קי.סי. 135 אר. והכוללים רכיבים דומים לאלה של מנוע אף.110 של ג'נרל אלקטריק המותקן במטוסי האף.16 סי. של חברת ג'נרל דיינמיקס. מנוע זה משמש בחיל האויר הישראלי ואם תתחיל התעשייה האווירית לשפץ את המנוע של סנקמה וג'נרל אלקטריק היא תהיה מסוגלת גם לשפץ את מנועי חיל האויר.

חטיבת הייצור של התעשייה האווירית החלה בייצור חלקים למנוע האף.100 במסגרת הסכם קיזוז (אופ סט) בין ישראל לג'נרל אלקטריק. הניסיון והידע שיירכשו במסגרת הסכם זה יסייעו ללא ספק לפרויקטים של שיפוץ של התע"א.

חברת "ישראכרט" תנפיק כרטיס אשראי לשנתיים

יחסוך הוצאות לבנק

חברת "ישראכרט" עומדת להנפיק כרטיס אשראי לשנתיים. עד כה היה נהוג בישראל כרטיס אשראי לשנה אחת בלבד.

השינוי יתרום לייעול העבודה ולחסכון בהוצאות בסניפי הבנקים.

להחלטה על הנפקת כרטיס לשנתיים קדמה בדיקה מקיפה של הנושא, שהתייחסה, בין השאר, לעמידותו של הכרטיס לאורך זמן ולהיבטים בטיחותיים ואחרים של הנושא.

דמי החבר על כרטיס לשנתיים ייגבו אחת לשנה, כאשר כל חיוב שנתי ייעשה לפי התעריף שיחול על כרטיס "ישראכרט" לשנה (כיום: 7.5 ש"ח, בתוספת מע"מ).

הכרטיס לשנתיים יופעל במהלך חודש ספטמבר הקרוב.

בנק הפועלים הפחית מאתמול את הריבית בתכנית "אשראי במישרי" של "ישראכרט". הריבית החדשה תעמוד על 2.5% לחודש, במקום ריבית של 2.75% שהיתה נהוגה עד כה.

נדל"ן / דני גוב

"צוות" תקים בתי אבות לחבריה

קטע מפרויקט "חוף זהב" בחדרה

אגודת גימלאי שרות הקבע בצה"ל "צוות" תקים לחבריה בתי אבות. הראשון יוקם בחולון על מגרש שנתרם למטרה זו על ידי העירייה. מועצת צוות החליטה לגייס הון לפרויקט באמצעות תשלום חודשי של 10 שקל על כל חבר. באגודה חברים היום כ־10,000 איש ותחזית ההצטרפות לשנים הבאות היא 1,000־1,200 חברים בשנה. לפיכך תאסוף האגודה מחבריה כ־3 מיליון שקל בשלוש השנים הקרובות. תמיכות נוספות מקורן במשרד הבטחון בשיעורים שטרם נקבעו תרומות.

צוות היא האגודה הראשונה בארץ שהחליטה על פרויקט כזה ושקבעה בהחלטתה כי התשלום יהיה בבחינת ערבות הדדית ללא מתן זכויות כלשהן. [illegible] צוות במוצר [illegible] לאחר שיוזל בבניית בית האבות הראשון.

הגדול יותר [illegible] ההוצאות [illegible]. במפעל החדש יופעל אגף מפעל של מוצרי המשקם שתחליף את את המוסך המרכזי שפעל במפעל הקודם.

על מגרש של 400 מ"ר הוא [illegible] מתבצעת – בשיטת פיזור תשלומים ל־20 חודש.

אתר נופש ובית מלון יוקמו בחוף חדרה

במסגרת פרויקט "חוף הזהב" שישתרע על פני שטח של 90 דונם באזור החוף של חדרה, יוקם גם אזור נופש הכולל וילות מפוארות, שרותי חוף, בית מלון ומסעדות.

במלון המפואר יהיו 600 חדרים והוא נמכר כבר לקבוצת משקיעים מארה"ב. המלון יופעל כמלון דירות והוא כולו יימסר למשפחות יהודיות שיבואו מארה"ב לבלות בישראל.

הפרוייקט מבוצע ביוזמת חברת "איטלישראל" בע"מ ובעזרת מימון איטלקי. ביצוע פרוייקט "חוף הזהב" בחדרה יימשך כשלש שנים ויבוצע רובו ככולו ע"י קבלנים ישראלים.

שכונת המארינה תהיה לשניה ביוקרתה אחר אחוזה בחיפה

סקר שנערך על ידי המכון לחקר השיווק בתעשייה בראשות ד"ר ישראל ציגלמן מהטכניון מגלה ששכונת פרויקט המארינה שתוקם בחלקה הדרומי של שכונת בת גלים תהפוך לשכונה השניה ביוקרתה אחרי שכונת אחוזה בכרמל. ממצא זה מופיע בדו"ח שיפורסם בקרוב ושחובר על ידי ברוך קיפניס ראש המכון לחקר חיפה והגליל באוניברסיטת חיפה.

מהסקר עולה כי, בעקבות פרויקט המארינה יעלה הביקוש למחירי הדירות בשכונת בת גלים הסמוכה משום שהיצע הדירות למגורים שייבנו במארינה: כ־1,000 יחידות דיור – יהיה קטן בהרבה מהביקוש המשוער ולכן יעלו מחירי הדירות בבת גלים.

את פרויקט המארינה יוזמת החברה הכלכלית של חיפה בבעלות העירייה והיא תהיה גם החברה שתבנה אותו. המארינה תהיה הגדולה בארץ כ־600 מקומות עגינה, קאונטרי קלאב, בתי מלון ואזור מגורים יוקרתי של עד 1,000 יחידות דיור.

לצורך הקמת הפרויקט ייובש שטח של כ־380 דונם מהים באזור. החברה הכלכלית של חיפה בראשות חנן [illegible] בין השאר לבניית המסילה הרכבל בחיפה, בניית פרק התעשיות בעיר ואזור אל־פאשה.

צפויה תנופה בבנייה להשכרה

6000 יחידות דיור שמוצעון מיועדות להשכרה ייבנו במהלך החודשים הקרובים בכ־42 נקודות ישוב שונות ברחבי הארץ. תנופת הבנייה להשכרה הזו, צפויה להתחיל בתוך כמה חודשים כך מעריכים ראשי מרכז הקבלנים בעקבות סקר שהכינו בנושא. הקבלנים מצידם נערכים בסיוע יועצים משפטים ורואי חשבון לקראת תחילתה של מגמה חדשה זו בענף - של בנייה להשכרה - זאת בעקבות החלטת הממשלה לעודד בנייה להשכרה במקומות שונים בארץ בעיקר כדי להקל על מצוקת הדיור של זוגות צעירים.

בשבוע שעבר הסמיכה ועדת השרים לכלכלה את שרי האוצר והמשפטים לגבש הצעה למכסור ממשלתי של הבנייה להשכרה. בנייה כזו תזכה בהקלות ממס, פטורים והטבות אחרות. פרויקט של בנייה להשכרה שיאפשר מגורים בשכירות של 10 שנים ומעלה, יוכר כמפעל מאושר וההכנסות מהשכרת הדירות יהיו פטורות ממס. הפחת המואץ שיחול על הדירות יהיה בשעור ריאלי של 10% לשנה והפרויקטים יזכו למימון שליש מההשקעה בתנאים מועדפים.

הדירות, לפי תכניתו של הממונה על הכנסות המדינה, ישראל ברזן, שעמד בראש ועדה בינמשרדית שבדקה את הנושא, יהיו מוכנות למסירה בתוך שנה וחצי עד שנתיים.

פורסם מכרז להקמת בנין מגורים בבית הכרם

מנהל מקרקעי ישראל פרסם בשבוע שעבר מכרז להקמת בנין מגורים בשכונת בית הכרם בירושלים. המגרש משתרע על שטח של 2,540 מ"ר ומחיר המינימום הוא 949,565 שקל.

המנהל פירסם גם מכרז ל"בנה ביתך" בישוב מעלה אדומים לבניית 23 יחידות דיור במגרשים חד משפחתיים ושמונה יחידות דיור בחצי מגרשים דו משפחתיים.

ארגון הדיירים מציע מהפכה בדיור המוגן

ארגון הגנת הדייר מציע פתרון חדש לבעיות הדיור המוגן בתל אביב. לפי ההצעה יאפשר לדיירים המוגנים לרכוש את זכויותיהם בדירות, בהן הם מתגוררים, על פי סכלת מחירים מבוקרת מראש ובתמורה תעניק העירייה לבעלי הבתים זכויות לתוספת בנייה.

יוזם ההצעה הוא עו"ד חיים כצמן, יו"ר ארגון הגנת הדייר. ההצעה של כצמן הועברה רשמית לראש עיריית תל אביב שלמה להט, אך טרם זכתה לתגובה. ראשי הארגון מסרו כי יעבירו גם את ההצעה לראשי עיריות ומועצות מקומיות בתקווה שיאמצו את התכנית.

המשקם תחסוך 45 אלף דולר מהחלפת מבנה בפתח תקוה

חברת המשקם שכרה מבנה חדש בפתח תקוה למפעל לייצור מחוקים שיחסוך הוצאה שנתית של 45 אלף דולר. המבנה, בשטח 700 מ"ר נמצא באזור התעשייה סגולה והחברה תשלם עבורו דמי שכירות חודשיים של 2,500 דולר. המפעל מוקם עד כה באזור התעשיה בקרית אריה על שטח של 1,500 מ"ר ושדמי השכירות עליו היו 6,000 דולר לחודש.

בחצי השנה הראשונה תשלם החברה רק 2,000 דולר בחודש.

המשקם אומרת כי המבנה הקודם לא נגאל ו"ז ושטחו

מכירות טובות ביוני בפרויקט נוה הברון

בתוך מספר חודשים תתחיל חברת ברמן המשווקת את שכונת הקוטגים והוילות נוה הברון בזכרון יעקב, בבניית מרכז מסחרי במקום. החברה מדווחת שחודש יוני היה מוצלח מבחינת מכירות והיא הצליחה למכור 5 בתים ובנוסף מנהלת מו"מ למכירת עוד 2 קוטג'ים בפרויקט. השכונה נבנית בשיתוף חברת ברמן וחברת משהב ועד כה נמכרו בה כ־100 קוטג'ים ולחברה יש קרקע נוספת במקום לבניית 150 יחידות נוספות.

מנכ"ל ברמן בני ובולוצקי אומר שם הוי וילה של 88 מ"ר על 400 מ"ר קרקע הוא 89,000 דולר ומחיר וילה של 145 מ"ר

חברי דירקטוריון בל"ל חתמו על הצהרת סודיות

מאת מוריה אבנימלך

חברי דירקטוריון בנק לאומי חתמו בשבוע שעבר על הצהרת סודיות, כמעט חצי שנה לאחר שהתמנו, בפברואר 1987.

בישיבה האחרונה של דירקטוריון בנק לאומי הוחלט על נוהל עבודת הדירקטוריון. בין השאר נקבעה חלוקת עבודה בין מליאת הדירקטוריון והמליאה. יו"ר הדירקטוריון ד"ר מאיר חת המליץ על העברת יותר נושאים לדיון במליאה אך החלטת הרוב, שהתקבלה, היתה להעברת יותר נושאים לדיון בוועדות.

עד כה התנהלה מרבית עבודת הדירקטוריון במליאה, שנפגשה מדי שבועים – תדירות שהשאירה פחות זמן לעבודת הוועדות.

בדירקטוריון בנק לאומי פעלות 5 ועדות משנה, ועדת עסקים בראשות יו"ר הדירקטוריון דנה בנושאים שוטפים, ועדה לנושאי אפוטרופסות בראשות אריה שחר, ועדה לנושאי תקציב ואשראי בראשות רו"ח יחזקאל פלומין, ועדת ארגון מנהל ויחסי עבודה בראשות פרופ' שמעון שטרית וועדת ביקורת בראשות יהושע פורר.

הנושאים הבוערים בהם עסק הדירקטוריון ובמיוחד הנושאים הפרסונלים ונושאי השכר והחוזים לא איפשרו לו עד כה לקבוע נוהל עבודה, והוא עבר עפ"י נוהל הדירקטוריון היוצא. גם לחתימה על הצהרת הסודיות התפנו, כאמור, רק לפני ימים אחדים.

יו"ר דירקטוריון בלל ל"דבר"

הצעת ועדת הכספים מפחיתה מירווח הבנקים בלי להפחית סיכון

השתתפות האוצר בפתרון משבר המושבים מצומצמת

מאת מוריה אבנימלך

הבנקים טרם קבלו פנייה מוועדת הכספים להצטרף להסדר החובות למושבים בנוסחה החדשה. כן לא קיבלו הבנקים את פירוט ההצעה שגבשה ועדת הכספים – אמר יו"ר דירקטוריון בלל, ד"ר מאיר חת ל"דבר".

ועדת רביד גבשה הצעה לה הסכימו הבנקים, לפיה יתנו הבנקים פריסת חובות, ללא ערבות מדינה אך בריבית של 8%. הצעת הוועדה החדשה מדברת על ריבית נמוכה יותר, 6.7% ללא הפחתת הסיכון הכרוך בפריסת החובות ללא ערבות מדינה.

המשבר במושבים הוא משבר בחקלאות, סבור חת, ואינו משבר בבנקאות. זה גם אינו המשבר הראשון בחקלאות שכבר ידעה משברים בסוף שנות ה־60 ובראשית שנות ה־70. מרכיב עיקרי במשבר הינו התפוררות התכנון השקעות צרכניות אירודות. השימוש בארגוני הקניות כצינור לאשראי היה טעות ונבע מאשליה שזה גורם מבוסס.

ד"ר חת ציין שהשתתפות הממשלה בפתרון המשבר מצומצמת, ללא יחס לחלקה במשבר.

בנקאים בכירים

הצעת ועדת הכספים פוגעת בחלשים

ספק אם הצעת ועדת הכספים אכן מקילה על המושבים. הגירסה החדשה מטילה נטל כבד יותר על המושבים החלשים ומטיבה עם החזקים. כך התבטאו בנקאים בכירים.

הבנקאים הדגישו כי דו"ח רביד הציע פריסת חובות בהתאם ליכולת התשלום של המושב הבודד ומחיקת יתר החובות, לא כך ההצעה הנוכחית.

ספק אם ועדת הכספים הבינה את הנושאים בהם דנה טוענים אותם בנקאים.

הבנקאים עדיין לא קבלו פנייה להצטרף להסדר וההחלטה אם לעשות כן תנבע מהערכתם אם יש להם סיכוי לגבות את חובותיהם בהסדר המוצע, דהיינו עפ"י הערכתם את כושר הפרעון של המושבים.

הבנקאים לא הסתירו דעתם כי המושבים "שולחים קדימה" מושבים חלשים לדרמטיזציה של מצבם וכי "לא כצעקתה".

בנק מסחרי ראשון מגיש תוצאות חצי שנתיות

בנק ערבי ישראלי מקב' בל"ל הרויח נטו 4.5 מיליון שקל

מאת סופרת "דבר"

הרווח הנקי של בנק ערבי ישראלי במחצית הראשונה לשנת 1987 הסתכם בסך 4.5 מיליוני שקל (2.8 מיליוני דולר), לעומת [illegible] מיליוני שקל (0.7 מיליוני דולר) לסוף יוני 1986, גידול של 311%. הגידול ברווח הנקי במחצית השנה לעומת הרווח הנקי בתקופה המקבילה אשתקד, נובע מגידול בנפח העסקים, מחסכון בהוצאות התפעוליות ומהתפרומות במסי.

הרווח התפעולי לפני מס הסתכם בסך 10.0 מיליוני שקל (6.3 מיליוני דולר) לעומת 3.7 מיליוני שקל (2.3 מיליוני דולר) לסוף יוני 1986, גידול של 170% לעומת התקופה המקבילה בשנת 1986.

התשואה נטו על ההון העצמי הגיעה ל־80% (בחישוב שנתי).

ההון העצמי של הבנק גדל ב־40% והסתכם ב־15.8 מיליוני שקל (9.9 מיליון דולר).

סך המאזן של הבנק גדל ב־18%. [illegible] גדלו ב־15% ואילו [illegible] 45%.

לבנק 30 סניפים - ביישובים הערביים בצפון הארץ והוא מספק שרותים פיננסיים ליותר ממחצית מתושבי המיעוטים בארץ.

בשבוע שעבר הגיש בנק לאומי לתעשייה דוחות חצי־שנתיים המצביעים על רווח נקי של 1,097 מיליון שקל לעומת 872 אלף שקל בתקופה המקבילה ב־1986 – גידול של 26%.

הבינלאומי יפרסם דוחות חצי שנתיים ביום ד'

הבנק הבינלאומי יקדים ויפרסם דוחות חצי שנתיים ביום רביעי השבוע ויהיה שוב הקבוצה הבנקאית הראשונה המציגה דוחות כספיים. אף שדוחות אלו יכללו את התוצאות במאי וביוני, בהם היו הריבית והמרווחים הפיננסיים נמוכים בהשוואה לחודשים הראשונים של השנה, צפוי הבנק הבינלאומי לפרסם תוצאות טובות.

התעשיינים: אין מדיניות מו"פ

עמנואל שרון: הממשלה עוסקת בפתרון בעיות ספציפיות ולא בהתוויית מדיניות כוללת

שרון: קביעת המדיניות נופלת על שכם הפקידות

נויבך: לא לגלגל החלטות לממשלה

מאת דני גוב

ראשי התעשייה המקומית קובלים על כך כי לממשלה אין כל מדיניות מתוכננת לעידוד המחקר והפיתוח. פעילות המדען הראשי היא טכנית בלבד ולא כתוצאה ממדיניות מכוונת. עמוס ברקוביץ יו"ר ועדת המו"פ בהתאחדות התעשיינים אומר כי על הממשלה ליישם את חוק המו"פ משנת 1984 הלכה למעשה ולהקים מועצה טכנולוגית מייעצת שתקבע מדיניות אסטרטגית לפיתוח התעשייה בארץ. דבריו נאמרו בכנס מועדון המו"פ בשיתוף עם מכון ירושלים לחקר ישראל.

מנכ"ל האוצר, עמנואל שרון שדיבר בכנס אמר כי נושא קביעת יעדים ומדיניות נופל על שכם הפקידות הבכירה של משרדי הממשלה, שכן לדבריו, כי הנושאים המובאים לדיון בממשלה, עוסקים ברובם בפתרון בעיות ספציפיות ולא בדיונים עקרוניים של התוויית מדיניות כוללת.

אמנון נויבך, סמנכ"ל מאיקס ומי ששימש יועצו הכלכלי של שמעון פרס בעת שהיה ראש ממשלה, אומר כי על הממשלה להוביל למהלך של עיצוב מדיניות תעשייתית ולשם כך עליה לחפש דרכים ליצירה משותפת עם התעשיינים וההסתדרות.

לדבריו, על הדרג המבצע בפקידות הממשלתית לא להתחמק מאחריות אלא להיות שותף פעיל לתהליכים ולקבלת החלטות בתחום המדיניות הממשלתית בעסק ולא לגלגלן לדרג הבכיר המעוניין לדחות החלטות.

תעריפי ביטוח חובה לרכב מושכר גבוהים פי 4 מתעריף רגיל

החברות להשכרת רכב משלמות בגין הפער 4.5 מיליון שקל מיותרים בשנה

ענף השכרת הרכב יצא למאבק ציבורי להפחתת פרמיות הביטוח המשולמות על רכב מושכר. מבדיקה שבוצעה בענף על ידי הארגון הישראלי להשכרת רכב עולה כי תעריפי ביטוח חובה לרכב מושכר גבוהים פי 3 ופי 4 מהתעריפים הזהים לרכב פרטי.

מנתוני הבדיקה עולה כי רכב פרטי שנפח מנועו בין 1,500 ל־2,000 סמ"ק חייב בתשלום דמי ביטוח שנתיים בסך 216.2 שקל. לעומת זאת רכב זהה המשמש להשכרה מחויב בדמי ביטוח שנתיים בסך 980.8 שקל לשנה, כלומר פער של 354%.

איגוד לשכות המסחר, שארגון משכירי הרכב מסונף אליו כותב כי הפער הזה גורם לחברות ההשכרה הוצאות מיותרות של 4.5 מיליון שקל בשנה.

עוד עולה מהבדיקה כי רק 2.6% מכלל צי של 6,000 כלי רכב, נמצאים ברשות החברות היה מעורב ב־1986 בתאונות עם נפגעים, זאת לעומת מעורבות בתאונות עם נפגעים של 2.3% מכלל צי הרכב הפרטי האחר במשק, כלומר קיים פער של 13% בתאונות דרכים עם נפגעים בין רכב מושכר לרכב פרטי רגיל.

הענף תובע לפיכך להפחית בארוח חד את הפרמיות.

דני גוב

ביוזמת בורסת היהלומים יהפכו רחובות בהם מרוכזים מפעלי יהלומים לאזורי בטחון סגורים

מאת דני גוב

בורסת היהלומים ברמת גן החליטה לנקוט באחרונה מדיניות בטחונית חדשה כדי לנסות ולבלום את גל מעשי השוד והפריצות למפעלי יהלומים קטנים. הבורסה מנסה בימים אלה לממש תכנית לפיה יהפכו כמה רחובות שבהם פועלים מפעלי יהלומים לאזורי בטחון סגורים.

מנכ"ל בורסת היהלומים, חיים גוזה אומר, כי אם הפרויקט המהפכני יצליח הוא יתפשט בהדרגה ויכלול כמה שיותר מפעלי יהלומים.

באזור בטחון סגור כזה יישמרו שומרים חמושים במשך 24 שעות ביממה, אך זה יהיה רק חלק ממערכת הגנה רחבה יותר. כתב העת "מזל וברכה" המוסר על כך מציין כי הרעיון המרכזי הוא שהמשטרה תזהה את שרותי השמירה הטובים ביותר והבורסה תעמוד על כך שהמפעלים באזור הבטחון הזה יתחברו למערכת הסיור. הבורסה מתכוונת לבקש מהמפקחת על היהלומים לא להוציא רשיון למפעל שאיננו מחובר לשרות הסיור המיועד.

באותו אופן תפנה הבורסה גם לחברות הביטוח ותבקש להוציא פוליסות רק למפעלים המשתתפים באזור הבטחון סגור. במקביל תבקש הבורסה שעורי ביטוח מופחתים למפעלים המחוברים למערכת. החסכון שיושג כתוצאה מכך ישקע בהוצאות הבטחון הנוספות.

לדברי גוזה התפיסה הזו תצליח רק אם כל אחד מהמפעלים באזורים הספציפיים והבעייתיים, סביב הבורסה ברמת גן, ישתף פעולה. כל ההסדר ישא אופי וולונטרי.

גידול ריאלי של 7.3% במאזן מבטחים לשנת 1986

עמוס ערן: המצב האקטוארי איתן

מאת סופרת "דבר"

מאזן מבטחים לשנת 1986 מראה על גידול ריאלי של 7.3% והסתכם בכ־6 מיליארדי ש"ח לעומת 4.6 מיליארדי ש"ח בשנה קודמת. כך מסר מנכ"ל מבטחים – עמוס ערן בישיבת הנהלת מבטחים שהוקדשה לאישור המאזן.

לדברי מנכ"ל מבטחים גביית דמי הגמולים עלתה כ־68.4% והסתכמה בכ־423 מיליוני ש"ח לעומת 251 מיליוני ש"ח בשנה קודמת.

הגביה לקרן הפנסיה הסתכמה בסך 363 מיליוני ש"ח לעומת 203 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של 78.8% המהווה גידול ריאלי של 49% בגביה לקרן הפנסיה.

עמוס ערן הדגיש כי מצבה האקטוארי של מבטחים הוא איתן, אולם כדי לבסס יותר את הקיים יש להעלות את דמי הגמולים והוא תובע מהתעשיינים לקיים את ההסכם שעליו הם חתמו בעבר לפיו, עליהם להעלות ולשלם אחוז אחד נוסף לקרן הפנסיה. כזכור נאות האוצר לראות הוצאה נוספת זאת כמוכרת לצרכי מס מיום 1.4.88.

בהתיחסו לנושא איחודן של קרנות הפנסיה אמר עמוס ערן שהאוצר חייב להיות כולל ויש להגיע למיזוג אמיתי תוך זמן קצר. הנצחת המסגרות הקיימות ולקרוא לכך מיזוג, אינו עולה בקנה אחד עם מגמה זאת.

כיום מקבלים יותר מ־49 אלף גימלאים פנסיה חודשית ממבטחים וביניהם 106 גימלאים שגילם מ־90 עד 103 שנים.

מנכ"ל מבטחים הדגיש כי קרנות הפנסיה מהוות מקור החסכון הלאומי העיקרי במדינה ומשמשות משענת מרכזית לבטחונם הכלכלי והסוציאלי של מאות אלפי עובדים שכירים במשק ופגיעה בהם אינה משרתת את המטרות הלאומיות של המדינה.

קרנות הפנסיה דוחות תנאי מבטחים לאיחוד

מאת מאיר תרמוד

תנאי מבטחים לאיחוד כל קרנות הפנסיה נידחו, כך נודע לסופר דבר, על ידי כל קרנות הפנסיה האחרות.

מבטחים הוליכה באסיפה הכללית ובהנהלה, כי היא תלך לאיחוד בתנאי שבקרן המאוחדת יהיה לה רוב מוחלט. עוד החליטה מבטחים, כי צריך לבטל את ההנהלות הציבוריות של כל הקרנות.

לפי המלצות ועדת רייך שהמליצה על איחוד קרנות הפנסיה וצורת ביצוע האוצר, צריכות לקום שלוש חטיבות במסגרת המאוחדת ולכל חטיבה תהיה הנהלה ציבורית משלה.

בשיחות עם מנהלי הקרנות – קג"מ, מקפת, ונתיב, הובעה התנגדות לתנאים שמעמידה מבטחים הנראים בעיניהם כבלתי קבילים לחלוטין.

הממשלה מקטינה החוב הפנימי על ידי הקטנת גיוס ההון

מאת מאיר תרמוד

הממשלה עוברת לגיוס הון אקטיבי, היא מגייסת רק את המינימום לו היא זקוקה, בניגוד לעבר בו גייסה הממשלה הון בכמויות בלתי מוגבלות, כך אמר יהודה דרורי הממונה על שוק ההון באוצר, בפגישה עם כתבים כלכליים בתל־אביב.

על פי שיטת הגיוס בכל תנאי, גדל החוב הפנימי כתוצאה מהגידול בקרן והריבית בשיעור של 7־8% בשנה. ביולי 1985 הצליחה הממשלה לראשונה לבטל את הגרעון והיא זקוקה עתה לפחות גיוס הון. ב־1986 ובמחצית הראשונה של 1987 מגייסת הממשלה פחות משהיא פודה והחוב הפנימי גדל בקצב מאט של 2־3% בשנה.

האוצר שיכלל את השימוש באג"ח סחירות כנהוג בכל העולם, ועתה הוא שולט בצורה מוחלטת על כמות גיוס ההון. ב־1984 היו אגרות החוב 6% מכלל גיוס ההון הממשלתי, ב־1985 היווה האג"ח 29% ב־86' היו 60% וב־1987 יגדל גיוס ההון באמצעות אג"ח סחירות עוד יותר.

עלות גיוס ההון, קטנה, ותקופת הפדיון גדלה. לפני שנה עלה גיוס ההון בממוצע כ־6%, והיום כ־5.3%. האורך תקופת הגיוס משבע שנים בממוצע עד לאחרונה ל־9 שנים עתה וגם הריבית קטנה.

מחיר גיוס ההון הממשלתי הפך לסמן ימני של רמת הריביות. הבנקים מגייסים כספים ברמה של 1% מעל הריבית הממשלתית כ־6.3%, חברות גדולות מגייסות כספים באמצעות אג"ח בריבית של 7־7.5%, חברות עם בטחונות רעים מגייסות בריבית של 8־9%. כל שינוי ברמת הריבית הממשלתית משפיעה מיד על הסקטור העסקי.

במסגרת הרפורמה בשוק ההון:

הוגדל החלק החופשי בתוכניות החיסכון

מאת מאיר תרמוד

במסגרת הרפורמה בשוק ההון שיחרר האוצר והגדיל את החלק החופשי בתוכניות החיסכון לשימושם של הבנקים, ובכך יצר מקור נוסף של כספים.

בתוכניות חיסכון צמודות מדד החלק החופשי הועלה ל־35%, 10% אגרות חוב לא ממשלתיות ו־55% אג"ח ממשלתיות. בתוכניות חסכון דולריות העמד החלק החופשי על 15%, 10% אג"ח בכל סוג שהוא ו־75% מכספי החיסכון מופקדים באוצר. בסוף השנה יגדיל האוצר את החלק החופשי בתוכניות החיסכון הדולריות ל־25%.

נבחנת אפשרות לפרוק פחם בנמל אילת והובלתו צפונה

מאת דני גוב

משרד האנרגיה וחברת הפחם בוחנים בימים אלה אפשרות של פריקת פחם שמקורו באוסטרליה ודרום אפריקה, גם בנמל אילת. הפחם שייפרק באילת יובל ברכבת לתחנת הכוח רוטנברג המוקמת בימים אלה באשקלון.

בשלב זה מדובר על כמות ממוצעת של כמיליון טונות פחם בשנה. על פי המדיניות שהתקבלה באחרונה במשרד האנרגיה, המימוש של תכנית הפריקה של כמות כזו בנמל הדרומי מותנית בכך שעלות הפחם בפתח התחנה על פי אלטרנטיבה זו לא תעלה על העלות האלטרנטיבית של פריקת פחם באשדוד, שינועו והובלתו לאתר רוטנברג באשקלון, כשלוחת הרכבת שבין אשדוד לקצא"א (קו צינור אילת אשקלון).

צוות בינמשרדי בודק עתה את ההשלכות שיהיו לשינוע הפחם דרך אילת, על איכות הסביבה.

סופר "דבר" מציין, כי תחנת הכוח רוטנברג באשקלון תתחיל לפעול באמצע 1989 ותצרוך כ־2.5 מיליון טונות פחם בשנה. לכך יש להוסיף את הספקת הפחם שיידרש למפעלי תעשייה במרכז הארץ ובדרומה. לצורך זה נערכת חברת הפחם להקמת תשתית לפריקת פחם באשדוד, נוסף לתשתית הקיימת בתחנת הכוח בחדרה.

שערי מטבע חוץ ביום 26.7.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים – לאומי קניה	בנקנוטים – לאומי מכירה	בנקנוטים – הפועלים קניה	בנקנוטים – הפועלים מכירה	בנקנוטים – דיסקונט קניה	בנקנוטים – דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	העברות והמחאות – לאומי מכירה	העברות והמחאות – הפועלים קניה	העברות והמחאות – הפועלים מכירה	העברות והמחאות – דיסקונט קניה	העברות והמחאות – דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב		1.57	1.64	1.57	1.65	1.57	1.64	1.6050	1.6250	1.6070	1.6270	1.6040	1.6242	1.6158
1 מארק גרמני		0.84	0.88	0.85	0.89	0.85	0.89	0.8634	0.8741	0.8670	0.8778	0.8646	0.8755	0.8699
1 ליש"ט		2.51	2.62	2.51	2.65	2.53	2.65	2.5728	2.6049	2.5784	2.6106	2.5731	2.6054	2.5879
1 פרנק צרפתי		0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2595	0.2628	0.2601	0.2633	0.2595	0.2627	0.2615
100 ינים יפאניים		1.04	1.09	1.05	1.10	1.04	1.10	1.0654	1.0787	1.0685	1.0818	1.0650	1.0784	1.0722
1 גולדן הולנדי		0.75	0.78	0.75	0.79	0.75	0.79	0.7679	0.7775	0.7700	0.7796	0.7669	0.7765	0.7725
1 פרנק שוויצרי		1.02	1.06	1.03	1.08	1.02	1.07	1.0422	1.0552	1.0472	1.0603	1.0435	1.0567	1.0502
1 כתר שוודי		0.24	0.25	0.24	0.26	0.24	0.26	0.2484	0.2515	0.2491	0.2522	0.2482	0.2514	0.2499
1 כתר נורבגי		0.23	0.24	0.23	0.24	0.23	0.25	0.2364	0.2394	0.2368	0.2398	0.2362	0.2392	0.2381
1 כתר דני		0.22	0.23	0.22	0.24	0.22	0.23	0.2277	0.2305	0.2285	0.2313	0.2277	0.2306	0.2293
1 מארק פיני		0.35	0.37	0.35	0.37	0.35	0.37	0.3573	0.3618	0.3574	0.3619	0.3565	0.3610	0.3595
1 דולר קנדי		1.18	1.23	1.18	1.24	1.18	1.24	1.2036	1.2186	1.2042	1.2192	1.2028	1.2179	1.2124
1 דולר אוסטרלי		1.06	1.17	1.10	1.18	1.10	1.18	1.1371	1.1513	1.1389	1.1532	1.1353	1.1495	1.1455
1 ראנד דרא"פ		0.50	0.60	0.47	0.79	0.49	0.69	0.7760	0.7857	0.7786	0.7883	0.7753	0.7851	0.7802
10 פרנקים בלגיים		0.41	0.42	0.41	0.43	0.40	0.43	0.4154	0.4205	0.4172	0.4224	0.4162	0.4215	0.4195
10 שילינגים אוסטריים		1.20	1.26	1.21	1.27	1.20	1.26	1.2288	1.2441	1.2300	1.2453	1.2293	1.2448	1.2367
1000 לירטות איטלקיות		1.16	1.23	1.17	1.25	1.17	1.25	1.1948	1.2097	1.1952	1.2102	1.1952	1.2102	1.2022
1 סל"י (ECU)		—	—	—	—	—	—	1.7944	1.8168	1.7966	1.8190	—	—	1.8064
1 דינר ירדני		4.43	4.71	4.55	4.84	4.57	4.88	—	—	—	—	—	—	4.6777
10 לירות לבנוניות		—	—	0.09	0.10	0.07	0.10	—	—	—	—	—	—	0.0950
1 לירה מצרית		0.65	0.69	0.67	0.71	0.66	0.72	—	—	—	—	—	—	0.7645

هكذا من الاعل

קופ"ח תבדוק פתיחת מרפאה עד חצות כדי להקל את עומס חדר מיון

מאת דנקה הריש, סופרת „דבר"

- פרופ' דן מיכאלי, מנהל המרכז הרפואי בתל־אביב, הציע לקופת־חולים הכללית להפעיל את מרפאתה בתוך בית־החולים איכילוב בשעות אחר הצהריים ועד חצות, כדי לפתור בכך את הבעיות של חברי הקופה החולים ועם זאת אינם זקוקים לשירותי חדר המיון, אך זה כמה חודשים שתגובה על כך מטעם קופ"ח מתמהמהת.

לעומת זאת, אומר דובר קופ"ח כי בית החולים „איכילוב" גובה כספים מהחולים בניגוד להוראות משרד הבריאות.

פרופ' מיכאלי אומר, כי שירותי הרפואה הראשונית של קופת־חולים הכללית בתל־אביב לקויים, בעיקר בשעות אחר־הצהריים והערב. כתוצאה מכך, מוצפים חדרי המיון בבתי־החולים "איכילוב", "רוקח" ו"וולפסון" בחולים שבלית־ברירה באים להיבדק ולקבל טיפול בבתיה"ח במקום במרפאות של קופת־חולים. „כל ערב פונים עשרות רבות של חולים, וההערכה היא שלמעלה ממחצית הפונים לחדרי המיון לא היו צריכים להגיע אליהם אילו היתה מרפאת קופת־חולים פעילה בשעות אלו".

מיכאלי מוסיף, כי הבדיקות בחדרי המיון עולות ממון רב וקופת־חולים נאלצת לשלם חשבונות בסכומים המגיעים למאות ש"ח לחולה. „יש לנו חדרים פנויים ליד חדר המיון, אנחנו גם מוכנים לספק למרפאת קופת־חולים שירותי רנטגן ומעבדות. „במקרה שרופא המרפאה יגיע למסקנה שיש צורך באישפוז, הדבר ייעשה באותו מקום ללא טלטול מיותר של החולים" – מציין מיכאלי. לדבריו, הסכים יו"ר ההנהלה המרכזית של קופת־חולים פרופ' חיים דורון לבדוק את הרעיון, אך משום מה עדיין לא התקבלה החלטה שתאפשר הפעלת המרפאה הזו. „אנחנו מוכנים להפעיל את המרפאה תוך שבוע־שבועיים" – טען פרופ' דורון.

לדבריו, קופת־חולים מחפשת פתרון לצפיפות ב„מרפאת זמנהוף" על־ידי הפעלת מרכז חדש בכביש חיפה, ליד אפקה. לפני כמה שנים הוקם שלד, אך הבניה נעצרה בגלל מחסור בתקציבים. „עוד לפני חמש שנים הצעתי לפרופ' דורון לחסוך את ההוצאה על־ידי שילוב הרפואה המקצועית של מרפאת „זמנהוף" במרפאות החוץ של „איכילוב", המצוידות במיטב המיכשור אולם עובדות רק בשעות הבוקר. הצעתי היתה להפעיל מרפאה משולבת של קופת־חולים הכללית והמרכז הרפואי בתל־אביב, תוך שילוב הצוות של שני המוסדות. במקביל, הצעתי גם שמרפאות משולבות כאלה תפעלנה גם ב„בילינסון" וב„וולפסון", אבל ההצעה לא התקבלה על אף שמימושה היה חוסך לקופת חולים הוצאות הבנייה והתפעול של המבנה באפקה, מונעת כפילות הבדיקות של חולים שבאים לאישפוז ומקרבת את המרפאה למרכזי המגורים" – טען פרופ' מיכאלי. לדבריו, קופת־חולים לא הסכימה גם להפעלה משותפת של שירותי טיפול בית, שמגישים סיוע לחולים כרוניים מסוגים שונים, כולל חולי סרטן, בבתיהם.

בתגובה לדברי פרופ' מיכאלי, מסר דובר קופת חולים דוד תגר, כי למיטב ידיעתו קיים המנהל הרפואי של קופת חולים בתל אביב ד"ר דוד רונן מספר דיונים עם פרופ' מיכאלי בעניין הפעלת מרפאת קופת חולים ליד חדר המיון ב„איכילוב", אבל הדבר טרם סוכם.

הדובר ציין, כי „שאלות עקרוניות הקשורות במדיניות של עבודה משותפת בין המוסדות הרפואיים נדונות בין שרת הבריאות ומנכ"ל משרד הבריאות לבין יו"ר ההנהלה המרכזית של קופת־חולים". לדבריו ועדת האישפוז העליונה היא הפורום הקבוע בדיונים אלה והנושא עליו מדבר פרופ' מיכאלי לא הובא לדיון בוועדה זו. לעומת זאת – הוסיף הדובר – „ועדת האישפוז העליונה דנה יותר מפעם אחת בבעיה חמורה שהתעוררה בבית החולים „איכילוב" הגובה כספים מן החולים בניגוד להוראות המדיניות של משרד הבריאות".

„אין בקופת חולים תכתובות שאינן נענות ואנחנו דורשים תאריכים ותעודות לטענות פרופ' מיכאלי, שלא קיבל תשובה" – אמר דובר קופת־חולים הכללית.

בעל בתי קולנוע נורה כנראה בכדורי גומי

מאת יוסי ליבוביץ סופר „דבר"

„נכנסתי עם המכונית לחנייה ורציתי להיכנס הביתה. פתאום הופיעו מולי שני רעולי פנים. אחד מהם צעק: ,זה שוד תזרוק את התיק'. זרקתי. אחד מהם ירה לעברי יריה שפגעה ברקתי. מן הפגיעה עפתי לאחור ונפלתי על הרצפה. השניים לקחו את התיק וברחו, אבל לפני כן, בזמן ששכבתי על הרצפה ירה אחד מהם לעברי יריה נוספת שפגעה בגבי".

כך תיאר אתמול דוד כנפי (56), תושב קריית מוצקין, בעל רשת בתי קולנוע בקריות, בטבריה, בעפולה ובבית שאן, לסופר „דבר" את נסיבות השוד המזויין שבמהלכו נטלו ממנו השניים תיק עם מסמכים וכ־5,000 ש"ח. המקרה אירע שלשום סמוך ל־11 בלילה כאשר כנפי הגיע לביתו ברחוב כצנלסון 6 בקריית מוצקין לאחר שאסף את הפדיון היומי משלושת בתי הקולנוע בקריות.

כנפי הועבר לרמב"ם ושוחרר אחרי טיפול.

המשטרה סבורה כי השודדים ירו לעברו כדורי גומי. אתמול נעצר חשוד במעשה.

440 מ' דולר אושרו להקמת מפעלים ולהרחבת קיימים

מאת דני גוב, סופרו הכלכלי של „דבר"

מרכז ההשקעות אישר במחצית הראשונה של השנה תוכניות להשקעות בהקמה והרחבה של מפעלים בהיקף כספי כולל של 440 מיליון דולר. במסגרת סכום זה אושרו תוכניות השקעה ל־180 מפעלים.

נתון זה גבוה יחסית לעומת ההיקף שאושר בתקופה המקבילה אשתקד, שהיה 326 מיליון דולר ותוכניות בהיקף של 648 מיליון דולר שאושרו בשנת 1986 כולה.

מנהל מרכז ההשקעות במשרד התעשייה והמסחר, עודד שמיר, אומר כי ההשקעות שאושרו יביאו, כשישלמו, לתוספת יצוא בהיקף של 287 מיליון דולר ו־4300 מקומות עבודה.

היקף ההשקעות באזורי הפיתוח במחצית הראשונה השנה היה 118 מיליון דולר לעומת תוכניות השקעה בהיקף של 72 מיליון דולר שאושרו בתקופה המקבילה אשתקד.

„שיבושם לו" – הגיב רנר על טיפולו של להט בניקיון

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, הוא מהיום האחראי הבלעדי לנושא התברואה בעיר לאחר שהודיח את צבי רנר, חבר מועצת העירייה מטעם המפלגה הליברלית, מראשות אגף התברואה בגלל מחדלי האגף בעת האחרונה.

רנר אמר אתמול בתגובה: „שיבושם לו".

4 נהרגו בתאונות

(עי). – ארבעה בני אדם, ביניהם שלושה ילדים, נהרגו בארבע תאונות דרכים שאירעו ביממה האחרונה.

● אחת אירעה במוצאי שבת בנתניה ובה נהרג ילד בן 10, איתי סבו, בעת שרכב על אופניים. הוא רכב על המדרכה והגיע לצומת, שם נפגע על־ידי אוטובוס.

● בתאונה אחרת נהרג נהג מכונית פרטית, חוסי חוסן (26), בעת שנסע אתמול בבוקר ממקום מגוריו בחוות לכיש ליד קריית גת לכיוון העיר. הוא התנגש בעמוד השמל.

● שתי תאונות נוספות אירעו במוצאי שבת בעזה וברפיח. סמוך לשעה 20.00 נסעה משאית מקומית לאחור במחנה הפליטים ברפיח. הנהג לא הבחין בפעוט חוואליד אבו שער, בן שנה וחצי, שהיה באחורי המשאית. הפעוט נדרס בגלגל האחורי ונהרג.

שעתיים לאחר מכן, ברחוב אל עזאמירי בעזה, פגע ג'יפ והרג את רנה חג'ג (5) בעת שחצתה את הכביש.

● חיידק הסטפילוקוקוס הוא שגרם, ב„בואה להרעלה, שאירעה, שלשום בלילה בחתונה בכפר מכר שבגליל.

הדסה מונסה חזרה בה מערעורה

(עי). – המנכ"לית לשעבר של בנק צפון אמריקה, הדסה מונסה, חזרה בה אתמול מערעורה לבית המשפט העליון.

כזכור, נידונה מונסה למאסר חמש שנים לאחר שהורשעה במעורבות במעילות הכספיות בבנק. ערעורה לבית המשפט העליון על חומרת העונש, אך אתמול, כאמור, חזרה בה. במכתב ששלחה לבית משפט העליון הודיעה על כך, אך לא פרטה ולא נימקה.

כלב מי שלא שותה (צילום: שירד גלמור־יפפא)

מצפים להסדר מצרי למעבר רכב שאינו רשום על שם – לסיני

מאת דויד מרשיוב, סופר „דבר" לענייני תיירות

גורמי תיירות עדיין ממתינים לתשובתו של שגריר מצרים מוחמד בסיוני לפנייתם למתן אישור נוטריוני מיוחד לישראלים העוברים במעבר טאבה לסיני עם רכבם גם אם אינו רשום על שם הנוהג בו.

לישראלים היוצאים לסיני ברכב הרשום על שמם אין בעיות במעבר. בעל הרכב חייב בתרגום רשיון הרכב שלו לאנגלית וכן להצטייד במסמך נוסף שמנפיק מועדון מכוניות וסיירות המנפיק גם רשיונות נהיגה בין־לאומיים.

הבעיות מתעוררות כאשר המדובר הוא ברכב של קיבוצים או מושבים, אשר אינו רשום על שם הנהג או על שם אחד הנוסעים אלא על שם הקיבוץ או המושב. אנשי המימשל המצריים במעבר בטאבה אינם מאפשרים במקרה כזה מעבר. בעבר היתה חותמת נוטריונית מיוחדת, אשר היקנתה מעבר חד־פעמי גם אם הרכב היה רשום על שם קיבוץ. העברת בעלות חד־פעמית במשרד הרישוי כרוכה בניירת מרובה.

גורמי התיירות מבקשים לחדש את החותמת הנוטריונית המיוחדת. היתה פנייה לשגריר המצרי, שהבטיח לטפל בדבר, אולם עדיין אין תשובה חיובית.

פירות טרופיים בערבה לייצור מוצרים קוסמטיים

מאת דויד מרשיוב, סופר „דבר" לענייני חקלאות

חקלאי מושבים בערבה המרכזית חברו לעריכת נסיונות בפירות טרופיים לפיתוח תכשירי קוסמטיקה ותכשירי בריאות. הידע ניתן מהמרכז הלאומי למידע טכנולוגי ומדעי הפועל ליד משרד האנרגיה והתשתית.

קבוצת החקלאים ביקשה לפני מספר חודשים ממרכז זה לבדוק אפשרות הפקת תכשירים אלה. מומחי המרכז ערכו סקר מידע כאן ובחו"ל והעבירוהו לחקלאים. סבורים כי תוך השבועות הקרובים [illegible] המוצרים הראשונים.

המבקר בודק תלונות על מינויים פוליטיים בחלמיש

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

מבקר המדינה, יעקב מלץ, עורך בדיקה פנימית בחברה העירונית־הממשלתית בתל־אביב „חלמיש" בעקבות תלונות על מינויים פוליטיים שביצעו אנשי ליכוד בחברה.

לסופר „דבר" נודע, כי הביקורת הוטלה על עורכת דין מיחידת הביקורת שבראשה עומד נ. אליעד מיחידת מבקר המדינה, הממונה על החברה הקשורה למשרד הבינוי. עורכת הדין תעביר את ממצאיה למלץ.

המינויים שבהם מדובר נעשו בתקופת השר דוד לוי. חלק מן המנויים הם של פעילי ליכוד ביפו ובתל־אביב בניגוד להנחיית היועץ המשפטי לממשלה לשעבר, יצחק זמיר, והמנהל לשעבר של רשות החברות הממשלתיות, עוזיאל ולדמן.

הנחיית היועץ המשפטי הועברה לחברה ב־4 באפריל 1985 ונאמר בה בין השאר כך: „קביעת תקן ומינוי פקידים בכירים בחברה ממשלתית נעשים על פי תקן בידי הדירקטוריון והמנהל הכללי של החברה. אין סמכות לגורמים חיצוניים ובכלל זה גם השרים, האחראים לחברה, לתת הוראות למנהל הכללי או לדירקטורים בעניין זה. יתירה מזאת, מנהל הכללי והדירקטורים אינם רשאים לפעול על פי הוראות של גורמים חיצוניים כאלה. עליהם לפעול בעניין זה כמו בעניינים אחרים של החברה אך ורק על יסוד שיקולים של טובת החברה. חובה עליהם להימנע מקביעת תקן או מינוי עובדים על יסוד שיקולים מפלגתיים, בין אם שיקולים אלה נובעים מן המנהל הכללי או הדירקטוריון ובין אם מקורם בגורם חיצוני, היינו בדרך הפרה של חובת האמון כלפי החברה. מי שמפר זאת לא זו בלבד שהוא עלול לפגוע בתפקוד הראוי של החברה הממשלתית ובדרך זו אף לפגוע בטובת הציבור, אלא הוא עלול אף לשאת בתוצאות המשפטיות הנובעות מהפרת החובה".

למרות הנחיה זו, טוענים גורמים בעיריית תל־אביב כי היו חריגות לא מעטות בחברה בנושא המינויים ועל כן בבדיקים הנושאים לעומקם. אם יעלו חריגים פליליים, הם יועברו ליועץ המשפטי לממשלה.

286 צעירים עזבו כתות מיסטיות – אחרי שידולים

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

ארגון הורים מודאגים נגד כתות הארגון „יד לאחים" הצליח להוציא בשנים האחרונות מתוך הכתות המיסטיות השונות 286 צעירים יהודים שהיו פעילים בכתות, חלקם בחו"ל. הוצאתם מהמסגרות הללו, שהן נוקשות ופועלות כמכונה משומנת היטב, כרוכה במאמץ רב ובהוצאה כספית של 5000 דולר לכל מקרה.

במסיבת עיתונאים בחיפה אתמול מסרו ראשי שני הארגונים כי כיום נמנים בישראל עם הכתות הקיצוניות כ־4000־5000 בני נוער יהודי עם כתות אחרות קשורים בארץ למסגרותיהן כ־10,000 צעירים בני 18־30. יש גם בני 14־15.

ראשי שני הארגונים הודיעו כי פנו באחרונה אל משרדי הממשלה העוסקים בהתיישבות ואל הסוכנות היהודית בבקשה למנוע עזרה כספית במצפים בצפון הארץ אשר חלק מחבריהם, נמנים, לדבריהם, עם הכתות, ואף נעשות בהם פעילויות לקליטת חברים חדשים. הם סיפרו כי ביקשו מהסוכנות למנוע את הפיכתו של המצפה „מעלה צביה" באזור המועצה האזורית „שגב" לישוב קבע, מאחר שלטענתם חלק מחברי המצפה קשורים לכת „האימך".

ארגון הורים מודאגים, שנוסד לפני כשש שנים, מאגד 130 משפחות, אולם, לדברי ראשי הארגון, מאות משפחות, שאינן מעוניינות להיחשף, פונות אל הארגון בבקשת עצה ועזרה. בארץ פועלות כיום 24 כתות.

הלוואה מאירופה לממשלה לממן מסוף הפחם באשדוד

מאת דני גוב, סופרו הכלכלי של „דבר"

ממשלת ישראל תקבל הלוואה מקונסורציום של בנקים אירופיים למימון פרוייקט מסוף הפחם בנמל אשדוד. היקף ההלוואה יהיה 13.5 מיליון דולאר.

סניף לונדון של בנק המזרחי עומד בראש הקונסורציום, שחתם בסוף השבוע על הסכם ההלוואה עם ממשלת ישראל. האשראי ניתן במסגרת עסקה כוללת של 26.5 מיליון דולאר, שאורגנה על־ידי בנק המזרחי לונדון למימון הפרוייקט.

11 מיליון דולאר מהעסקה יינתנו כמלווה ל־12 שנה על ידי „אי.סי.ג'י" (מוסד הביטוח הבריטי) ישירות לחברה הלאומית לאספקת פחם של ישראל, [illegible] הקונסורציום הבנקאי ל־6 שנים [illegible]

בשם הממשלה חתמו על ההסכם הציר הכלכלי בלונדון אברהם נתן, הנספח המסחרי בשגרירות גת שני, ובשם הבנק הישראלי חתם מנכ"ל סניף בנק המזרחי לונדון מנחם ובר. מצד הממשלה טיפל בהלוואה סגן החשב הכללי אלי יונס.

„מעוותת אם לא מושחתת" אומרת נמיר על מערכת יחסי העבודה בארקיע

מאת אריה ארה, סופר „דבר"

התנגדות ארקיע לחתימת הסכם עבודה קיבוצי עם הדיילות תידון בקרוב בוועדת העבודה של הכנסת. יו"ר הוועדה, אורה נמיר, אמרה אמש לסופר „דבר", כי „מערכת יחסי העבודה בחברה מעוותת אם לא מושחתת".

אתמול נפגשה ח"כ נמיר עם הדיילות, ששטחו בפניה את מצוקתן. כפי שנמסר אתמול ב„דבר", מתנגדת הנהלת ארקיע לחתום על הסכם קיבוצי עם 20 הדיילות הוותיקות והמקורות הבקיאות בנושא טוענים, כי היא מעוניינת לקיים רמת תחלופה [illegible]

עצרת

עובדי ישראל למען השלום

בהשתתפות: מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ
שמעון פרס
שר הבטחון
יצחק רבין

ברכות: ח"כ **עוזי ברעם**
הח' **גדעון בן ישראל** – חבר הועדה המרכזית
החברה **מאשה לובלסקי** – מזכ"ל נעמת

ביום הביעי ג' באב תשמ"ז 29.7.87 בשעה 18.00
באמפיתיאטרון במוזיאון ארץ ישראל
רח' האוניברסיטה רמת־אביב.
★ תוכנית אומנותית ★

שלום עכשיו
העם בעד יוזמת השלום

חניה לאוטובוסים: בחניון המוזיאון
לרכב פרטי: בחניון סמינר הקיבוצים

המקום הקדוש הבהאי בחיפה

יהיה סגור לקהל
מיום חמישי 30.7.87
ויפתח ביום ששי 15.8.87

הגנים יהיו פתוחים לקהל.

בעלי אבינו וסבנו היקר

אריה סצמסקי ז"ל

בן פנחס מבוני העיר ירושלים ויקיר ההסתדרות
איננו

ההלויה תצא היום יום שני א' באב תשמ"ז 27.7.87
בשעה 16.00 מבית ההלוויות סנהדריה להר המנוחות בגבעת שאול ירושלים.
יושבים שבעה בבית המנוח, רחוב הדישנבית 10 ירושלים.

אבלים: אשתו: טובה סצמסקי
כלתו: מאירה סצמסקי
בתו: שרה לוטן
בנו: עוזי ותמי רווה נב"ב
אחיו: מנחם סצמסקי
נכדיו וניניו וכל בני המשפחה

עיריית חיפה – משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
הודעה על־פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי:
זילברמן – פלומין בע"מ – לאשר תוכנית ברחוב 918 מס' 21 מגרש 259 בגוש 10794 רמת־אשכול.
הבקשה כוללת ההקלות הבאות:
1. בליטות של 40 ס"מ למרפסות הגזוזטריים.
2. עודף שטח בניה מעל למותר.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בניין העירייה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות 08.00־11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
איתמר יעבץ
מהנדס העיר

לרותי גל
אתך באבלך במות
האב
חבריך לעבודה
וקיבוץ גן־שמואל

אנו משתתפים באבלו הכבד של חברנו לעבודה
בויום אלימלך
במות **אמו** ז"ל
תנחומינו למשפחה האבלה
תנובה סניף מחוזי תל־אביב
ההנהלה והעובדים

לעידו גל ומשפחתו
מקיבוץ חוליות
השתתפותנו העמוקה במות
אביך ז"ל
עובדי י.ם.א.
קיבוץ עין־המפרץ

אנו משתתפים בצערו של
ד"ר מ. שיפטר
המנהל הרפואי של מחוז יפו
על מות
אחיו
יעקב שיפטר ז"ל
בית קופת־חולים

אנו מודיעים בכאב רב
על פטירתו של ראש משפחתנו
אריה גל ז"ל
ההלוויה תתקיים היום, יום ב' 27.7.87 א' באב תשמ"ז
בשעה 16.00 בקיבוץ שדה־נחמיה
המשפחה
ובית שדה־נחמיה

לחברתנו לעבודה **קמחי לבנה**
משתתפים בצערך על מות
אמך ז"ל
תנחומים לבני המשפחה
הנהלת מבטחים
והעובדים

בית מישלב –
המרכז הישראלי להשכלה
אבל על מות המורה
אליעזר שרייבמן
ומביע תנחומים לכל בני המשפחה
מרדכי גני — מנכ"ל
צוות המורים והעובדים

לחברתנו לעבודה
מורדוק נעמי
משתתפים בצערך על מות
אמך ז"ל
תנחומים לבני המשפחה
הנהלת מבטחים
והעובדים

קרן הגימלאות המרכזית
של עובדי ההסתדרות בע"מ
משתתפים בצערן של עובדות הקרן
רינה לייבה ויפה שינפלד
במות האב
לולו יצחק
ומביעים תנחומים למשפחה
ההנהלה והעובדים

במלאת שלושים למותו של

שמואל תמיר
(כצנלסון)

יתקיים טקס אזכרה וגילוי מצבה
בבית העלמין בסנהדריה ירושלים ביום ה', ד' באב התשמ"ז 30.7.87
בשעה 5.00 אחה"צ.

המשפחה

אוטובוס ייצא מתחנת רכבת צפון מסוף אל־על בת"א
בשעה 3.30 אחה"צ.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

ארנון (קופל)
בן־ארי (ארקין)

ההלויה תתקיים היום, יום שני א' באב תשמ"ז
27.7.87, בשעה 4.30 אחרי הצהרים
בבית העלמין „הדרום" גבול חולון בת־ים.

אוטובוס ייצא בשעה 3.30 אחרי הצהרים
מבית ההלוויות העירוני רח' דפנה בתל־אביב.

השבעה בבית משפחת בן־ארי
רח' גלוסקין 5 ת"א.

המשפחה

דבר היום

המפרץ המבוקש

בראייה של איפכא מסתברא, מיקוש המכלית הכוויתית „ברידג'טאון" בסוף השבוע שעבר הוא הטוב שבאירועים שלהם היו האמריקאים והאיראנים גם יחד ראשים לצפות. האיראנים באו על סיפוקם, משום שהוכיחו כי יש ממש באיומיהם וכי לא יירתעו מלפגוע בשיט למדינות המפרץ הפרסי המסייעות לעיראק, גם אם יסתירו את אניותיהן תחת דגל אמריקאי. לעומת זאת, גם האמריקאים הצילו מקצת כבודם, שהרי הליווי הצבאי שהעניקו למכליות הרתיע את האיראנים משיגור טילי „סילקוורם" במצרי הורמוז והוכיח כי מימשל רייגן אינו חושש מאיומים חיצוניים ומהסתייגויות בקונגרס.

הבעיה בראייה זו היא שיש בה יותר איפכא מאשר מסתברא. מימשל רייגן מנסה, כמובן, להצטייר באור חיובי ככל האפשר, אך האמת העגומה היא שמשטרו הקנאי והעממי של חומייני שוב היתל במעצמת־העל המגושמת. כל כוחו של חיל־הים האמריקאי, על נושאות־המטוסים והסיירות והמשחתות והסיורים האוויריים והלוויינים שממעל, לא עמד לו כנגד אמצעי־לחימה פשוט למדי, מוקש ימי. הכל מניחים ש„משמרות המהפכה" הימיים של איראן מיקשו את נתיבי־הגישה לכוויית, אך פעולת־גמול אמריקאית כמובטח צריכה להתבסס על ראייה מוצקת יותר: מוקש הוא רק היקש. לכן חייבים להודות בוושינגטון בגיחוך מפוכח, כי האיראנים הצליחו למקש את האמינות האמריקאית. חיל־הים האמריקאי, שהצהיר כי משימתו להביא את המכליות המרוגללות ליעדן „בלא פגע ובלא עיכוב", נכשל, כי „ברידג'טאון" נפגעה ונתעכבה לשיפוצים.

ההפלגה המלווה הבאה נועדה להתחיל בעוד כ־10 ימים. כדי שתעבור בשלום, יחסית, דרושה לאמריקאים הבלגה עיראקית, שתשמור על הפוגה־בפועל במלחמת־המכליות במפרץ. אבל כדי לכבות את מוקדי־התבערה במפרץ, זקוקים האמריקאים לשיתוף־פעולה הדוק עם הסובייטים, שבלעדיהם גם לא היו משיגים החודש הסכמה כללית במועצת הבטחון של או"ם על נוסח הצעת־החלטה להפסקת־אש במלחמה. הסובייטים כבר שיגרו למפרץ, לבקשת כוויית, שלוש ספינות – דווקא שולות מוקשים. כעת יוכלו, אם ירצו בכך וישקיעו מאמץ בטהראן ובבגדאד, לזכות בתהילת שולי המוקש המלחמתי במפרץ כולו. לכך, בוודאי, תהיה השפעה גם על היוקרה הסובייטית במזרח־התיכון ועל מעמדם כמשתתפים אפשריים בתהליך המדיני בסיכסוך ישראל־ערב.

לפתוח מוסכמות

מאת גד יעקבי

בעקבות הרפורמות בברית־המועצות ובמערב יש הכרח שגם אנו נבחן מחדש מצבים ותפיסות בתחום הבעלות, השליטה וההשתתפות במשק ובחברה

בדיחה המהלכת בארצות־הברית אומרת כי שני שלבי התפתחות באים לפני הקומוניזם: קפיטאליזם ואלכוהוליזם. הראשון מתחולל על־פי התורה המארקסיסטית, ואילו השלב השני הכרחי כדי להגיע לשלישי. שהרי אנשים מפוכחים לא יחליטו בשפיות־דעת לעבור לקומוניזם סתם כך...

עתה מתרשמים רבים במערב מן השינויים המתחוללים בברית־המועצות, בעקבות מדיניות הגלאסנוסט והפרסטרויקה – כפי שהיא מתבטאת בקרב אנשי אקדמיה וציבור – שמנהיג [illegible] גורבצ'וב לבטל סובסידיות, להצמיד שכר לתפוקה, לאפשר ניהול עצמי, להגמיש מחירים ולהקטין את הפיקוח וההתערבות המרכזיים בכלכלה – הם שלב ראשון בתהליך זה.

הסנונית שבישרה את ההולכות היה מאמרו של ניקולאי שמיליוב, האיש המרכזי שמאחורי הרפורמות בברית־המועצות, שפורסם ב„נובי מיר". מאמר זה, העוסק ברמתה העתידית של הכלכלה הסובייטית, הפך להיות מן המצוטטים ביותר במערב. „רוסיה הסובייטית," הוא כותב, „אינה צריכה לחשוש מלאבד את בתוליה האידיאולוגיים". עם זאת, הדגיש שמיליוב שהצעותיו אינן באות להנהיג קפיטאליזם אלא לשכלל את הסוציאליזם.

בעקבות ההודעות על השינויים במדיניות, נערכו השינויים המפליגים בהרכב הממשלה ובהרכב הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית של ברית־המועצות. משמעותם אינה רק חיזוק סמכותו של המנהיג, אלא גם רפורמות מרחיקות־לכת במדיניות הפנים הסובייטית.

מאידך, מרגרט תאצ'ר – המזוהה עם תפישה שמרנית הגורסת בעלות פרטית ותורות חופשית – מגשימה זה מספר שנים שיתוף נרחב של הציבור והעובדים בבעלות וברווחים של חברות שהיו בבעלות ממשלתית ובשליטתה הבלבדית של הממשלה. תשעה מיליון בריטים, ובהם כשני מיליון מהעובדים בחברות, הם עתה בעלי־מניות של חברות ומפעלים שהיו בבעלות ממשלתית בלבד. למרות שהדבר נעשה תחת כותרת הפוכה – „פריוואטיזציה" (העברה לבעלות פרטית) – משמעות הדבר היא הרחבת השותפות של הציבור והעובדים בנכסים, בהשפעה וברווחים. האם אין בכך התקרבות לתפיסה שדווקא ה„לייבור" הבריטי היה אמור לייצגה? כך אנו רואים כיצד המחלוקות המילוליות והשוני בסיסמאות מפנים את מקומם למהלכים המקרבים את השיטות הכלכליות־חברתיות זו לזו.

נדמה לי שאנו בישראל איננו בוחנים בכנות ובאומץ־לב את השאלה האם דיבורינו עולים בקנה אחד עם מעשינו. האם השליטה הציבורית במפעלים ובחברות ציבוריות או ממשלתיות, היא באמת גדולה יותר מאשר בחברות פרטיות, הנסחרות בבורסה, ושנציגי־ציבור משתתפים במועצות המנהלים שלהן?

האם אנו עושים את האבחנה החיונית בין בעלות לבין שליטה, הכוונה ופיקוח? האם לצורך ההכוונה והשליטה יש באמת הכרח שהבעלות תהיה כולה תמיד בידי הממשלה או ההסתדרות או גורמים ציבוריים אחרים? האם החברות הציבוריות והממשלתיות מגשימות יעדים לאומיים, חברתיים או כלכליים במידה מספקת ובאורח שמצדיק את מבנה הבעלות שלהן?

מצד שני, מתמעטת ההבנה באשר לתפקידיה ההכרחיים של הממשלה בשלושה תחומים:

- יצירת אקלים כלכלי־סביבתי לעידוד היוזמה הציבורית והפרטית במדינה כולה ובאזורים השונים.
- הקמתם של מפעלים ממלכתיים באזורים כמוהם לפיתוח, למשל, באשר לנגב: השלמת מסילת־הברזל לאילת; פיתוח תשלובת שתכלול נמל־תעופה אילתי חדש, העתקת נמל המים והקמת מרכז חדש לתיירות, מגורים ומסחר בשטח המתפנה על ידי נמל־התעופה; הקמת „קול אמריקה" בערבה; חיזוק המרכז האקדמי, מחקרי, רפואי – המיוסד על אוניברסיטת בן־גוריון, הקריה למחקר גרעיני, המרכז הרפואי ומכוני המחקר וההוראה.
- קביעת העדפות לאזורים המרוחקים – הנגב, הגליל, מרחב ירושלים, רמת הגולן ובקעת הירדן – כדי לעודד השקעות ויוזמות כלכליות באזורים אלה.

נוסף על כך, חובה על המדינה לקיים שליטה בתחום השירותים החיוניים – המונופוליסטיים – כדי למנוע שימוש לרעה, שיפגע בציבור. כל אלה – בצד הגמשת המשק, הפשרת הקשיחויות בו, המעטת הביורוקראטיה ושיתוף העובדים והציבור בבעלות וברווחים – הם המבנה הנאות למדינה המקימת כלכלה בעלת כושר־צמיחה וחברה מתקדמת.

נושאים אלה כולם חייבים בבחינה מחדש, לתועלת החברה כולה ולמען הציבור. השארת המצב הקיים על כנו איננה אלא אשליה, שמחירה כבר משולם על־ידי המשק והחברה.

רב־אלוף דן שומרון בסיור, עדיין בכומתה.

הכומתה וההיגיון

מאת טלי זליגנר

בגלל מגבלות במשאבי המשטרה הצבאית, אבל לא רק בגללן, יהיו המפקדים אחראים לאכיפת המשמעת ביחידותיהם, ועברות המשמעת של פקודיהם ייחשבו לכישלון חינוכי ומנהיגותי שלהם

לפני חודשים מעטים נקראו כל הקצינים המשרתים במרחב פיקוד הצפון להתייצב לכנס היכרות עם הרמטכ"ל שנכנס זמן קצר קודם לכן לתפקידו. השתתפות: חובה; לבוש: בגדי א' חובה. רבים מהקצינים בפיקוד הצפון טרודים רוב שעות היממה במשימות ביטחון שוטף, תעסוקה מבצעית או אימונים משולבים בתעסוקה מבצעית – והדבר המבורך הגיע אל חלקם רק בעקיפין וברגע האחרון. השביתו תכנונים, עצרו אימונים והלכו אל הפיקוד. מיעוטם אף לא הספיקו להחליף מדיהם לבגדי א' והגיעו לכנס הישר מן השורה, בבגדי עבודה. בכניסה רשמו את שמותיהם של פורקי העול, נזפו לעברם אצבע ושלחו אותם מהמקום בבושת־פנים.

המקרה, שעורר התמרמרות לא־מעטה, נתוסף אל שורה של צעדים דראסטיים שנקט הפיקוד הצפוני. התחום: מבצע נגד התרשלות ועבירות משמעת במסגרת פרוייקט אכיפת סדר. האמצעים: החמורים והבוטים ביותר, כלפי כל חייל וקצין, ללא הבדל דרגה, מעמד או סיבה מוצדקת.

המקרה אינו אלא דוגמה ומשל להלך־רוח אשר מקורו בבעיות אמיתיות והצורך לפתור אותן. הוא מקפל בתוכו את עיקרי הדילמה: איך לאכוף משמעת, ואיזו מנהיגות חזקה יותר – הקשוחה או זו המתחשבת?

צה"ל עומד בפתחו של מסע הסברה כפול: הסברה לאכיפת המשמעת והסברת מסע ההסברה לאכיפת המשמעת. בין מעצבי המדיניות המתחדשת – לא החדשה, כך הם מבקשים שוב ושוב להדגיש – זוכים מקרים דוגמת האירוע בפיקוד צפון להסתייגות יותר מבורמזות.

כשמדברים עכשיו בצה"ל על מבצע משמעת מתכוונים לא ל„הנגב נגמרנו". לא להפגנות ראוותניות, לא פעולות אגרסיביות שמקוממות עליהן את הציבור ואשר – מעבר לכל המחלוקות על דרך ושיטה – כנראה אינן אפקטיביות במידה שמצדיקה את הצער שהן גורמות. קשיחות, קפדנות, דקדקנות – אבל במידה.

הכוונה מומחשת אולי יותר מכל בדברי הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון. הוא הבהיר כי „משמעת אין פירושה איבוד שיקול־הדעת". שיקול־הדעת שמור – למרות ההסתייגויות משיטת הכסח – גם למפקדים במרחבי פיקודיהם: אלה יפעילו אותו כדי להחליט על הפרטים בהתאם לנסיבות בכל אירוע של התרשלות במשמעת, בהתאם לקווי־המתאר של התכנית הכללית. כוונת מעצבי המדיניות היא להגדיר ולחדד מערכי פקודות והנחיות, תוך שמירה על עקרון כיבוד גבולות ההיגיון. כל ירי רחוק הוא ירי שפיספס.

הזמנות לכנסים יוסיפו וישלחו בתוספת הנחיות לחובת ביצוע סעיפי משמעת, לבוש והופעה, אבל במסגרת גבולות ההיגיון. יחויבו בהופעה בבגדי א' רק אוכלוסיות יעד שיכולות לענות על הדרישה הזאת. מרגע שתוגדר האוכלוסיה המוזמנת, וההנחיות יותאמו למירותיה ונסיבותיה, יהיה המילוי אחרי הפקודה קפדני ומדוקדק. הנושא הספציפי של חובת הלבוש הוא דוגמה טובה לבעיה הכללית של אכיפת המשמעת וגם לבעייתיות הכרוכה בגבולות המטושטשים שבין מרחבי ההיגיון למרחבי הקשיחות הבוטה. זו דוגמה טובה, אבל עומדת בסתירה מסויימת למסר אחר שמנסים להעביר מעצבי המדיניות המחודשת: לבוש והופעה הם רק עיקר אחד ולא יחידי במסכת ענייני משמעת. אין זה הפן המשקף את המצב, אף כי הוא בולט לעין, גם לעין האזרח, המתרשם ממראה עיניו ברחובות הערים או במגעיו עם יחידות ובסיסים.

דו"ח מבקר־המדינה היה – כך מודים כיום בצה"ל – הדרך לטיפול מואץ בבעיות המשמעת. הוא תוזמן להפליא עם מועד מינויו של רמטכ"ל חדש, אשר מטבע הדברים העלה במשנה־מרץ את הנושא לראש סולם־הקדימויות. הדו"ח מדבר על נהגים פסולים שהשתרשו – חוסר דיווח, אי־קיום פקודות ואי־ביצוע נהלים – וקשר ישירות בין ליקויי משמעת ותקלות ותאונות.

אכן, בצה"ל אומרים כי מסע ההתעוררות בענייני משמעת בא לענות על כל הליקויים: יחד עם זאת מדגישים כי אומנם ליקויי משמעת־לבוש הם בעייתיים, אבל בתחומים החשובים – ענייני משמעת אימונים, משמעת מבצעית ומשמעת בטיחות – המצב אינו קודר כל כך. ההסבר המקובל לבעייתיות הלבוש הוא כי הנוער הבא אל הצבא מביא אתו חינוך ותרבות ורקע, וכי השלומפריות של החיילים היא פרי הרגלי 18 שנה וגיל ה„דווקא". „אני יודע הכי טוב מה טוב בשבילי". ואילו נושאי משמעת אחרים באים על תיקונם בזכות הבסיס הטוב שמקנה הצבא לחייליו עם הגיוס, בתחומים שבהם אין להם רקע מוקדם מהבית.

ההנחה הזאת מחדדת בצה"ל את ההבנה, שבנושאי משמעת יש להקשיב רוב קשב לקולות הרחוב. החכמה במסע ההתעוררות בקיץ 1987 היא במיזוג הנכון בין צורכי הצבא והכורח במשמעת אבסולוטית, לבין התגמשות והיענות לצווי השעה והמקום. חידוש נוסף – מעבר להכרה הבסיסית בצורך בריענון הפקודות והנהלים – הוא בכך, שבמסגרת המתקפה הנוכחית מושם דגש בתפקידם של המפקדים. תפקיד זה הוא כפול: אכיפת המשמעת והעברת המסרים לגבי חשיבות המשמעת והקשר בין משמעת לבוש והופעה למשמעת מבצעית ואימונים ותוצאותיהן.

בצה"ל לא נואשו מהמשטרה הצבאית, אבל בשלב זה מעריכים כי מגבלות המשאבים – מספר השוטרים הצבאיים ואוכפי חוק אחרים – והמגבלות הכרוכות בצורך „לכסות" מרחבים גדולים, מחייבים מקור אחר לכוח וסמכות בעניין זה: המפקד. המפקדים יהיו אחראים לאכיפת המשמעת ביחידותיהם ועבירות המשמעת של חייליהם יחשבו ככשלון חינוכי ומנהיגותי שלהם.

סביר להניח שבראש פתוח ובהכרה „תפסת מרובה לא תפסת", אפשר יהיה לראות כבר בסתיו הזה שיפור מסויים במראה החיילים והחיילות ברחובות הערים ובטרמפיאדות שבמבואותיהן. במסגרת הוויכוח בין שתי האסכולות – הקשיחות כגורם מניע אנשים, והגמישות והחכימות ככוח מניע ומנוף למנהיגות – יש בתוכנית המשמעת ריענונים ולא חידושים, ואין בה פתרונות לדילמה הזאת. סלסלה או לא סלסלה, מדובר בהחמרה הנשארת על גבול הכסח – אבל לא מעבר לו – ובתחום ההיגיון. הגורם המרכזי: שיקול־הדעת, הראש הגדול של מפקדי יחידות ופיקודים.

מלחמת חמשת הימים

מאת טדי פרויס

מעל לכל יש להבטיח, כי יום המנוחה השני בשבוע יהיה יום מנוחה ובילוי של ממש – לא עונג שבת בנוסח אברהם שפירא

עצם המעבר לחמישה ימי עבודה נבדק אצלנו קרוב ל־25 שנה ואין אפוא לדבר על תסמונת „לב א'" שתיכנונו ופיתוחו החלו לפני בחינת הפרמטרים האחרים. ולא רק שהנושא כבר נבדק מלמעלה למטה ומימין לשמאל, מאז הורה יגאל אלון (ראה „דבר" מאתמול) לפתוח בבדיקות, עברו מפעלים רבים, בעיקר בתחום הייצור, לעבודת חמישה ימים. רוב מפעלי האלקטרוניקה ורבים ממפעלי המתכת סוגרים זה מכבר את השער בימי שישי, וכך גם בתי חרושת בתחום המזון („עלית") או כימיה בסיסית (מפעלי ים המלח). בעקבותיהם הלכו חברות שירותים פרטיות ואפילו חברת התעופה הלאומית פועלת רק חמישה ימים וחצי, אם כי מהסיבות הלא־נכונות.

תביעתה האחרונה של ההסתדרות היא לפרוש את מערך חמשת הימים על השירותים ובראש על השירותים הציבוריים. לכאורה מחייב שינוי כזה רק החלטה מינהלית, אך למעשה אינו פחות מסובך מאשר בתרושת ובשאר הענפים העסקיים. האם כל השירותים ישבתו או רק חלק מהם? האם ביום המנוחה החדש ישבתו בתי הספר והאם העובדת תצטרך להישאר בבית עם הילדים המושבתים? האם אפשר יהיה לגשת למרפאה העירונית? האם יפתחו משרדי הביטוח הלאומי את אשנביהם כדי לאפשר לקהל להגיש תביעות, לערער או להיבדק בוועדה רפואית? האם יחולק הדואר? אלו ועוד אין ספור בעיות מצריכות מחשבה מראש והחלטה מלכתחילה. בישראל תחום הלא־ידוע גדול יותר, כי פונקציות אשר באירופה או בשוויץ אינן בתחום שיפוטו של המגזר הציבורי, נתונות בישראל 1987 בידי הממשלה, המועצות המקומיות או ההסתדרות. ומזכ"ל ההסתדרות הודיע, כי הכוונה היא שהשירותים לא יצומצמו ושעות קבלת הקהל לא יקוצרו. זה תפריט ללא מחירים. קשה לשנות את דרך פעולתה של מערכת כבדה ובלתי גמישה כמו השירות הציבורי של ישראל ללא תוספת כוח אדם – תוספת שמזכ"ל ההסתדרות הודיע כי אין תובעים אותה. באירופה העניין היה „פשוט" מבחינה השבועית כי המעבר לשבוע עבודה מקוצר לווה במוצהר ובמכוון בהפחתת שעות העבודה; בישראל, על פי מירשם ההסתדרות, לא יתוסף כוח אדם, לא יכווצו השירותים ולא יופחת מספר השעות, מירשם שלא ייתכן ללא שינוי סטרוקטוראלי – במיכון, במיחשוב ובאוטומציה של תיפקוד השירות.

באירופה ובארה"ב היה ברור כי יום החופשה הנוסף נועד לקניות, לסידורים, לניקוי הבית: מוצאי היום הזה – לבידור; ואילו יום המנוחה ההיסטורי ינוצל לבילוי וטיול. בתי המסחר והחנויות נשארים אפוא פתוחים עד מאוחר בערב, הצגות וקונצרטים מתחילים בשעה מאוחרת עוד יותר ומסעדות ובתי־קפה מגישות עד הרבה אחרי חצות. התחבורה הציבורית הותאמה למערך השעות החדש, חשמליות, רכבות ואוטובוסים מהלכים עד אור יום המחרת. זה לא ייתכן אצלנו. אברהם שפירא וחבריו לא יניחו לבתי העסק ומרכזי השעשועים להיות פתוחים עד מאוחר (בהנחה כי יום ששי יהיה יום השבתון הנוסף), שלא לדבר על תחבורה ציבורית. אי־לכך רק בעלי רכב פרטי יוכלו ליהנות מהשינוי; דלת העם, אלמנות, יתומים ועוד הלכאים שבעבורם השיג שפירא את הסדר המניות, שיתכבדו ויישבו בבית. אם מזלם ישחק להם, הם יוכלו לראות „ממני מני" ומערבון מיד שניה. אם לא ישחק ושפירא ואנשיו ישיגו את שלהם, יהיה עליהם להסתפק בגרעינים, אבטיח וקלפים, עונג שבת למהדרין. ולמחרת (שבת קודש) בוודאי לא ישתפר המצב ומה שמוסרי רכב לא עושים היום, לא יעשו גם בעתיד. התוצאה: במקום שבת מעיקה אחת יהיו להם שבת וחצי מאותו סוג, בתוספת שעת עבודה בכל אחד מימי המעשה הרשמיים.

עד כה הסתגן יום המנוחה השני למיגזר העסקי: אם תתקבל דרישת ההסתדרות יתהפכו היוצרות ועובדי המיגזר הציבורי הם שייצאו לשבות כבר החל מיום חמישי. בכך ייווצר פער נוסף לטובת האחרונים, בדיוק והפך מהמדיניות המוצהרת בדבר הפנים אל הייצור.

לנאמר לעיל יש להוסיף את חשבון הצריכה. המדינות אשר הנהיגו יום מנוחה שני עשו כן במגמה ברורה להרחיב את הצריכה (ארצות המערב) או להקל על החקלאים לעמוד בתורים (ארצות המזרח). התורים בישראל, לבד מהתור אצל סוכני נסיעות והקונסוליה האמריקאית, אינם נוראים מנשוא, אבל הצריכה להפך: גדלה בקצב מהיר ואחת הבעיות של קברניטי הכלכלה היא לרסן אותה. תוספת של 12 אחוזים בשנה אחת אינה מורה כי לישראלי הממוצע חסר זמן לבזבז את משכורתו, רווחיו וחסכונותיו. עתה מכניסים קטליזטור אשר יאיץ את הצריכה עוד יותר. אין צורך לומר כי הצריכה תגבר, גם אם לוח העבודה ישונה רק בעוד שנים, אך צריך לקום וניתן לפעול, כדי שבעת המעבר המתוכנן לחמישה ימים לא תעלה הצריכה בתריסר אחוזים, כפי שהמצב כיום.

אם רוצים לבצע את המהפכה המתוכננת, תוך רגיעה יחסית, יש לתכנן גם את ביצועה ולא רק את תיכנונה. הביצוע תוכנן בשיטת „טוב שפגשתי אותך, בוא נעשה איזו מהפכה", כפי שחזינו לא אחת מבשרנו ובתוצאות מתרידות. הנתונים שנאספו ברבע יובל שנים הם מסגרת תיכנון נאותה, גם אם כמה מודדים השתנו מאז ימי כהונת יגאל אלון המנוח בראש משרד העבודה. עתה יש לעבד לוח זמנים ומפה לפי מגזרים, היכן ומתי יפסיקו לעבוד ביום המנוחה החדש ולא ייצאו לעבוד ולהסתכר כדי לממן את תוספת הצריכה שיום שבתון שני יעודד. מעל לכל יש להבטיח כי יום המנוחה השני יהיה יום מנוחה ובילוי של ממש: לא עונג שבת בנוסח אברהם שפירא.

בין מסדרון לטרקלין

מאת מאיר בראלי

טוב היה אילולא נכנסנו למהלך של הוועידה הבין־לאומית. משנכנסנו, הכרח להגיע להסכם מפורש עם הרוסים: מיד לאחר פתיחת הוועידה יתפרק הליווי הבין־לאומי ולא יתכנס עוד בשום מקרה

ההתנגדות לוועידה „בין־לאומית אינה התנגדות ל„מסדרון", לוועידה טקסית שתיתן לחוסיין אישור להיכנס למשא־ומתן עם ישראל. ועידה כזאת אינה מפחידה איש, כי משמעותה מוגבלת כל־כך, עד כי סכנותיה גמוגות. הצרה היא שהמרחק בין „מסדרון" ל„טרקלין" קטן מאוד.

מפה לאוזן הוסבר שאישור מסדרוני כזה דרוש לחוסיין, כי אחרת לא יוכל לעמוד מול הסורים ופלגי אש"ף. מובן מאליו שהאמריקאים והבריטים והצרפתים אינם הגורם העיקרי, הדרוש לחוסיין כדי שייכנס למשא־ומתן ישיר עם ישראל בעקבות ועידה בין־לאומית. גם הסינים הם יותר קישוט מאשר גורם ממשי במאבקיו בעולם הערבי.

העיקר הם הרוסים, כי יש להם – ורק להם – קשרים מחייבים עם דמשק ועם פלגי אש"ף. פה טמון המוקש העיקרי. נכון שדמשק תלויה במוסקווה, ועובדה זו תקשה עליה להשמיץ את חוסיין על כניסה למשא־ומתן ישיר עם „האויב הציוני" אם משא־ומתן זה יצא לדרך בברכה רוסית. כך גם, בפחות החלטיות, לגבי פלגי אש"ף. עם זאת אסור לשכוח שיש הדדיות ביחסי מוסקווה־דמשק. אסד הוא המשען העיקרי להשפעה הרוסית בעולם הערבי. גם פלגי אש"ף חשובים למוסקווה יותר מאשר השתתפות בוועידה טקסית שאינה משפיעה כלל על ההחלטות.

אכן, לאחרונה אמר חוסיין דברים אחרים, שיש בהם כדי לעזור ליוזמים הישראליים של הוועידה – אבל מוסקווה לא עשתה כל מחווה דומה. המשלחת הקונסולארית הסובייטית באה לטפל בבעיות הרכוש של הכנסייה „האדומה" ואולי לנסות לנשל את „הלבנה" מנכסיה שמעבר לקו הירוק. פגישה פה, דיבור שם, אינם מחווה – זהו רק צליל של מטבעות הנשארות בכיס הרוסי.

לאחרונה חזרה חברת־הכנסת אורה נמיר מברה"מ. אמנם היא לא נפגשה עם גדולי הממלכה (והללו העדיפו להיפגש עם נציג אש"ף ששהה אותו זמן בארצם), אולם נתאפשר לה לשמוע ממקור רשמי מה דעת הרוסים ולהתרשם מדעתם ומעמדתם. בריווח שלה בתל־אביב היא אמרה שזו תהיה טפשות להניח שהרוסים יסתפקו בתפקידי טקס, אם כי אין הם דורשים הבטחות מראש לוויתורים ישראליים. הם נתנו לאורחתם להבין שאין הם בטוחים כלל שמפלגת העבודה מתכוונת ברצינות לוועידה בין־לאומית. לספק רוסי זה יכולה להיות משמעות אחת בלבד: הם חוששים שמא הדיבורים על ועידה שהיא אך ורק פתיחה למשא־ומתן ישיר נאמרים ברצינות ובכנות ואינם „לתצרוכת פנים" בלבד. לרוסים לא די בפתיחה, „מסדרון", הם רוצים שותפות בהכרעה.

אכן, אין זה מתקבל על הדעת שברה"מ תסתבך עם הסורים, כדי להיות נוכחת בוועידה ששותים בה ואוכלים בה וגם מחייכים – וזה הכל. לא לשם כך היא תשחרר יהודים מארצה ותחדש יחסים דיפלומאטיים עם ישראל. זה פשוט לא־רציני.

על כך משיבים לנו תשובה „ניצחת" (לדעת משמיעיה). אם הם לא ירצו – לא תהיה ועידה, מה אכפת לכם?

אין זה פשוט כפי שנשמע. המציאות מגוונת ויש בה לא רק שחור־לבן, יש הרבה צבעי־ביניים. כל מיני דורשי טוב תמימים (לרבות ישראלים לא מעטים) יאמרו לנו שהוועידה היא בין־לאומית ולא ייתכן שתהיה במאה אחוזים במתכונת שאנו רוצים בה, אפשר למצוא פשרה. חכמים בעיני עצמם יוסיפו באירוניה דקה מן הדקה: כדאי לזכור שברה"מ היא מעצמה עולמית ואותנו קשה אפילו לראות על הגלובוס... דווקא מפני שאנו קטנים, הסכנות האורבות לנו הן חמורות – וכדאי גם לזכור שהמדובר אינו בזיקה בין אוקראינה לשלטון המרכזי במוסקווה, אלא בעניין שאין זכות למעצמה רחוקה ועוינת להכריע בו.

כל זאת בלי להזכיר את נושא ההשתתפות הערבית. המצרים לא ויתרו, עדיין, על השתתפות אש"ף – ולו השתתפות עקיפה. הדיבור המדגיש „בלי נציגים רשמיים של אש"ף" הוא לא־רציני. אין הבדל בין השתתפות הרוצחים עצמם והשתתפות שליחיהם, עושי דברם. האחרונים אינם רשאים לוותר, גם אם ירצו. נחוצים נציגים פלשתינים שדעתם שונה מזו של אש"ף על פלגיו.

הוועידה הבין־לאומית, גם כמסדרון, יש בה סכנה לא מבוטלת: אם אין היא מתפרקת, סופית והחלטית, ערב המשא־ומתן הישיר, אחת הסכנות היא שכאשר המשא־ומתן יתמשך ללא הסכם – ואולי יגיע למבוי סתום – יזמינו שוב את „המסדרון" המכובד, ואז הוא יהיה כבר „טרקלין".

הטוב ביותר היה אילולא נכנסנו לכל העסק הזה. עתה, משנכנסנו, הכרח הוא – לפני כל דבר אחר – להביא להסכם מפורש עם הרוסים: ש„המסדרון" יתפרק לאחר שיפתח המשא־ומתן הישיר ולא יתכנס עוד בשום מקרה.

חנק מכוער בלי גבול

מאת דני רובינשטיין

לפני שבועיים קרא ד"ר סרי נוסייבה מאוניברסיטת ביר־זית „להעלות את ישראל על מפת האפרטהייד". הוא ידע היטב: זה האיום הקשה ביותר על ישראל

ד"ר סאיב עריקאת, איש אוניברסיטת אל־נג'אח בשכם, הועמד לדין ונמצא אשם בחיבור פרסום עוין. הוא נדון לתשלום קנס ולמאסר על־תנאי. במהלך משפטו טען עריקאת כי הפרסום שכתב הוא הבעת דעה פוליטית, ובהסתמכו על עקרון חופש הביטוי, טען כי מעשהו נשאר בגדר המותר.

בשטחי יהודה ושומרון ועזה אין זכות לחופש ביטוי, ענה התובע הצבאי. לכאורה, לא היה בתשובה זו שום חידוש. הכל יודעים ומכירים את ההגבלות על העיתונות הערבית המופצת בשטחים. מכירים גם נוהלי הצנזורה בשטחים – על ספרים, על פרסומים, על תוכניות־הלימודים. בשטחים ובמזרח ירושלים צווים צבאיים האוסרים כינוסים והרצאות הם תופעה שגרתית למדי.

ובכל־זאת היתה הפתעה בהודעת התביעה בבית־המשפט בשכם ובניסוחה – אין חופש ביטוי. הנימוקים הרגילים של הממשל הישראלי הם שהאיסורים – על פרסום, על ספר, על כינוס או על הצגה – נובעים מסיבות בטחוניות. הממשל טוען שהוא נאלץ לאסור פרסום כלשהו משום אופיו המסית, העלול לגרום הפרות סדר, מהומות, פרעות וכו'. הפעם כאילו נמאס לתביעה הצבאית לשחק את המשחק הרשמי: כך הודיע הממשל לד"ר סאיב עריקאת כי אסור היה לו לכתוב את מה שכתב מפני שאין לו, ולתושבים בשטחים, שום זכות לחופש ביטוי.

אלא מה? הכל יודעים שההגבלות הצבאיות לא חלות על כל תושבי השטחים ומיושמות רק על חלקם. המתנחלים היהודים פטורים מהן. מערכת של צווים צבאיים טיפחה בהדרגה התייחסות שונה של החוק לתושבים יהודים ולתושבים ערבים. דוגמה שלישית: בתי־המשפט האזרחיים בשטחים – בתי־משפט ערביים הפועלים על־פי החוק הירדני – אינם רשאים לטפל בתלונות נגד יהודים.

עם כל ההסתייגויות מהשוואות, מוביל הדבר למסקנה שאין ספק כי המשטר והחוק הצבאי בשטחים דומה יותר ויותר לשיטה שלטונית נוסח האפרטהייד. ההפרדה בשטחים היא לאומית: לערבים חוק ומשטר ואדמיניסטראציה משלהם, ליהודים מערכת אחרת, נפרדת. אגב, בדרך־כלל ההפרדה היא על סמך האזרחות: אזרחי הגדה (ערבים) לחוד, ואזרחים ישראליים לחוד. כך היה העניין מוסדר מבחינה רשמית, אלא שלשטחים באו גם מתנחלים שהם עולים חדשים ושעדיין לא התאזרחו בישראל. משום כך, בכמה מגזרים נאלץ החוק לקבוע כי „ישראלים" כוללים גם אנשים שאינם אזרחי ישראל אולם זכאים לקבל אזרחות ישראלית על־פי חוק השבות. כלומר – יהודים. במלים אחרות, החוק נאלץ להפריד בין תושבי השטחים לא על־פי אזרחותם – אלא על־פי מוצאם הלאומי.

מטרת הדברים כאן אינה לתאר את המצב הרשמי והחוקי בגדה המערבית ובעזה, הראוי לתואר לא־נעים ומכוער. על כך נכתב ונאמר רבות – מי שלא היה ער לזאת עד היום, לא יתרגש גם בעתיד.

אבל האפרטהייד בנוסח שכם וחברון ועזה עובר את הגבול לתוך מדינת ישראל. עד כה, חרף השלטון בשטחים, הצליחה המדינה לשמור על כמה ערכים בסיסיים של דמוקראטיה ושוויון כלפי החוק. הנה, מסתבר שכל הקו הירוק נמחק ונשכח. כללי המשטר בשטחים מאיימים גם על החיים בישראל עצמה.

אומנם, תובע בית־המשפט בתל־אביב לא יכול להודיע רשמית שאין אצלנו חופש ביטוי – כפי שנאמר פומבית לד"ר סאיב עריקאת בשכם – אבל הבזיות אחרות, הלכי־רוח ודוגמאות אחרות מצטרפות יום־יום לתמונת „משטר השטחים" המתפשט אלינו.

הדוגמה האחרונה היא פרשת בית־חרושת „המגדר", שסוחרים ערבים מעזה ומנצרת הציעו לקנות אותו במחיר גבוה יותר מאחרים. קשה להתייחס לדברי נציג היועץ המשפטי לממשלה שהחליט, משום מה, להתערב בפרשה. נציג זה, עו"ד אבירן, אמר בבית־המשפט בת"א שהממשל בעזה לא נתן לסוחר הערבי רשות לרכוש נכס בישראל. הוא העלה נימוקים בטחוניים: בשעת חירום מייצר המפעל את כל הביקוש של מערכת הביטחון בחומרי בנייה מסויימים – גדרות תיל, חומרי ביצורים, מסמרים וכו'. אבל מפעל בטחוני זה מוכר אותם חומרי ביצורים בעיקר לסוחרים ערבים. בבית־המשפט הופתע עו"ד אבירן לשמוע כי למפעל יש אישור למכור גם למדינות ערב.

בפרשת „המגדר" היה צד מעניין יותר מהדיון המשפטי: דברי הפועלים ואנשי הציבור שהתגייסו לחסום את מכירתו לערבים בכל דרך אפשרית. הם דיברו על „סוף הציונות", על „כסף סעודי" שמשתלט על נכסים בישראל – וגם על כך שקשה ליהודים במדינת ישראל לעבוד למען בעל־בית ערבי. אני בטוח שרוב הציבור במדינת ישראל מבין לליבם של פועלי „המגדר", כפי שאלי מבינים לליבם של תושבי רמת־עמידר שריבוי השכנים הערבים מפריע להם. דוגמאות מעין אלה יתרבו וילכו, ככל שתושבי השטחים יהיו יותר ויותר מעורבים בהוויה הישראלית – ויראו את שלטון ישראל עליהם כשלטון לטווח רחוק, אולי של קבע.

לפי שעה מצאו שתי דוגמאות אלה את פתרונן. בעיית רמת־עמידר נפתרה בעזרת אלימות ובעיית „המגדר" – בעזרת טענות משפטיות וציבוריות נגד הסוחרים הערבים, שהשופט הסכים לקבלן. אבל בעתיד לא יהיה מנוס: מדינת ישראל – או ליתר דיוק „מדינת ארץ־ישראל" עם כמעט 40 אחוז ערבים – תיאלץ יותר ויותר לאמץ את שיטות המשטר דמוי־האפרטהייד השורר בשטחים.

כשאורחות החיים והחוק המכוערים של שכם ועזה יחדרו אלינו מקרוב, כשנאלץ לוותר על הדמוקראטיה, נזכור שכבר אמרו לנו שוחרי דרך למאבק הערבים בישראל. רק לפני שבועיים, בירושלים, קרא ד"ר סרי נוסייבה מאוניברסיטת ביר־זית „להעלות את ישראל על מפת האפרטהייד". הוא יודע היטב, שזהו האיום הקשה ביותר על ישראל.

هذا من الاصل

מכתבים למערכת דבר

ה"לביא" – מנוף לאי־תלות

לדעת פרופ' ברונו, נגיד בנק ישראל, ההשקעה הכספית בפרוייקט ה"לביא" אינה כדאית היות שתועלתו היא רק לתצרוכת עצמית ולא ליצוא. יתכן, ומבחינת החשבון הכלכלי ה"קר" צודק הפרופסור הנכבד. אולם, לא כל השקעה ויצירה הכרחית וחיובית מבחינה לאומית נמדדת לפי אמת־המידה הכלכלית.

עדיין זכורות לרבים מאיתנו עמדתם ודעתם של הכלכלנים הפרופסורים בעניין "המוביל הארצי" – למסירת הבאתם של המים ממאגר הכינרת כדי להפרות את שטחי הנגב הנרחבים – "בהוכיחם מדעית" את אי־כדאיותה של ההשקעה הכספית הכבדה שהריבית עליה תכביד ביותר ועל כן תמכתי יותר יהיה להביא את תפוחי־האדמה והבצל מהולנד – מאשר לגדלם באדמת הלס בנגב.

ועוד זוכרים אנו את הביקורת שהיו מותחים לעיתים מזומנות הפרופ' פטנקין וחבריו הכלכלנים על פועלו המבורך של פנחס ספיר זכרונו לברכה – בונה עיירות הפיתוח ומקים מפעלי תעשיה בכל רחבי הארץ – למען תעסוקתם ופרנסתם של המוני פועלים מקרוב באו, בהוכיחם, כי מפעל זה לא יהיה רנטבילי ותוצרתו לא תשתלם ועוד ועוד...

ולעניין פרוייקט ה"לביא": בנוסף להיותו התעסוקה לאלפים וקידום הטכנולוגיה בישראל – חשוב לאין ערוך האינטרס הלאומי העליון של אי־תלותנו באחרים מבחינה בטחונית ומדינית – כי לא תמיד ובכל הזמנים האינטרסים של מדינתנו זהים עם האינטרסים של ידידינו האמריקאים, והחלופות ל"לביא" אותם מציעים לנו כיום כלל אינן בטוחות למחר. וכבר היו דברים מעולם...

ישראל פולישצוק
בית עובד

הקטל בדרכים

ההתייחסות הכללית של הציבור לתאונות הדרכים היא של השלמה עם הרציחות היומיומיות הללו, כאילו שאנו חייבים לחיות (או למות) עימהן בעל כורחנו, ואין לאל ידינו לעשות דבר כדי למנוע אותן.

יש רושם שלא המחוקקים ולא המשטרה, ואף לא המועצה למלחמה בתאונות הדרכים מעוניינים לנקוט פעולות דרסטיות כדי לעצור את ההרג הזה.

ברור, שהפגיעות הקטלניות והקשות ביותר נובעות בעיקר מעוצמת המכה הנגרמת עקב המהירות הגבוהה של כלי הרכב: בכל שמהירות המכונית רבה יותר, הסבירות של פציעה קשה או מוות במקרה של תאונה נעשית גבוהה יותר; וכן הסיכויים של הנהג למנוע את התאונה, או להקטין את חומרתה, כגון במקרה של נקר או סטיה פתאומית, רבים יותר כאשר המכונית נעה לאט יותר.

המסקנה המתבקשת מכך היא חד־משמעית: חייבים להוריד את גבול המהירות המותרת. ולדעתי, יש להעמידה על 70 קמ"ש בנסיעה בין־עירונית, ו־40 קמ"ש בנסיעה עירונית, לפחות לתקופת ניסיון. כל התירוצים על הכבישים הצרים ועל המכוניות הישנות שכאילו רק הם אשמים במגיפת התאונות, מזכירים את הבריחה על האבידה שמחפשים מתחת לפנס דווקא.

שמעון זילברמן
ירושלים

ארבע מול מוסד

מעשים יפים נטלו על עצמן ארבע משפחות: משפ' פרישר מנתניה, משפ' שמילפלד ווילין מתל־אביב ומשפ' ברודר מקיבוץ שדות ים, כולם יוצאי פלוגה מס' 2 ב"באפס", בגדודים העבריים ובבריגדה היהודית. לפני 47 שנה התגייסו הם לפלוגה מס' 2. הם התגייסו למען המדינה בדרך ועמדו מול נסיונות קשים במערכה נגד האוייב הגרמני. הם האמינו, כי קום תקום מדינת ישראל וקום יקום צה"ל. על אף השנים הרבות הם לא שכחו את חבריהם מפלוגה מס' 2 והם מבקרים חולים ומעודדים כושלים ומשמחים חברים והכל בהתנדבות כמובן.

לעומתם המוסר הגדול של חיילים משוחררים מימי מלחמת העולם השניה שהוא תפקידו לבקר את חבריו, לעודד את אלה שכה סבלו עבור מולדתם, אינו עושה זאת – או עושה במידה קטנה ולא מספיקה. המוסר חייב לארגן כנס של חיילי פלוגה 2 בבריגדה ויפה שעה קודם, כי אם יתמהמהו מי יודע כמה חיילים יישארו בחיים בריאים ושלמים.

ישראל ברוך
חדרה

דברים על דיוקם

פרופ' יורם לס במאמרו "הפלאנטות הרפואיות של תל־אביב" ("דבר" 21.6.87) טועה ומטעה בקביעתו, כי קופת־חולים "מכבי" אינה פועלת בשכונותיה של תל־אביב, ואינה מעניקה שירותים לאוכלוסיה נזקקת וכי היא מתרכזת במתן שירותים לעשירונים העליונים.

קופת־חולים "מכבי" מעניקה שירותים לחברים רבים הגרים בשכונת התקוה, שכונת שפירא, יד אליהו, יפו וכו'. רופאים רבים משרתים את החברים בשכונות אלה. בחלק מהשכונות ממוקמות גם מרפאות ומעבדות של הקופה. אחד המיתקנים הרפואיים המרכזיים של הקופה במחוז תל־אביב ממוקם דווקא ביפו ומשרת את האוכלוסיה באיזור ברמה גבוהה ביותר.

מעבר לעיר עצמה מקימה בשנים האחרונות "מכבי" מרכזים רפואיים בערי פיתוח ובהן יבנה, יהוד, מצפה רמון, קרית גת, אופקים, דימונה ובית שמש. תושבי השכונות והערים הללו נהנים מאותה רמת רפואה הניתנת כפי תושבי צפון תל־אביב.

עובדות אלה סותרות את קביעותיו של פרופסור לס. העובדה היחידה התואמת את המציאות היא שאכן קופת־חולים "מכבי" נמצאת לאחרונה בסימן התרחבות.

יוסף פריאל
דובר קופ"ח "מכבי"

לית דין ולית דיין!?

בשעתו קבע היועץ המשפטי לממשלה כללים לטיפול בבקשות רשויות מקומיות במשרד הפנים לסיוע מיוחד למטרות מיוחדות ("מענקים מיוחדים"). לפי רבים, לאחרונה "אין משתמשים" בכללים שנקבעו, כלומר, מעניקים ללא קריטריונים, בשרירות.

ונשאלת השאלה: הבוטלו הכללים על־ידי מי שקבעם – היועץ המשפטי לממשלה? השאלה נשאלת חרף הניסיון הרע לאחרונה ביחס לחוק.

הנושא ראוי בהחלט להתעניינות ועדת הכנסת לביקורת המדינה.

י. שיין
גבעתיים

אנושיות מול אכזריות

האשה מטבעה חוננה במידה גדולה יותר של אנושיות מזו של הגבר ויעידו העובדות הבאות: ה־90% מיושבי בתי־הכלא הם גברים. הגבר נוהג להשתמש באלימות נגד אשתו והתופעה של אלפי נשים מוכות נוגעת ממש ללב. אין זה מקרה, שגדולי הרשעים כגון: היטלר, ג'ינגיס חאן ועוד היו גברים ולא נשים.

המסקנה הנובעת מכל זה היא, שיש למתן את האכזריות הגברית על־ידי הגדלת חלקה של האשה בכל התחומים. תנו לאנושיות המתבטאת באשה להתחזק והחיים יהיו יפים יותר.

נורית גל
ירושלים

קבר אחים אחד גדול

"שר החקלאות אמר – דיווח 'מבט לחדשות' – שאינו מתנגד להקמת ועדת חקירה. עוד אמר השר שאם לא יינתן סיוע מיידי למושבים תרד כל החקלאות המשפחתית לקבר אחים אחד גדול".

הסיוע שהשר דורש רק יאריך את יסורי הגסיסה של החקלאים היהודים (את מקומם תופסים עובדים שאינם אזרחי המדינה). מוועדת חקירה אינני פוחד משום שהמחוקק הסמיך אותו לקבור את החקלאות המשפחתית, קרי: הוא הסמיך את עצמו.

יונה נותקין
נהלל

פניה לשירות הבולאי

אני מבקש מהשירות הבולאי לתת את הדעת על שני תאריכים נחשבים בחיי הרוח שלנו: מאה שנה להולדת ה. לייוויק – גדול המשוררים והדרמטורגים בספרות יידיש ומאה שנה להולדת יוסף אופאטושו – גדול הפרוזאיקונים בספרות יידיש.

שני האישים הדגולים האלה: ה. לייוויק ויוסף אופאטושו השפיעו ביצירתם על דורנו בין שתי מלחמות עולם והיוו תעודת כבוד לספרות יידיש, שלצערנו אינה מוכרת ביותר במדינת ישראל.

הנצחת שני האישים הספרותיים האלה על בולים מיוחדים, תהווה אות כבוד לכולנו ותדרבן חוגים רחבים לחזור ללימוד ספרות יידיש, שקוראיה נרצחו בימי השואה והמורשת את חייה במדינת ישראל.

ד"ר י.ת. בילצקי
תל־אביב

דבר – לפני 60 שנה

דיזנגוף התפטר מההנה"צ

נודע לנו כי ה' דיזנגוף התפטר מלהיות חבר ההנהלה הציונית והודיע על כך טלגרפית לד"ר וייצמן.

ההרוגים והפצועים בוינא

וינא. מודיעים רשמית כי במהומות האחרונות כאן נהרגו 126 איש ונפצעו כ־1000.

אלמנתו של סון יאט־סין פורשת מפוליטיקה

האנקו. הגב' סון יאט־סין מודיעה כי היא מרגישה שקאומינטאן פונה עורף לתכניתו של סון יאט־סין, לכן היא מסתלקת מעולם הפוליטיקה הסינית עד שתהיה בו רוח אחרת. הסתלקותה פירושה נצחון למיליטריסטים המתונים ומכה קשה ליועצים הסובייטים של קאומינטאן ולאגף השמאלי של הממשלה בהאנקו.

דבר – לפני 40 שנה

קריאת ה"הגנה" לישוב

בקריאה שהושמעה אתמול מטעם ה"הגנה" ושהודפסה בקרב הישוב, נאמר בין השאר כי הישוב היהודי חייב לא להניח לפורשים להשתולל. ה"הגנה" נאלצה להפריע לפרובוקציות של הארגונים הטרוריסטיים. תכניות זועה הופרעו. הן תופרענה גם להבא, לבל יהיה הישוב קרבן לתעלולי הפורשים.

ממשלת צרפת החליטה: אין כופים

פאריס. הקבינט הצרפתי החליט אתמול: א) לא להכריח איש ממעפילי "יציאת אירופה תש"ז" לרדת מן האניות שבהן הם מוחזרים מארץ ישראל לחוף צרפת נגד רצונם; ב) אלה מן המעפילים שירצו לרדת בחוף צרפת, יורשו לעשות כן.

"טיימס": רוב הועדה בעד חלוקה

לונדון. "טיימס" מספר כי ארבעה מחברי ועדת האו"ם לשאלת ארץ ישראל תומכים בדו־לאומיות, אולם יתר חברי הועדה, הם הרוב, מעדיפים בשעה זו את חלוקת הארץ.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

לא לשלום

מודעות שפירסמה המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה קראו לציבור לצלצל היום אל ראש הממשלה יצחק שמיר ולומר לו: "שלום: למען הבטחון חייבים להמשיך את יוזמת השלום". מספרי הטלפון של משרד ראש הממשלה פורסמו במודעות והקלו על עשרות המעוניינים לטלפן לשמיר. ככל הידוע לא הבקיע איש מהם את שומרי הסף הטלפוני של ראש הממשלה עצמו, אף לא מזכיר המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה, אפרים זינגר (זיגי). זיגי לא התעצל, הוא הציג את עצמו בטלפון למי שהשיב לו וטילפן כמה וכמה פעמים, כי הובטח לו ששמיר ידבר איתו. בסופו של דבר לא זכה לשוחח עם ראש הממשלה. יצויין שלפני כשנה, על סף הרוטציה, הזמין זיגי את שמיר להתארח במרכז המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה, ואז נענה שמיר במהירות גדולה יותר.

עליזה הלך

דלא ידע

השבוע מלאו ארבעים שנה לתליית שני הסרג'נטים הבריטיים מרטין ופייס בידי האצ"ל. כבר לפני שש שנים חשף "ג'ואיש כרוניקל" את העובדה כי מבחינה הלכתית היה מרטין יהודי – אמו היתה יהודיה שבאה מקהיר. השאלה הגדולה העומדת עדיין בסימן אי־וודאות היא האם ידע מפקד הארגון מנחם בגין (בתמונה) בעת שנתן את ההוראה להוציאם להורג, כי מרטין הוא יהודי. אחותו של מרטין, המתגוררת בבריטניה, טוענת כי בגין ידע, וכי היא קיבלה מכתב ממנו בו טען כי הוא היה בוגד. חבר הפרלמנט היהודי המנוח ריצ'רד קרוסמן ידע על דבר יהדותו מפי המשפחה, שבאה אליו לבקש על חייו של הסמל בן ה־20. מרטין עצמו לא אמר על כך מלה – למרות שאדם שלישי מיחידתו, אברהם ויינברג, נעצר על ידי האצ"ל יחד עמו אך שוחרר לאחר שקרא: "אני יהודי, אני יהודי". השאלה שנותרה ללא מענה היא, האם ידע בגין?

דליה שרון

מפסידים

שמואל צמח, יו"ר ארגון האמרגנים והמפיקים, מתריע על משבר הפוקד את האמרגנים המייבאים מופעי יוקרה לארץ. בניגוד לרושם המצטייר בציבור, אומר צמח, מצבם בכי רע. "בקרוב נצטרך לייבא חצי מיליון איש לישראל כדי שיצפו בשלל המופעים". צמח ועמיתיו באירגון נפגשו לא מכבר עם שר החינוך והתרבות יצחק נבון וביקשו ממנו לטפל בדחיפות לתיקון המצב בענף, המפרנס כ־1,500 משפחות. האמרגנים זועמים על כך שבעקבות פסטיבל ישראל הגדול מספר הצופים בהפקות פרטיות. "פסטיבל ישראל הוא האמרגן מספר אחד בארץ והוא מסובסד במיטב כספי משלם המיסים", אומר צמח. "התחרות לא הוגנת, כי בשל מופעי הפסטיבל נחסמים בפנינו גם אולמות רבים". צמח ייבא לאחרונה את טינה טרנר, דרק ג'קובי וקליאו ליין. בעקבות המופע של האחרונה הפסיד כסף, לטענתו, משום שהתקיים מיד אחרי הפסטיבל ולא היה לו קהל, למרות שבחי הביקורת. אפילו ההכנסות מן המופע של טרנר לא קיזזו את ההפסד. הוא קורא לשר החינוך לעשות לצימצום משך הפסטיבל לשבועיים ולקיום מופעיו בירושלים בלבד.

מירי פז

חיפה רוקדת – קולנוע "ארמון" החיפאי הפך, ברוח הזמן, לדיסקוטק. "ארמון" היה לא רק קולנוע אלא גם מוסד – בזמנו הופיעו שם פרנק סינטרה, שארל אזנאבור, קליף ריצ'ארד וגם גולדה מאיר, משה דיין ומנחם בגין נשאו נאומי בחירות מן הבמה. בפתיחת הדיסקוטק הפגין אריה גוראל (מימין), ראש עיריית חיפה, רוח נעורים והזמין את המנהלת האדמיניסטרטיבית של "ארמון", דליה רז (משמאל), לרקוד בקצב הדיסקו. צילום: מלובני (פצ'ו) ישראל

מבוקש פנוי

האם יעלה בעתיד הקרוב אחוז הנישואים בקיבוצי העמק? מארגני ביקורם של 160 פנויים ופנויות אמריקאים, בני עשרים עד ארבעים, מקווים שבוודאי שכן. בסוף השבוע האחרון הגיעו הפנויים האמריקאים לבילוי משותף עם פנויי קיבוצי העמק והגליל. הם יצאו לשיט לילי בכנרת, ארוחת ערב וריקודים לתוך הלילה ואם זה לא הספיק לליבוי הרומנטיקה נפגשו במוצאי שבת לבילוי משותף במלון פלאזה בטבריה, שאחריו נראו זוגות זוגות, אמריקאים וקיבוצניקיות ולהיפך, מתבודדים בפינות המלון. הקבוצה האמריקאית, שמרביתה מבנות המין הנשי, הגיעה לשבועיים היכרות עם ישראל, מטעם הקונגרס היהודי־אמריקאי. הם יבקרו גם בבסיסי צה"ל ואתרים אחרים, כשהמארגנים מקווים שישובו לארץ בעקבות בחיר/ת ליבם. בתמונה: חגיגת יום הולדת שנערכה לכמה מבני הקבוצה במסגרת ביקורם בטבריה.

שמעון וייס

העיקר הבריאות

אסיר ציון יולי אדלשטיין (מימין) עבר ביום א' סידרה של בדיקות בבית החולים הדסה עין־כרם. הבדיקות קשורות לפגיעות שמהן סבל בתקופת מעצרו בברית־המועצות. מומחי הדסה הכירו את ההיסטוריה הרפואית של יולי באמצעות מסמכים רפואיים שהעבירה אליהם רעיתו טניה, ועל־פיהם קבעו חוות־דעת לגבי הטיפול הנכון, [illegible] ציון במאבקם לשחרורו. רופאי הדסה גם פנו לשר הבריאות הרוסי בבקשה לשחררו כדי שמצבו הבריאותי לא יתדרדר ויסכן את חייו. אדלשטיין סבל מפגיעה קשה באגן הירכיים, דרכי השתן ושבר בעצם הירך, כאשר הוליך על מדרגות עץ מכוסות קרח במחנה עבודה בסיביר, שם עבד בהכנת מסילות ברזל לרכבות. הוא סיפר שבמשך שבועיים לאחר הנפילה לא קיבל שום טיפול רפואי ולכן העצם התאחתה בצורה לא נכונה ורגלו התקצרה ב־2 ס"מ. בהדסה הוא התקבל במרפאה לאבחון בניהולו של ד"ר קובי אסף (משמאל) ושם עבר סידרה של בדיקות.

צילום: אבי חיון

אינטימיות

שבעה מכתבי אהבה של הסוציאליסטית המהפכנית, הגרמנית־פולנית־יהודיה רוזה לוכסמבורג (בתמונה), התפרסמו בימים אלה בבטאון ההיסטורי במערב־ברלין. המען היה הסוציאליסט השמאלני היהודי פאול לוי, שעמו קיימה לוכסמבורג יחסים אינטימיים לאחר שניתק הקשר רב־השנים בינה לבין ליאו יוגיכס. עד לפני זמן קצר התנגד צאצאי לוי לפירסום מלא של מכתבי אהבה אלה.

ש"ק

נסים בחוץ

יש נסים גם במשרד החוץ. נסים בן־שטרית, מהצעירים המצטיינים של שירות החוץ, התמנה אתמול למנהל מחלקת העובדים במשרד. בן־שטרית כיהן בעבר הקרוב כקונסול וקצין מנהלה בשגרירות ישראל בוושינגטון, שם זכה להערכה כללית על תפקודו, ובעבר הרחוק יותר – בנציגות בתורכיה. עם מינויו בולט בן־שטרית בשורת צעירי המשרד העשויים להתמנות בעוד שנה שנתיים לראשי נציגויות (שגרירויות או קונסוליות) בחו"ל.

בחירה ספרותית

הוועד הישראלי של "פאן", ארגון סופרים בין־לאומי העוסק בפעולות סולידריות בין סופרי העולם והגנה על סופרים נרדפים, יבחר בקרוב מוסדות חדשים – על כך סוכם ביום א' בערב. פעילי "פאן" קיימו ישיבה בעקבות המשבר שנוצר בוועד הישראלי עם התפטרות נשיא הוועד, הסופר אהרן מגד. לאחר דיון הוחלט בוועד הישראלי של "פאן", כי לאחר החגים תתכנס אסיפה כללית של כל חברי "פאן" בישראל, לאישור התקנון החדש של האגודה ובחירת מוסדותיה. הוועד החדש יבחר מתוכו נשיא ומזכיר כבוד. הוועד שייבחר יקבע את דפוסי שיתוף הפעולה של "פאן" עם איגוד הסופרים העבריים.

המדור ערוך היום בידי מיכל פלג

בולים

מאת אריה לינדנבאום

75 לקופ"ח הכללית

ראשיתה של קופת־חולים בחודש שבט, שנת תרע"ב (1912) באסיפה כללית של הפועלים ביהודה. באסיפה זו, הוחלט על יסוד קופת־חולים לפועלים. בכ"א באב תרע"ב נערכה ביפו ועידת היסוד של קופ"ח הראשונה. במשך הזמן קמו לצידה קופות־חולים נוספות, שנועדו לפועלי הגליל, השומרון ולחברי "השומר".

בכלאות 75 שנה ליסודה של קופת־חולים הכללית יופיע בול מיוחד, פרי מכחולו של רפי דייגי. הערך הנקוב – 1.5 ש"ח.

בוועידת היסוד של ההסתדרות הכללית, שנערכה בחיפה בחנוכה תרפ"א (1920), הוחלט לאחד את קופות־החולים הנפרדות לקופת חולים אחת של ההסתדרות הכללית, שתהיה מוסד לעזרה רפואית הדדית לפועלי ארץ־ישראל.

עד קום המדינה היו בקופת חולים 328,000 מבוטחים. מאז התפתחה קופת־חולים והתרחבה בצעדי ענק. בראשית שנת 1987 מנתה יותר משלושה מיליון ושלוש מאות אלף נפש, שהם מ־78 אחוז מהאוכלוסיה בישראל, ו־85 אחוז מכלל האוכלוסיה המבוטחת בביטוח רפואי.

לקופת חולים יש כיום יותר מ־1300 מרפאות וכן בתי מרקחת ומכוני עזר, 5,430 מיטות ב־14 בתי־חולים. ליד שבעה בתי־החולים הכללית קיימים בתי־ספר לסיעוד, בתי־ספר לאחיות מוסמכות ומתוכם שניים אקדמיים.

האריקן יקר

לא מזמן כתבנו על בולי איי קוק עם הדפס רכב לטובת נפגעי ההוריקן באוקיאנוס השקט. עתה הגיעו פרטים על כל מנת הבולים שקיבלה הדפס־רכב כזה, ונראה לנו שההוריקן סם יעלה לנו ביוקר. עצם הדפסת הדפס־רכב על בולי כל הסידוריות של איי קוק איננה דבר חדש, אך לא זכור לי שהיה תקדים במחיר יקר כל כך.

הרשימה כוללת סידרת אמנות (יצירות רובנס) שהופיעו כבולי חג המולד (3.45 דולר אמריקאיים), גליון הבזכרת של רובנס – 4.95 דולר, גליון נוסף – 3.95 דולר; יום הולדתה ה־85 של המלכה האם הבריטית – 4.2 דולר; גליון מזכרת עם בולי המלכה האם – 3.3 דולר. גליון 200 שנה לפסל החירות – 3.7 דולר; תערוכת אמריפקס 86 – 3.40 דולר; שביט האלי – 4.4 דולר, סידרת אלמנים – 10.95 דולר. כל מנת הבולים עולה כ־70 ש"ח וזאת ללא מעטפות יום ראשון.

אלנה בונר – בפולין החופשית

במדור זה הזכרנו לא מזמן הופעת שני בולים בדואר פולין במחתרת עם דיוקנאות אנדריי סאחארוב ואלנה בונר ולא הבאנו צילומיהם. על־פי בקשת קוראים מובא בזה צילום הבולים. מוצאה היהודי של אלנה בונר. יעניין ללא ספק את אספני יודאיקה.

בול הרב אביגדור עמיאל

הרב משה אביגדור עמיאל, מגדולי הרבנים בדורות האחרונים, נולד כ־1883 ברוסיה הלבנה. השנה, ב־10 בספטמבר, יופיע לזכרו בול מיוחד שעוצב ע"י רות בקמן.

הרב עמיאל, בגיל 18 נסמך להוראה על־ידי גדולי הדור, ובגיל 22 נתמנה רבה של קהילה בליטא.

ב־1913 עבר לכהן ברבנות של העיירה גרייבו שבפולין ולאחר מלחמת העולם הראשונה, בשנת 1920, נתבקש לקבל את משרת הרב הראשי בקהילת אנטוורפן. כשנבחר לכהן כרבה הראשי של יפו ותל־אביב, תפקיד בו שימש עד מותו ב־1945.

בכל קהילה שבה כיהן פעל נמרצות לתיקונים בענייני הדת והחברה וייסד מוסדות חינוך, השכלה וישיבות – כמו את "ישיבת הישוב החדש" בתל־אביב, הקרויה על שמו "ישיבת הרב עמיאל".

היה הוגה דעות מעמיק ופורה. הוא חיבר ספרים רבים וביניהם: "דרכי משה", "לנבוכי התקופה", "הצדק הסוציאלי", "דרשות אל עמי" וספרו העיקרי – "המידות לחקר ההלכה". כמעט ואין תחום הילכתי שלא עסק בו במסגרת מחקריו.

פעולתו הציונית החלה כמעט מראשית התנועה. היה מראשוני הרבנים נושאי רעיון "המזרחי" ובמסע התעמולה על פני פולין עשה נפשות רבות לציונות. השתתף כציר בקונגרסים הציוניים והיה מעמודי התווך של הציונות הדתית.

הרב שם דגש על כך שמלבד המצוות "שבין אדם למקום" ושבין אדם לחברו יש "מצוות שבין ישראל ועמו, בין ישראל היחיד לאומה הישראלית". במאמרים רבים בעיתונות הוא צידד במיצוות יישוב א"י, השקולה כנגד כל מצוות התורה. הרב עמיאל טען שהציונות, בעידן החדש, היא מפלט בלעדי – "תרופה לפני המכה" ו"תורת ישראל היא לעם ישראל בארץ ישראל".

מארק שאגאל במונקו
סיירה ליאונה ורדונדה

מונקו כמעט לא מוצגת באלבומי יודאיקה, הדומני שאך בולים בודדים אפשר לצרף לנושא. ברם, השנה תבוא תרומתה, סוף סוף, ליודאיקה, בבול שאין עוררין לגביו. הכוונה לבול דיוקן הצייר הדגול מארק שאגאל, במלאות 100 להולדתו. דואר מונקו הודיע זה עתה שבמחצית השנה השניה של 1987 צפוייה סידרת בולי דיוקן בארבעה תחומים: ספרות ובמה, ציור, מוסיקה ומדע. את אומנות הציור מייצג בסידרה מיודענו מארק שאגאל, כשבבול תמונת דיוקן של שאגאל, קבע מנוף מולדתו ורקע מיצירותיו. בסידרה יש בול עם דיוקן איזיק ניוטון, ברליוז, מוצארט, סמואל מורס, ממציא המורס, (אמריקאי) ואחרים.

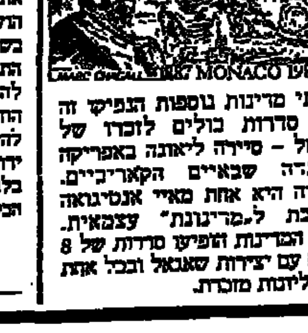

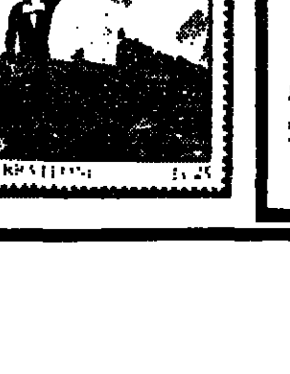

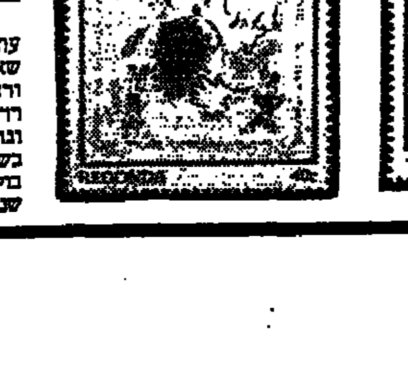

שתי מדינות נוספות הנפיקו זה עתה סדרות בולים לזכרו של שאגאל – סיירה ליאונה באפריקה ורדונדה שבאיים הקאריביים. רדונדה היא אחת מאיי אנטיגואה ונחשבת ל"מדינות" עצמאית. בשתי המדינות הופיעו סדרות של 8 בולים עם יצירות שאגאל ובכל אחת שני גליונות מזכרת.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי מופקד שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מפורטת מס' 5455 שינוי לתכנית מפורטת מס' 4820 – ישוב קהילתי מסד ביחד עם התשריט המצורף אליה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: – גושים 15421, 15422. עיקרי מטרת שינוי התכנית: תיקון שטח הפיתוח של הישוב ושינוי הבינוי בו.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חדשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות, ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון
תאריך: כ"ח בסיון התשמ"ז, 25.6.1987

מכרזים
רשות הנמלים בישראל
נמל חיפה
ת.ר. 33539
הצעות למכרז – שכירות שטחים לעיבוד חקלאי

רשות הנמלים – נמל חיפה, מעוניינת בקבלת הצעות מהמעוניינים לשכירת שטחים לעיבוד חקלאי לתקופה של שנה, החל מ־1.9.87.
פרטים נוספים ניתן לקבל אצל י. עדי – רמ"ד נכסים בנמל חיפה (בבנין המחלקות – חדר 9 – טל' 518283).
את ההצעות יש להכניס עד יום שישי 7.8.87 – שעה 12.00 לתיבת המכרזים שבבנין המחלקות חדר 8 קומה ב' – נמל חיפה.
יש לצרף להצעה ערבות בנקאית או המחאה בנקאית לפקודת נמל חיפה בגובה 10% מערך ההצעה הכוללת.

ח. בן־אליהו
מנהל הנמל

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי משגב
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה משגב מופקד שינוי תכנית מפורטת הנקראת שינוי תכנית מפורטת מס' 5809 שינוי לתכנית מפורטת מס' 4390 – סכם מלאכה חקלאי מיגור, מכמנים.
ביחד עם התשריט המצורף אליה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: –
גושים: 19157, 19154, 19149. עיקרי מטרת שינוי התכנית: יעוד שטח לאזור מלאכה ומבני משק.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שבמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חדשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון
תאריך: ח' בתמוז התשמ"ז 5.7.1987

ועדת משנה לתכנון ולבניה – חולון ת.ד. 666
הודעה על פי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 128 בגוש 6018 רח' יעבץ מס' 3 חולון הכוללת. מתן הקלה באחוזי בניה 4% בשתי הקומות משטח מגרש 338.5 מ"ר. החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים א.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
ידוע לי כי פירסום זה הינו על אחריותי בלבד ואינו מהווה אסמכתא לאישור הבקשה.

פלע יעקב
רח' יעבץ 3
חולון

בעריכת תרזה איזנברג

לו זה לא יקרה

האם אף אחד לא הסביר להם את „עובדות החיים"?

מאת אראלה דאוד

אסירת תודה אני למיכל יודלמן, שברשימתה ב„ג'רוזלם פוסט" מיום שישי, 17 ביולי, העירה את תשומת לבי לבערות הרבה השוררת בקרב הגברים בארץ בכל הקשור לתהליכי הרביה. מסתבר, שבאחת מתכניות הטלוויזיה, „בין הכסאות", ראיין מר עמוס ארבל את הנציג של עמותת „אבות בעל כרחם".

„אבות בעל כרחם" היא עמותה שהוקמה על־ידי קבוצת גברים הטוענים שנפלו במלכודת של נשים שהיו מעוניינות להיות לאמהות ועשו זאת על חשבונם (חשבון הגברים) והפכו אותם, בעל כרחם, לאבות. לעמותה יש יועץ משפטי, שמואל בניאל, הטוען שיש לשנות את החוק כך שגניבת זרע (במשקל רגילה?) תוגדר כפשע.

להתארגנות הקבוצה כשלעצמה לא הייתי מקדישה מחשבה שניה. אין זו הקבוצה הראשונה ודאי לא האחרונה הנלחמת על זכויות יתר בתואנות מדומות. בשם האיזון הקדוש כבר שמענו על בעלים מוכים, גברים למען גירושין הוגנים וכדומה. מה שהדהים אותי זו הבערות, בורות בעניין כה מרכזי כמו פרו ורבו. אני, כיודלמן, חשבתי שגם הגברים יודעים כיצד מגיעים ילדים לעולם. יתכן שהם לא תמיד מודים בזה, אך לא היה לי ספק שהתהליך מוכר וידוע, לפחות בימינו.

נכון שהדבר לא היה כך בעבר. בתקופה הניאוליטית, למשל, בכלל לא הכירו בתרומת הגבר לעניין. אבל מאז עברנו דרך ארוכה. התנ"ך, חוקי המשפחה, שלא להזכיר תגורות צביעות וכיוצא באלה, הם עדות נאמנה שלא רק לטנגו זקוקים לשניים, לגבר ואשה.

אולם נתבדיתי. בניאל המשיך לשטוח טענותיו ולהסביר את העוול המשווע שנעשה לגברים מבלי שיפסק על ידי המראיין בשאלה הנראית כמתבקשת מאליה „האם אדוני לא הביא בחשבון את הסיכונים לפני מעשה?" השאלה, מספרת יודלמן, לא נשאלה. התכנית נמשכה בתיאור קורע לב על גבר מסכן, נשוי כמובן, שנפל קרבן ברשתה של אשה שהפכה אותו לאב בעל כרחו, וכעת אשתו נחלצה לעזרתו ויחד הם יוצאים למלחמה באשה האחרת, אם ילדו.

אכן, סיפור נוגע ללב על גבר תמים שנפל בפח של אשה שכנראה לא טרחה לספר לו על הציפורים והדבורים ולהסביר לו את התוצאות העלולות להיות למעשיו.

האם ארבל לא שאל על אודות הסיכונים משום שהוא עצמו לא היה מודע להם? האם ידועות לו מה שמכונה „עובדות החיים"? האם יתכן שלא סיפרו לו כיצד נוצרים ילדים?

האם חוסר ידע כה בסיסי הוא תופעה נפוצה? שמענו על 4000 חברי העמותה שכנראה לא ידעו. ומה על האחרים? האין מקום לפתוח בפעולת חינוך והסברה? ליזום פנייה לשר החינוך?

נהוג היה לחשוב, שמאחר והאשה היא זו שנכנסת להריון הרי זו הבעיה שלה. ובעבר אותן נשים שמצאו עצמן בהריון מחוץ למסגרת מקובלת הצטרכו לא רק לשאת בעול לבדן אלא לסבול מסטיגמה חברתית. כיום, בית המשפט הישראלי מקבל את תוצאות מבחן השוואת הרקמות כהוכחה חותכת לאבהות, ולילדים, כך מסתבר, יש שני הורים והאחריות חייבת להתחלק.

אולם, אין כל סיבה שהגברים יהיו לקרבנות. הבחירה בידיהם. הם אינם צריכים להפוך לאבות בעל כרחם. אם אינם רוצים בילדים מדוע לא לעבור קשירת צינוריות הזרע, שיטה מקובלת בארצות המערב. ומה על הקונדום שלאחרונה זכה לחיים חדשים?

נכון שאין עדיין אמצעי־מניעה שבטיחותו מלאה, לא לנשים ולא לגברים. אולם קיים מוצא של כבוד.

כל מי שרוצה להיות בטוח במאה אחוז שלא ייהפך לאב בעל כרחו צריך פשוט ללמוד להגיד לא. ואז – לו זה לא יקרה.

צילומים: ישראל מלובני

נפש קוף מי ידע

האגודה הישראלית נגד ניסויים אכזריים בבעלי־חיים טוענת: תל השומר מתעלל בחיות. בית החולים: לא נכון. ובינתיים מגיעים הקופים מאפריקה אל מותם בחצר בית החולים. „עושים מהם תרופות".

מאת ניצה גורביץ'

„האגודה הישראלית נגד ניסויים אכזריים בבעלי־חיים", מאשימה: בית החולים תל־השומר מתעלל בחיות. לאגודה שורה של טענות: תנאי האחזקה של הקופים והכלבים ירודים במיוחד, לבעלי חיים גוססים לא ניתנו זריקות הרדמה לאחר הניסויים שבוצעו בהם והניחו להם למות, חתוכי איברים, מתוך ייסורים נוראים. בית־החולים תל־השומר מכחיש ומציג לראווה את ביתני החיות. ואמנם בביקור חטוף אצל עשרות הקופים, שני הבבונים, שני הכלבים, הקביות, האוגרים והעופות, המוחזקים בביתנים מיוחדים, לא נמצאו בעלי־חיים חתוכי איברים. ניכר כי ביתני החיות עברו שיפוצים וקשה להצביע על ליקויים בתנאי האחזקה. עובדי תל־השומר מבטיחים כי עוד ימשיכו לשפר את המקום.

ועדיין זה מקום עגום. צרחות הבבונים הן איומות, ואימת הכלבים המשתוללים, הסגורים בחדר ספוג ריח שתן נורא, מלמדים על סבלן הנורא של החיות. יש במקום הזה, בחצר ובתוך הביתנים, תחושה מוזרה. ממש בפתח ניצבים שני פחים גדולים. זה מתקן, המשמש לשריפת גוויותיהם של בעלי־החיים. „הכל נעשה נקי", אומרים עובדי תל־השומר, „אין דבר כזה שמשאירים בעלי־חיים גוססים אחרי ניתוח".

בקופים, הם מסבירים, נעשה שימוש חד־פעמי. מוציאים איברים מגופם כדי להפיק מהם תרופות. בכלבים נעשים ניסויים של ממש. לכן, בתום ניתוח הם מתעוררים לקראת ניסוי נוסף. התרנגולות מאריכות חיים יותר מכולם. מהן רק לוקחים דם לצורך הניסויים. הן גם היחידות שרואות אור שמש. כמותן גם לקביות (חזירי הים) ולאוגרים יש סיכוי להישאר בחיים.

מדי פעם חולפת ציפור מעל או ארנבת בר מופיעה בשטח. מתקרבת, לא בורחת. נעמדת, זוקפת אוזניה, כמו מאזינה. ואחר־כך ממשיכה להסתובב בנחת בשטח. תחושה מוזרה. כאילו נמשכים בעלי־החיים לשטח, למקום שבו נמצאים בני־מינם, ונשרפים. כמו פרפרים אל האש.

בתוך אחד הביתנים מסתובב כלבלב קטן. גזעו אסופי. „הוא משלנו", ממהר אחד העובדים להסביר, „לא לניסויים".

פותחים בפנינו חדר סגור, אטום. שני כלבים, שאיבדו את צלם הכלב שלהם, מקדמים את פנינו בנביחות ובילולות. הם קשורים בשרשראות. אחד מהם משתולל, נובח נביחות מפחידות ביותר, השני מסתובב סביב עצמו מיילל יללות נוראות, קורעות לב. אינו מפסיק לייבב לרגע.

מה עלול לקרות אם בטעות הכלב התוקפני יקרע את השרשרת? „זו שרשרת חזקה. אבל בכלל לא צריך לחשוב על זה".

באגף הקופים עשרות זוגות עיניים של קופים לא גדולים, אפורים, זהים זה לזה, מתבוננות בנו. כולם יושבים בשקט בכלובים. נועצים מבטים אטומים, חלולים. כמעט אינם זזים. נראה כאילו איבדו את רצון החיים. אולי לא. נפש קוף מי ידע.

הם הובאו הנה מאפריקה. כאן הם מוחזקים חודשיים לפני שיבוצעו בהם הניסויים או יופקו התרופות מאיברי גופם. אחר כך יוסלו למשרפות.

המפגש הנורא מכולם־הוא עם שני קופי הבבון הגדולים. זכר ונקבה סגורים בחדר אחד. שני כלובים נפרדים, המעניקים מרחב תנועה מינימלי. המבקרים הלא־צפויים מעוררים אותם להתנפל על סורגי הכלוב. צווחות כאב מאיימות לקרוע את עור התוף של האוזן. כמו בסרט אימים. דומה שזעם הקופים מופנה כלפי בני־האדם על שכלאו אותם בכלוב בתנאים משפילים. אולי מקורה של התוקפנות בפחד. ואולי הם חשים לקראת מה הם הולכים.

העובדים מסבירים: יש כאן הרי זכר ונקבה, והזכר פשוט מחזר אחרי הנקבה. לכן הם מתנהגים כך.

הקופים הגיעו מאפריקה דרך חווה ענקית לחיות בהולנד. בית־החולים משלם 800 דולר לקוף וכ־1,000 דולר לבבון.

העובדים מדגישים את תחושתם הכבדה: „אני חולם על זה שאולי תוך כמה שנים יהיו תחליפים שלא מהחי ויפסיק עם זה", אומר מתי יצחקי, מנהלן המעבדות של תל־השומר.

נשים לא יהודיות בישראל: דברי סיכום

אונות נשית משתחררת

החיים בכל הכפרים הערביים, בעיני אורח לרגע, מציגים כאילו מחוז אחר בישראל. אם את תושבי עיירות הפיתוח כינו פעם „ישראל השניה", אולי תושביה הלא־יהודים של המדינה הם „ישראל השלישית".

מאת נעה גל

ההתחלה היתה בכפר הערבי. לא ידעתי למצוא את נקודת ההתחלה לסדרת הכתבות על „נשים לא יהודיות בישראל". חשבתי שמוטב להתחיל במשהו מוכר.

את סלאוה ופארס נטור מקלנסווה הכרתי במפגש יהודי־ערבי של ארגון „בני שם" שהתקיים בקיבוץ שפיים לפני כשנה. הם עשו אז רושם של זוג פתוח, המשדר ברצון דברי הסבר ומחשבה על המפריד והמחבר בינינו, היהודים החיים בישראל ובינם, הערבים החיים כאן. לא היו בדבריהם שאמרו גילויי עוינות ושנאה וגם לא רתיעה מלרדת לשוליים רכים.

נסעתי, אם כן, לקלנסווה, בשבת אחת חמה של חודש יוני. סלאוה היא מורה בכפר, בבית הספר היסודי, ולבעלה תחנת דלק מקומית. ויחוס אבות – אביו היה מוכתר הכפר בשנות החמישים. בבואי התברר כי ימים קודם נפטר דוד במשפחה ועל כן, כדי להימנע מלהטריד אבלים, ביטלתי את חיפושי אחרי משפחת נטור. שאלתי על בניין המועצה המקומית. הפנו אותי אל בניין בטון חשוף, שהמעבר אליו בשביל חסום ע"י שיחים בגובה הברכיים, עד שכמעט נדמה כי אין כוונה להשאיר בו דרך גישה.

בקומה השניה ישבו כמה גברים סביב שולחן. „אהלן וסהלן", אמרו כמעט ביחד. הצגתי את עצמי ואמרתי שאני מחפשת „נציגות נשית" של הכפר כדי לשוחח על החיים בו.

אחרי התייעצות ביניהם, בערבית, וטלפון למישהו, התקרב אחד הגברים (ראש המועצה?) אל החלון והסביר לי את כיוון הנסיעה.

כך הגעתי לבית הספר התיכון ואל שתי המורות שאתן שוחחתי. לאחר שבועות מספר, בשיחה על סדרת הפגישות הללו, אמרו לי חברים: איך העזת לנסוע לקלנסווה? כפר קיצוני שמאוד לא נעים להסתובב בו...

בשעה שאתה משוחח עם ערבי בכפרו: עם מישהו העובר בדרך שעוזר להתמצא, עם נער בדרכו מכאן לשם, עם תושב מקומי בביתו – הראש אינו תפוס במחשבה על פחד והדרות חשדנית. אתה נותן אמון. משתדל לפנות בחביבות כאילו אמרת: פני לשלום ובן־שיחך מפגין יחס אוהד: מציע קפה, משתדל להפיג את הזרות. אבל משהו מהחשדנות בכל זאת עומד באויר, קשה שלא לחוש בו. בטייבה הפנה אותי נער „ימינה, שם למטה" כששאלתי על בית הספר „אדט". אחר כך התברר שהייתי קרובה אליו מרחק צעדים אחדים בלבד...

לאחר הפגישות הבאות, עם בני הכפרים האחרים, צ'רקסים, דרוזים, בדווים, הבטתי במבט לאחור במידת ההתגשאות והגלגלוג הקל שהצבע מאחורי גילוי הלב החיצוני אצל תושבי הכפר הערבי. שעמם נפגשתי: תחושת בדיקה ובחינה מתמדת, לאמור: „למה באמת באת אלינו? אפילו את האשראי, שהמדובר לכאורה ב„ביקור אנתרופולוגי" בלבד, אין הם נוטים לתת. מה שיתקבל כשיתוף פעולה וגילוי רצון טוב כן הוא בכפר הצ'רקסי, ובשוויון נפש מסוים בכפר הדרוזי או הבדווי, יתברר כמעורר איבה מאופקת, הזדמנות להתחשבנות לאומית, בכפר הערבי. גם לבדווים היו טענות בקורת הקיפוח, אבל הובלטה בהן תחושת עלבונות והשפלה ולא באוותנות של „גם אני פה". אפשר לחוש את האיבה הזו כשאך מקרבים את קצות האצבעות לאש הבעיה הפוליטית. התוסים המוליכים המיומנות מתלהטים והיחס של הכנסת אורחים מתחלף בטענות קשות, בתחושת אפליה וברגישות במינון גבוה. גאוה מוחצנת ואומץ לדבר גם על זויות חדות ביחסי הגומלין עם הממסד או השלטון היהודי: מרירות מרודה נשמעת בכפר הבדווי והדרוזי וסלחנות מסוימת לשגיאות שנעשו בעבר בכפר הצ'רקסי. בכפר הערבי הפכות עובדות אלו למתקפה על כבוד, על מה שמתפרש שם כצדק או שלא כצדק כאפליה, שיש מאחוריה נסיון לדחוק את מעמדם, את תחושת השוויון וההשתייכות שלהם. כך היה, על כל פנים, אצל מי שאני שוחחתי אתו. רג'א מנסור מעוספיה קיבלה, ככל הנראה, את הפגישה כעובדה שאין מאחוריה כוונות נסתרות. רק שיחה בין מי שתפקידו לשאול ומי שמוכן לענות. לא נראה שהשתדלה לפנות את סדר יומה במיוחד למעני, כמו להציג מצב שהוא הלוך ראוה, לא מחייה הפרטיים ולא מחיי הכפר, הנשים והאנשים בו. על כל שאלה היתה התשובה מלווה במחשבה תחילה, בנסיון לרכז את העובדות במדויק, בלשון בהירה ותמציתית.

החיים בכל הכפרים, בעיני „אורח לרגע", מציגים כאילו מחוז אחר בישראל שבה אני חיה. אם את תושבי עיירות הפיתוח כינו פעם „ישראל השניה", אולי אלו הם תושבי „ישראל השלישית". מידת מה של ניתוק, נבדלות, הסתגרות בחיי הדת, הקהילה, השבט או המסורת מאפיינים את תושבי הכפרים הלא יהודיים. מה שמרחיק בעצם אל עבר זרות וקושי ביצירת קשר. גם אם מדובר באנשים שחיו, כמוני, בארץ הזו שלושים שנה. למדו כאן בבית ספר, חלקם שירתו בצבא, עובדים ומתפרנסים כאן, מתחתנים, מביאים ילדים לעולם – בשיחה מקרית, שוודאי קשה להסיק ממנה מסקנות מוחלטות: הם עולם אחר.

ובכל זאת חודר לעולם אחר זה הפיגמנט המערבי התומרני: בארכיטקטורה של הבתים, בתכנון הסלון, בצמחיה הביתית, במטבח המסוגנן. אל הכפר הערבי והדרוזי פלשה המודרניות, אל הכפר הצ'רקסי והבדווי באה הקידמה. הגדרות אלה מאפיינות גם את המנטאליות של החברה הכפרית. מבדילות בין אלה המרגישים עצמם בטוחים, ראויים לדרוש שוויון – הערבים והדרוזים ובמידת מה גם הבדווים, ובין אלה המבהירים על היש, מבליטים פשטות והסתפקות במועט – הצ'רקסים.

אחרי הפגישה עם סוהיר מטייבה הבנתי כי קשה יהיה לנתק את האשה מתוך פסיפס החיים ולהתמקד בה. וכדי לשבץ את נוכחותה, את מידת השפעתה על בני הבית ועל סביבתה, את מידת הכבוד שלו היא זוכה בביתה ובקהילתה, צריך יהיה לתאר את מרקם החיים הכולל ולהרחיב גם לשאלות פוליטיות וסוציולוגיות. למשל, להזכיר את המסורת המשפחתית הנהוגה כבר בכל הכפרים, המחייבת לימודים לכל, גם לנשים, כולל לימודים גבוהים. המודעות הגוברת לזכותן של הנשים לצאת לעבוד מחוץ לביתן, להשתחרר מכבלי המוסכמות השמרניות שאיפיינו את החברה המזרחית. והתפתחות תחושות בקרב הנשים עצמן לעמוד על זכותן להעשיר את חייהן, להכיר את המתרחש מחוץ לכותלי הבית. אפשר היה לחוש בהתרגשות ההתפתחות שאחזה בנשים כשדיברו על נסיעה לחו"ל, על זכויות נשים, על פמיניזם, על לימודים והרחבת אופקים. אפשר למשש את האמביציה, את כוח הרצון ו„האונות הנשית", שאולי הודחקה במשך דורות, עד שמצאה לגיטימיות ויכולת ביטוי.

וכך בקיץ 1987 אפשר לשמוע משפט, המבטא מה שמעבר למהפכה הפמיניסטית, מפי צעירה ערביה: „אני רוצה שיתייחסו אלי קודם כל כבן אדם. שלא יראו בי רק אשה".

מים מים בששון

האם אפשר לשתות במקומותינו מים מהברז בלי לחשוש לבריאות? ואם בכל זאת רוצים לטהרם - איך? במה? וכמה זה עולה?

מאת מרתה מיילס

עשר שנים אחרי שעליתי לארץ, ביקרה בביתי התל־אביבי המודרני דודה מאמריקה, שהיתה משוכנעת שתנאי המחיה בארץ הם תרבותיים למדי. לפתע, שאלה: „האם אתם יכולים לשתות מים מהברז?" עניתי לה שכן, וגם היום הייתי עונה אותה התשובה, על אף זרם הפירסומים למים מינראליים בבקבוקים ולמטהרי מים.

משרד הבריאות, נציבות המים, הרשות להגנת הצרכן של ההסתדרות והמרכז הישראלי לאבזרי מים – כל אלה הבטיחו לי, שמי הברז בישראל בטוחים לשתיית אדם מבחינת זיהום בקטריאלי, חוץ ממקרים בודדים. במקרים כאלה, ברגע שמתגלה הזיהום (כמו באזור הקריות של חיפה לפני כשנה), מפרסם משרד הבריאות אזהרה לציבור והוראה להרתיח מים לפני השתיה, עד שתתוקן התקלה.

בישראל אחראיות הרשויות המקומיות לספק לתושביהן מים העומדים בתנאים מסוימים של ספירת בקטריות, דליחות, וכימיקלים. התנאים מוכתבים על ידי תקן לאיכות מי שתיה. משרד הבריאות עורך ביקורות תקופתיות לוודא כי המים אכן עומדים בדרישות התקן. לעיתים קרובות נשמעות טענות כלפי התקן על כך שהוא נמוך לעומת התקן הנהוג בארצות מערביות. ואמנם ננקטים צעדים כדי להעלות את דרישות התקן.

אם נניח ששתיית מי־ברז אינה גורמת למחלות, מדוע יש כל כך הרבה אנשים הרוצים לטפל באספקת המים למשק הבית? התשובות ששומעים על שאלה זו הן שונות ומגוונות: לשפר את צלילות וטעם המים; לרכך את המים ולמנוע הצטברות אבן; לשמור נגד עליית רמת הבקטריות. יש אנשים המרתיחים את המים באופן קבוע, יש המתקינים מסננים לברז המטבח, יש הקונים מערכת יקרה שבה מטהרים המים על־ידי קרניים אולטרא־סגולות. יש גם אנשים המתקינים מערכות יקרות לריכוך המים.

יש אי־הבנה רבה בנוגע לנזק הנגרם כתוצאה משימוש במכשירים לסינון המים. יתכן שיטות המזיקות יותר מאשר מועילות, במיוחד לאנשים במצב בריאותי מיוחד. למשל, מערכת ריכוך־מים הפועלת על בסיס עקרון החלפת הסודיום־יון, יכולה לגרום נזק לאנשים החייבים להימנע ממלח בשל לחץ דם גבוה או מחלות לב.

משרד הבריאות הפנה אותי לד"ר יוסף מרזוק, מנהל המכון לביקורת ולתקנים של חומרי רפואה, אשר היה בקשר הדוק עם היצרנים המקומיים של ציוד טיהור מים. תגובתו המיידית של ד"ר מרזוק לרעיון התקנת ציוד מעין זה במשק בית: „בשביל מה הם צריכים את זה". גישתו הכללית היא: „רצוי לא לשים מתקנים כאלה". הוא ספקן מאוד באשר ליכולתו של אדם ממוצע להבין את המיגבלות של המכשיר ולתפעל אותו. הוא משווה זאת למכונית: אם אינך יודע איך להשתמש בה בצורה נכונה, היא יכולה להיות מסוכנת.

המכשירים הנפוצים ביותר הם אלו המחוברים לברז המים במטבח. המים עוברים דרך מסננת המכילה פחם פעיל. המכשיר אמור לשרת שתי מטרות: מסננת הפילטר תתפוס חלקיקי חול, חלודה ו„טרמפיסטים" אחרים הנותנים למים מראה דלוח; הפחם הפעיל סופג את הכלור המרוכב בחומרים אורגניים, הנותנים למים טעם־לוואי וריח. את הכלור מוסיפות למים הרשויות המקומיות, במטרה לחסל בקטריות במים ולעשותם בטוחים לשתיה. הבעיה היא, שחלק מהמתקנים יכולים להיהפך לחממות להתרבות בקטריות, מאשר משרד הבריאות.

כאשר הברז מושבת, איזור התנקות של הפילטר מעודד גידול בקטריה, כך שהמים הראשונים היוצאים מהברז לאחר הפסקת־שימוש, מסוכנים לשתיה יותר ממים רגילים ללא סינון. הפתרון יכול להיות הזרמת מים למשך כמה דקות לפני השימוש. השיטה אינה מהימנה, כיוון שרוב האנשים, בעיקר הילדים, שוכחים. אך ישנו גם „שביל הכסף".

המודלים היותר מתוחכמים של מיתקני טיהור המים, כולל אלה היחידים המיוצרים בארץ: „מי־צורים" – השייך לקיבוץ ראש־צורים, משתמשים בפחמן פעיל מועשר ביונים של כסף. יון הכסף עושה את הפחמן לבקטריוסטטי, כלומר מעכב את קצב גידול הבקטריה, אך לא מחסל אותה לגמרי. „בפילטרים שלנו ספירת הבקטריות אינה משתנה, אלא נשאר על בסיס 'אחד יוצא, אחד נכנס'", מבטיח לי דובר החברה.

ד"ר מרזוק מדגיש, כי אם מתקינים פילטר לברז, הוא צריך להיות מהסוג שמכיל יונים של כסף בפחמן הפעיל. שאלתי אותו מדוע מתיר המשרד למכור מכשירים שאינם מטהרים לפי שיטה זו? לא נעניתי בתשובה בספקה. נראה לי שאם משרד הבריאות עצמו סובר, שסוגים מסוימים של מסננים מאיצים גידול בקטריות – צריך לאסור מכירתם. לא תמיד קל לציבור לדעת איזה פילטר מכיל יונים של כסף בפחמן, ואיזה לא. המונח „סנן בקטריוסטטי", הוא המונח בו משתמשים במפעל „מי־צורים" לציון שיטה זו. באשר למוצרי טיהור־מים מיובאים, על הצרכן לקרוא את התווית בתשומת־לב, ולהעדיף את המקור של היצרן, אם הוא כתוב על גבי האריזה או בפרוספקט.

למרות זאת, אומר ד"ר מרזוק, משרד הבריאות מעוניין להוסיף אזהרה נוספת, במיוחד על גבי אריזות הפילטרים המכילים יונים של כסף. המשרד מתכוון לדרוש זאת מהיצרנים בקרוב. האזהרה תציין שהפילטרים אסורים בשימוש לציבור חולי־הכליות או פגים, (שאינם מהווים בעיה בדרך כלל כי הם בבית חולים). העלאת רמת הכסף במים יכולה להוות סיכון לאוכלוסיות אלה.

יתרה מכך, ד"ר מרזוק מודאג מכך, שלרוב הצרכנים אין הוראות נכונות בקשר לזמני החלפת מילוי הפחם בפילטר. מבחינה טכנית, הזמן האופטימאלי להחלפת המילוי הוא תוצאה ישירה של כמות המים העוברת דרך הפילטר ומידת הכלור במים – גורמים המשתנים מאיזור לאיזור, או אפילו מבנין לבנין.

הספקת יוני־הכסף אינה לאורך זמן, כמו גם כמות הזיהום שהפחם יכול לספוג. כאשר הפחם מוזהם יותר על המידה, הלכלוך עלול להישטף עם המים, אומר ד"ר מרזוק.

חברות מסחריות ממליצות להחליף כל כמה חודשים. מי־צורים, למשל, ממליצה להחליף מילוי כל שלושה עד חמישה חודשים. מחיר מומלץ למילוי: 7.5 ש"ח. מחירי מיתקני הטיהור מתוצרת החברה נעים בין 39 ל־91 ש"ח, תלוי בדגם (ישנם ארבעה דגמים). המכשירים היותר מתוחכמים כוללים „מתג מעביר" המאפשר להשתמש בפילטר למי שתיה בלבד, ולהשתמש במים רגילים לכל שאר הצרכים. דבר זה מאריך את חיי מילוי הפחם.

מתקני טיהור מים מתוצרת מי־צורים נועדו להתקנה עצמית ומותאמים לכל ברז כמעט, מקומי או מיובא, המצוייד בחלק מתברג בקצה הצינור. למרות זאת, שמעתי על צרכנים, שנתקלו בקשיים בהרכבת המיתקן על ברזים מתוצרת הארץ, אפילו בעזרת שרברב. אחרים התלוננו שהמיתקן נפל או הפריע לפעילות שוטפת. החברה אמרה לי, שבמקרים מסוימים אפשר להתקין את המכשיר מעל ראש הברז ולא מתחתיו.

פרטים נוספים אפשר לקבל במפעל „מי־צורים" - בקיבוץ ראש־צורים, דואר־נע הרי ירושלים, 90938. טלפון 02־931143 או 02־931181 או במשרד בתל אביב, רחוב דיזנגוף 209, טלפון 03־233806.

★ ★ ★

הקיץ, הופיעו מכשירים המייצגים תפיסה חדשה בטיהור מים. צורתם היא של מיכל עם קיבולת של שני ליטר כשבתוכו מיתקן טיהור. המכשיר נקרא „בריטה" ומיובא ממערב־גרמניה. אין צורך בהתקנה. המיתקן נשמר בדרך כלל במקרר ואינו יקר. מחירו 35 ש"ח, אך ניתן להשיגו במחיר פירסומת של 28 ש"ח.

„בריטה" מיובא על ידי חברת „סודה־סטרים" ומתפקד כמו מכשיר „מי־צורים". ממלאים את חלקו העליון של המכשיר והם עוברים סינון דרך פילטר לחלקו התחתון. הפחם מכיל יונים של כסף למניעת צמיחת הבקטריות. הפילטר גם מחסל „יותר מתשעים אחוזים של הנחושת והעופרת" במים. נאמר לי על ידי טכנולוג מזון שחיסול העופרת רצוי, באשר לנחושת – אינה מזיקה ויכולה אף להיטיב.

בנוסף, הפילטר של בריטה, בניגוד לזה של „מי־צורים", אמור לכלול מחליפי־יונים העוזר לריכוך המים בלי הוספת סודיום.

חסרון של „בריטה": צריך למלא אותו, שלא כמו המכשירים המספקים מים בצורה שוטפת. אם אתה שומר אותו במקרר, הוא תופס מקום נכבד. המילוי החלופי, שמחירו 6.80 ש"ח, צריך להספיק לשישים ליטרים מים במקומות שהמים קשים (רוב המדינה), או למאה ליטרים אם אינם קשים. הציפיה היא שהמילוי יספיק לחודש או חודשיים.

על „בריטה" מופיעה אזהרה „לשימוש רק עם מים המותרים לשתיה". מטרת האזהרה היא למנוע מחשבה שבגלל נידותו של המכשיר הוא טוב לשימוש בכל מקום. החומר הפעיל במיתקן אינו משמיד בקטריה קיימת אלא רק מונע את התפתחותה. אם את/ה לוקח/ת אותו לפיקניק – צריך עדיין למלא אותו ממקור מי־שתיה.

★ ★ ★

קיים רק מכשיר אחד לטיהור ביתי המחסל בקטריות בעזרת קרניים אולטרא־סגולות, והוא מיוצר על ידי חברת „תנה" מקיבוץ נתיב הל"ה. הוא משווק תחת השם המסחרי „תמי". המודל הביתי נקרא „תמי־3", וגירסתו המשופרת הנקראת „תמי־4" עתידה לצאת לשוק בחודש הבא. מקורות במשרד הבריאות מסרו לי שכדאי לחכות לדגם החדש.

המערכת אינה זולה ודרושה התקנה – בדרך כלל מתחת לכיור המטבח. מערכת „תמי־3" עולה 540 ש"ח בתוספת שישים ש"ח להתקנה. מחירה של המערכת המשופרת עדיין לא נקבע אך גורם מהחברה שהיא תהיה לא יותר יקרה, ואולי אף זולה מהמערכת הקיימת. למערכות „תנה" שלושה דרכי פעולה: פילטר משובח לסינון חול, אבן וחלודה; פחם פעיל מועשר ביוני־כסף להסרת הכלור ונורה אולטרא־סגולה להקרנת המים, כדי לחסל את הבקטריה. לטענת היצרן, כמעט מאה אחוזים חיסול, כשמאחורי הייצור חמש שנים של נסיונות (הטכניון בחיפה) עם תוצאות טובות.

ד"ר מרזוק, שליווה את הנסיונות, מציין שדגמים קודמים לא חיסלו את הבקטריה בצורה מושלמת. הדגמים החדשים עושים פעולה יותר טובה. המתוחכם ביותר הוא „תמי־5", מערכת יותר יקרה למוסדות ולתעשיה. לדברי החברה, דגם „תמי־4" לשימוש ביתי, שופר ותוכנן לחדירה משופרת של הקרינה האולטרא־סגולה.

במערכת הטיהור „תמי", יש להחליף את מילוי הפחם רק פעם בשלושה חודשים, המפעל הקיבוצי שולח, כל שנה, אריזה של ארבעה מילויים, ישירות לביתו של הלקוח. מחירה: 21.85 ש"ח. אורך חייה של הנורה האולטרא־סגולה הוא 18 חודשים ומחירה 19 ש"ח.

אפשר לרכוש את המערכת ישירות מהחברה: „תנה", קיבוץ נתיב הל"ה, ד.נ. עמק האלה 99855, טל. 02־910222, או דרך הסוכנות היחידה: תנה, רחוב כצנלסון 37, גבעתיים, טל. 03־324975 או 316971. נציגי החברה מוכנים לתת הסברים בבית הלקוח, אך רק במרכז הארץ.

האם נחוצה למשק־בית ממוצע מערכת כה מתוחכמת שתחסל כל בקטריה? לאמיתו של דבר – לא, אם הבנתי טוב את המסר של ד"ר מרזוק ממשרד הבריאות. אנו חיים בסביבה מלאה בקטריות שרובן אינן מזיקות לנו. „האף והפה שלך מלאים בבקטריות", אמר לי ד"ר מרזוק, ממש מעורר תיאבון, במיוחד בעת ששתינו קפה בבית קפה. מרשים ביותר היה הסיפור שסיפר לי על ביקורו בקיבוץ שהתקין אחת ממערכות „תנה" לטיהור המים. „איפה לדעתך התקינו? בבית הילדים, שם אוצרו היקר ביותר של הקיבוץ? לא ולא. המערכת הותקנה בלול התרנגולות! אפרוחים הגדלים בצורה מלאכותית רגישים יותר מאיתנו לבקטריות", מאשר לי ד"ר מרזוק.

יצרני תנה ממליצים על התקנת המערכת לחיסול בקטריות במיוחד בבתים גבוהים עם מאגרי מים עליונים להגברת לחץ המים. ציפורים ומזהמים אחרים יכולים לחדור למאגרים ולזהם את המים בצורה מסוכנת. ד"ר מרזוק מאשר את הדבר ואומר כי הפתרון אינו התקנת מטהרים בכל משק־בית, אלא טיהור המאגר הכללי, לפחות פעם בחצי שנה, בצורה סדירה.

אם בכל אופן אתם מתעקשים לטהר את המים עם קרינה אולטרא־סגולה, הרשו לי להרגיע אתכם בכל הנוגע לקרינה. לפי ד"ר מרזוק ומומחים אחרים, המים „המטופלים" בשיטה זו אינם מסוכנים – אין סכנת נזק כמו בקרינה ישירה של השמש הגורמת לתופעות סרטניות בעור.

עד כה בדקתי את ניטרול הכלור במי השתיה רק במונחים של אנשים השואפים לשפר את הטעם. יש אנשים החוששים לנזק ארוך־טווח של הכלור הנשאר במים. כתוצאה מכלוריזציה של המים, שעושות הרשויות כדי לחסל בקטריות. הכלור המאוחד עם חומרים אורגניים חשוד כחומר מסרטן, לדברי ד"ר מרזוק, וכ„מסרטן חלש" לדברי ד"ר יורם מלבסקי, טכנולוג המזון היועץ למועצה להגנת הצרכן של ההסתדרות. הדעה הכללית אומרת, שהנזק לטווח ארוך פחות מהנזק שייגרם ללא כלוריזציה של המים, היכולה לגרום למחלות זיהומיות.

ד"ר מלבסקי מעריך את נחיצות הכלוריזציה של המים, אך מציע לסלק את הכלור בבית, לפני השתיה, מסיבות של בריאות וטעם. לא רק הכלור המאוחד עם חומרים אורגניים מזיק, גם „הכלור החופשי", הוא מודה, „תוקף את העורקים ועושה אותם פגיעים להצטברות כולסטרול". בכל מקרה, בבית מלבסקי, המים נטולי כלור. הדבר נעשה בשיטה מאד פרימיטיבית שבה משאירים מיכל מים מכוסה לעמוד במשך יממה. הכלור מתאדה לשכבת האויר העליונה במיכל, כאשר מוסר המיכסה הכלור מתנדף החוצה. „כך היו נוהגים בעלי דגים טרופיים כשרצו להוסיף מים לאקווריום, כיוון שהכלור מזיק לדגים", הוא אומר (הדבר אושר על ידי חנות חיות – מחמד).

רק מים המיועדים לשתיה חייבים להיות נקיים מכלור, אומר מלבסקי. להרתחה או לבישול, אין צורך בתהליך, כיוון שההרתחה מחסלת את רוב הכלור. בנוסף, יש למשפחת מלבסקי פילטר פשוט על ברז המטבח: מסננת לעצירת חלקים גסים של חול, לא הסוג עם מילוי פחם.

רבים האנשים המרתיחים באופן קבוע את מי השתיה, נגד אפשרות הימצאות בקטריות. שאלתי את ד"ר מלבסקי מה דעתו על כך. הוא ענה, כי אמנם ההרתחה מחסלת את הבקטריות ואת רוב הכלור, אך היא גם מחסלת מינרלים אחרים הנמצאים במים, שרובם מועילים לנו. מים רתוחים, טעמם תפל והם נחותים מבחינת מינרלים.

שיטה להוציא את כל המינרלים שבמים – את הטובים יחד עם הרעים – היא זיקוק. בשיטה משתמשים באמריקה כ„רע במיעוטו", כדי להבטיח מים „טהורים". לדעתו, השיטה יקרה מאד לשימוש ביתי ומניעת כל המינרלים מזיקה. המים הללו טובים לשימוש רק למגהצי האדים שלנו ולבטריות במכונית. כמות קטנה כזו אפשר לרכוש בבית מרקחת.

هكذا من الاصل

„פולירם" – דגם חדש של מפעל תעשיה במושב?

מאת יצחק מרידור

באוקטובר 1985 הונחה במושב רם־און שבחבל תענך אבן הפינה למפעל תעשייתי חדש, מפעל „פולירם", לייצור תרכובים של חומרים תרמופלסטיים הנדסיים. 14 חודשים מאוחר יותר, בינואר השנה, הופעל קו־הייצור הראשון של המפעל.

האם יש צורך לציין, שמפעל תעשיה במושב איננו עניין של יום־יום? המבנה הפנימי של המושב – שלא כמו של הקיבוץ – איננו „בנוי" למפעל תעשיה שמבוסס על שיתוף־פעולה בקנה־מידה גדול יותר מן החקלאות, על הירורכיה מקצועית (ולכן גם פערים במשכורות), וכו'. עובדה היא שבתנועת המושבים מדברים כבר שנים אחדות בזכות הצורך בתיעוש, אבל כל הדיבורים האלה לא הולידו אלא מפעל קטן פה ומפעל קטן שם. „פולירם" הוא אחד הנדירים המועטים. אבל נוסיף כי גם רם־און הוא חריג במידה מסוימת, לפחות באיזור שלה: מושב זה, שנוסד ב־1961, הוקם על־ידי בני מושבים ותיקים מאזורים שונים בארץ, בעוד תשעת המושבים האחרים של חבל תענך נוסדו בשנות ה־50 על־ידי עולים חדשים.

את כל השאלות שרצינו להציג בזמנו, כאשר הונחה אבן הפינה ל„פולירם", לחברי המושב שנהפכו לבעלי תעשיה, שאלות שהעסיקו את חברי רם־און ואת תנועת המושבים כולה עוד הרבה זמן לפני אותו טקס – שאלנו השבוע את דגי שמילוביץ, יו"ר הנהלת „פולירם" ומרכז המשק של המושב, את שוקה שגב, המנכ"ל, ואת תומי ינאי, האחראי על השיווק – שלושתם חברי רם־און, כמובן.

„הרעיון להקים במושב תעשיה איננו חדש אצלנו. מזמן ידענו שכאשר דור ההמשך שלנו יחזור מהצבא ויצטרך להשתלב בכפר, נצטרך להוסיף בשבילו אמצעי ייצור. בהתחלה חשבנו, אמנם, שענף החממות ליצוא יהווה את הפתרון המושבי מול התעשיה הקיבוצית, משום שבעיות המים והקרקע בענף הזה הן שוליות ואפשר יהיה לקלוט, על־ידי פיתוח חממות נוספות, גם דור שני במשק. אבל לאחר 15 שנה בענף למדנו, שגם ענף זה אינו יכול לגדול בלי סוף וגם לו יש בעיות כלכליות משלו. ואז – לפני כחמש שנים – התחלנו לטפל בנושא התעשיה ברצינות. באותה תקופה גם קמה בתנועת המושבים, בשיתוף עם 'כור', מחלקה בשם תל"ם (תעשיה למושבים) שיזמה פרוייקטים למושבים. אחרי לבטים הגענו לפרוייקט הנוכחי ואנחנו מאמינים שבחרנו נכון ובהתאם לצרכים המיוחדים שלנו.

„ברם־און יש עוד ענפים משותפים, ובכלל רמת השיתוף אצלנו, בניגוד להרבה מושבים אחרים, היא גבוהה מאוד. אנחנו אמנם לא מושב שיתופי, אבל מאז ומעולם חשבנו שיש יתרון לשיתוף והשתדלנו לאמץ לעצמנו שיטת עבודה שתאפשר לעשות דברים במשותף. כל חבר ברם־און 'מוסר' קרקע ומים בהתאם לצרכיו המשקיים כמושבניק והיתרה מעובדת באמצעות שירות שהאגודה נותנת בענפים משותפים, כגון בפלחה ובכותנה, למשל, שבהם יש יתרון עצום לגודל. לנו נראה שהגענו בנושא השיתוף למיצוי מרבי של האפשרויות, תוך איזון מלא בין צורכי הכלל ובין צורכי הפרט".

ועוד הם אומרים, שכיוון שהחקלאות אינה יכולה לשמש עוד מקור־פרנסה יחיד במושב, כמו גם בקיבוץ, גם המושב צריך לפנות לתיעוש, אבל צריך שמפעלי התעשיה שיקומו במושב יהיו בבעלות האגודה ולא בבעלות פרטית. „לדעתנו, האפשרות לשלב תעשיה פרטית בתוך המושב היא פשוט לא ריאלית. *לתעשיה יש פוטנציאל עם עוצמות שאינו דומה למשקל במשק החקלאי* – מבחינת ההשקעה הכספית, מספר העובדים, בעיות שיווק ועוד".

אחת הבעיות בתעשיה המושבית – שלא כמו בתעשיה הקיבוצית – היא ההבדלים ברמות השכר בין העובדים השונים, בהתאם לתפקידיהם, כישוריהם וכדומה. חברי רם־און מודעים לבעיה זו והם משתדלים להקהות את עוקצה על־ידי שמירה על רמת פערים קטנה. מה היא מידת הפער הזאת – אין הם מוכנים לספר. במפעל עובדים כעשרה חברים, ובעתיד יש כוונה להגדיל את המפעל ויועסקו בו 15 עד 20 עובדים. אף לא אחד מחברי המושב שעובדים במפעל עבר השתלמות מקצועית, גם לא אלה הנושאים היום בתפקידי ניהול. אמנם שלושה מחברי רם־און יצאו בזמנו לארה"ב למפעל ושהו שם זמן־מה כדי ללמוד את הבעיות הספציפיות של מפעל זה, אך שני אנשי מקצוע העובדים ב„פולירם" – מהנדס ורואת חשבונות – הם שכירים שהובאו מן החוץ.

עוד אומרים דגי, תומי ושוקה: „התעשיה במושב אסור לה שתבוא להחליף את החקלאות. היא באה להחליף עבודות חוץ. במקום שחברים שלנו, או הבנים הממשיכים שלנו, יילכו לעבוד בחוץ כשכירים, העדפנו שהאגודה תקים להם מקום־עבודה, תוך ניצול הכוחות הניהוליים המקצועיים המקומיים".

אני שואל, אם יש היום בתנועת המושבים התעניינות ב„דגם" הזה של „פולירם" ברם־און, והם משיבים לי: „אתה שואל את השאלה הזאת בעיתוי הלא נכון. כל ההתעניינות בנושא התעשיה בתנועת המושבים היא היום היפותטית. וכי מי זה מעז לחשוב היום על השקעות? לפני כשנתיים היתה התעניינות עצומה: כל מי שפגש אותנו אמר: הלוואי שתצליחו ויהיה דגם ראוי לחיקוי. היום גם את זה לא אומרים, כי במושבים מתמודדים כיום עם בעיות קיומיות".

גם אם ההתעניינות של המושבים האחרים במפעל התעשייתי שהוקם ברם־און פחותה מכפי שאפשר היה לקוות, בגלל „קשיי השעה" וטרדות היום־יום, הבעיה נשארת בעיה.

„אנחנו נצטרך", אומרים השלושה, „להציע פתרונות לבעיות כמה: מה תהיה מערכת היחסים בין חבר המושב המפעל? האם הוא רק שכיר, או שהוא משהו מעבר לזה? האם חבר המועסק במפעל ממשיך לפתח משק חקלאי ואמצעי הייצור מתחלקים בין כולם, כמו עד כה, או שאנחנו הולכים לכיוון שאמצעי הייצור יתרכזו רק בידי חלק מהחקלאים, או שיעברו לעיבוד משותף?

„מעבר לשלבים בהם החברים מקבלים שכר ועובדים והמפעל מתבסס ומרים את עצמו מבחינה כלכלית – כמגמה, בראיה הכוללת, ארוכת טווח, היינו רוצים לראות תהליך של גידול האוכלוסיה ברם־און ל־100 עד 120 משפחות, במקום 60 כיום; לראות מושב שיהיה לו בסיס כלכלי יציב, המספיק לשאת את האוכלוסיה שלו, שיעניק לו את רמת היציבות והכוח הדרושים כדי לתת תשובות ופתרונות לחברים. אנו מאמינים שהתעשיה היא התשובה הנאותה בנתונים שלנו. היינו רוצים לראות, למשל, שברם־און יהיו 40 משקים חקלאיים, בנוסף על כך יהיה משק חקלאי שיתופי השייך לכל האגודה – המפעל שבו תהיה לאנשים העובדים בו, מעבר לרמת השכר שלהם, גם מערכת קשרים כלכלית שמביאה לידי ביטוי משהו שהוא־עוד למה שנותן המשק הפרטי של כל מושבניק ומושבניק. אם כיום יש לכל חבר אגודה חלק ה־60, אולי נמצא לנכון שלחברים שיעבדו במפעל יהיה בעתיד, אם וכאשר ייווצרו יתרות, שני חלקי 60.

„אלה כיווני החשיבה. אך היום, כמובן, מוקדם לקבוע דפוסי חיים כאלה. קודם צריך לבנות את המפעל ולהעמיד אותו על הרגליים, ואחר־כך נראה..."

רכוש פרטי – עניין לקיבוץ, לא לתנועה

לאחרונה קיבלנו בתאי הדואר שלנו דף הסברה המודיע לנו על החלטת מוסדות הקבה"ד לקיים מועצה, שתדון בנושא רכוש הפרט ואי־שוויון כלכלי אישי בין חברי קבוצותינו.

אינני טוען שאין בעיה. אדרבה: חריפות הבעיה זועקת להתייחסות.

אך טוען אני שזו בעיה ספציפית פנימית בכל קבוצה וקבוצה. כל קבוץ יחליט לבד אם ואיך להתייחס לנושא, והתייחסותה או אי־התייחסותה של קבוצה אחת לנושא אין לה משמעות לגבי קבוצה אחרת.

כל אחד מאיתנו מתפקד כפרט בתוך מעגלים חברתיים הולכים ומתרחבים. אני חלק ממשפחה: אני חלק משכונה, מקבוצה, מתנועה, מעם וכו'. ככל שהמעגל רחב יותר, השפעתו על הפרט כללית יותר. פרט לענייני דת ואמונה אין העם רשאי, למשל, לחוקק חוק לגבי הרגלי האוכל של הפרט. לא ייתכן חוק שיאסור על־ידי הוספת קטשופ למרק. כמובן, קבוצה שתחליט לחסל את הסכו"ם בחדר־האוכל ולהתחיל לאכול רק במקלות, כמו בסין, בוודאי רשאית לעשות כך, ולא ייתכן שהתנועה תתערב.

אני קורא למוסדות קבוצת עלומים להתייחס ברחיפות לבעיית אי־השוויון הכלכלי בעלומים בין חבר לחבר. יש לטפל בבעיה מיד. אבל כבעיית אלומים, ולא כתופעת התנועה.

ידוע לי שמי שטוען כמוני, חשוד בעיני קוראיה: „מעניין ממה הוא מפחד? מה מוסתר אצלנו מתחת לכלסהו" דווקא בגלל שאין לי ממה לפחד, מעז אני לטעון שיש לומר לקבה"ד: אין אנו רואים אתכם כמוסמכים לטפל בתופעה אצלנו.

יתרו, עלון עלומים

בנבטים זוכרים את ליובה

„אליהו מנהל" עם אחד מתינוקות נבטים

מאת אמיר רוזנבליט

אם תשאל כל ילד במושב נבטים בנגב, מי היה המדריך הראשון במושב, הוא יגיד לך שהיה זה ליובה אליאב, או, כפי שקראו לו המייסדים, אליהו מנהל.

אליהו – מפני שהיה כמעט אליהו הנביא, ומנהל – מפני שבהתחלה הוא ניהל את כל המושב, כאשר הגיע למקום בשנת 1954.

אריה (ליובה) אליאב זוכר היטב את השממה הרבה שהיתה במקום, כאשר עשרות משפחות מקוצ'ין הובאו לנגב הצחיח. במושב נבטים היה אליאב גם המדריך החקלאי וגם המדריך החברתי, מדריך הנשק, הנהג, מסיע היולדות לבית־החולים בבאר־שבע, המורה והגננת. הוא השאיר בתל־אביב את אשתו תניה, אשר היתה אז בהריונה עם הבת עופרה. עופרה אליאב נולדה גם היא בשנת 1954, יחד עם המושב.

בנבטים לא שוכחים את „אליהו מנהל", שבימים אלה מלאו לו 65 שנה. בשבוע שעבר ערכו לכבודו אנשי המושב אירוע חגיגי, במסגרת נשף הסיום של עונת הפרחים המוצלחת. חקלאי נבטים העניקו לו בהתרגשות רבה מגילת קלף ואת הספר „מקוצ'ין – לארץ ישראל", אשר נכתב על־ידי חברי המושב.

גם ליובה מתקשה לשכוח את נבטים. הוא נזכר, כיצד למד את המלה הראשונה בשפתם של יהודי קוצ'ין, „פמפה", שפירושה נחש. היתה זו מלה מאוד שימושית, כי באותם ימי בראשית שרצו הרבה נחשים במקום. הוא גם נזכר כיצד נולדה למשפחת אברהם הבת הראשונה של נבטים. כאשר נשאל ליובה, כיצד יש לקרוא לבת, הוא הציע את השם בת־שבע. אותה בת־שבע, כיום נשואה ואם לילד, מתגוררת עדיין במושב והיתה בין מארגני המסיבה לכבודו של ליובה.

ליובה אליאב יושב כיום, כידוע, לא הרחק מנבטים, בניצנה, שם הוא עסוק בהקמת קהילייה. נוער חלוצית. בני עליית הנוער מהארץ ומחו"ל יבואו למקום למחזורים של שבועיים כדי לעבוד וללמוד „לימודי־נגב". הפרוייקט החלוצי החדש של ליובה הוא המשך לפעילות שניצניה היו בנבטים והמשכה – בהקמת העיר ערד.

אגב, בטרם החלה המסיבה, אופרו פניו של ליובה בידי מאפרת מקצועית. לא, הוא אינו עובר הסבה לתיאטרון. זה היה פשוט לצורך השתתפותו בסרט שמכינים עליו ואשר קטעים ממנו צולמו בנבטים. לכל מקום, אליו הוא מגיע, מתלווים אליו שני צלמים מבצעים את פועלו בימים האחרונים. במוסדות הלאומיים החליטו להפיק סרט על הציונות דרך חייו של ליובה אליאב.

תיירות כן; בית־הארחה לא

הקיבוץ הארצי רוצה לגוון את מקורות ההכנסה שלו

המשותף לכפר־גלעדי הגושרים ואילת־השחר, לגנוסר ועין־גב, לשפיים, לקרית־ענבים ומעלה־החמישה ורמת־רחל – הוא לא רק בכך, שבכל הקיבוצים האלה יש בתי־הארחה. הם גם נמנים כולם עם התק"מ. דן וטאסא והבעש, אילון וסער, געש ויקום נהנים מתנאים סביבתיים לא־פחותים. גם הם שוכנים בהרים, ליד נחלים או לחוף הים, אלא שמהיותם משתייכים לקבה"א הם מתנזרים מן התיירות. הסיבה היא רעיונית, אם אפשר לקרוא לזה כך. בית־הארחה – או בית הבראה, בית מרגוע או בכל שתקרא לזה – פירושו לשרת אנשים „זרים", מן הארץ או מחו"ל; פירושו להסביר פנים גם לאורח טרדן שבעצם אתה מבקש לשלוח אותו לכל הרוחות, לנקות את חדרו, להגיש לו אוכל; פירושו להעמיד פקידי קבלה ותדרניות; פירושו לעסוק בעבודות שהקיבוצניק המצוי ניתע מהן.

התוצאה הבלתי־נמנעת היא – העסקת שכירים. גם הקבה"מ וה„איחוד" לשעבר לא נלהבו לעבודה השכירה, אבל התנגדותן של שתי תנועות אלה היתה נחרצת פחות מזו של הקבה"א. התוצאה: בתק"מ יש היום 19 בתי־הארחה – בקבה"א אף לא אחד. בתק"מ הכניסה התיירות אשתקד כ־32 מיליון דולר, מזה כ־10 מיליון דולר יצא (כלומר: אירוח תיירים) – לא סכום כביר במיוחד אם נזכיר, למשל, שהכנסות התעשיה של התק"מ באותה שנה הגיעו ל־530 מיליון דולר, אבל בכל־זאת אין זה סכום שאפשר לזלזל בו, ודאי לא בימים אלה. זאת ועוד: במספר לא קטן של קיבוצי התק"מ, כמו עין־גב או שפיים, התיירות מהווה ענף פרנסה ראשון במעלה או אחד החשובים. לא כן בקבה"א: „במקרה הטוב" יש בקיבוץ של תנועה זו מפעל תיירות צנוע (אבל לא בית־הארחה, כאמור). למשל, יש דוכנים למכירת פירות ומזון אחר ליד כבישים ראשיים, כמו הדוכן הוותיק של גן־שמואל או הצעיר יותר של געש. מספר קיבוצים מתפעלים תחנות דלק (שאינן בדיוק תיירות, אבל העקרון הוא אותו עקרון עצמו), או זה וזה יחד, למשל בצומת שוקת שבנגב המזרחי. קיבוץ אליפז בערבה מחזיק את פארק תמנע. אין זו הרשימה כולה, אבל לא השמטנו ממנה הרבה.

המצוקה בשני הענפים הכלכליים העיקריים, החקלאות והתעשיה, שלא פסחה גם על הקבה"א, גרמה לתנועה זו לעשות חשיבה מחודשת. גם היום אין מדברים בקבה"א על הקמת בתי־הארחה, אבל מתכננים להקים מפעלי תיירות אחרים או להרחיב את הקיימים. ועדה של המזכירות של הקבה"א „בודקת" פתח את מפת הארץ ותרה אחר אפשרויות מסוג זה.

על רעיונות ראשונים בכיוון זה מספר זמי בר, רכז המחלקה לכלכלה ולמשק של הקבה"א. למשל, רוצים להקים בית־מרדכי מכלול אתר, שיקיף את המוזיאון לתולדות השואה (יד־מרדכי קרויה, כידוע, על שמו של מרדכי אנילביץ', מפקד מרד גטו ורשה), את האתר להנצחת עמידת הגבורה של הקיבוץ מול הפולש המצרי במלחמת העצמאות ואת המזנון ותחנת הדלק שליד הקיבוץ. קיבוץ רבדים יפתח תיירות ארכיאולוגית בתל פלשתי המצוי בקרבתו. הסמינר הרעיוני והלימודי של הקבה"א בגבעת־חביבה ייהפך למרכז לימודים גדול, שיפתח את שעריו גם לנוער, יהודי ולא־יהודי, מן הארץ ומארצות אחרות.

כל אלה הן תכניות צנועות למדי, וכך בדעת הקבה"א לנהוג גם להבא. הכוונה היא שבכל מפעל מסוג זה לא יעבדו יותר מ־15 עד 20 חברים – הדגש הוא על חברים ולרבות קשישים שקשה למצוא להם תעסוקה בענפים ה„פנימיים", בלי עבודה שכירה.

עד כה לא ביקש שום קיבוץ מקיבוצי הקבה"א להקים בית־הארחה (ואם תהיה פניה כזאת, תצטרך התנועה לדון אם לשנות את החלטתה העקרונית, השלילית). לכן גם בעתיד הנראה לעין לא תהווה התיירות מקור־הכנסה דומיננטי לא בקבה"א ככלל ולא בקיבוץ זה או אחר של התנועה. אבל בימי מצוקה אלה גם מפעל תיירות קטן הוא דבר שאין לזלזל בו.

72% מחברי כפר־רופין בעד תגמול לפי המאמץ בעבודה

צביקה ורד, חבר קיבוץ כפר־רופין שבעמק בית־שאן, ביקש לבדוק עד כמה הכלל הקיבוצי הידוע „כל אחד לפי יכולתו וכל אחד לפי צרכיו" עדיין תקף בעיני חבריו. הוא חילק שאלונים בקרב 100 מחברי כפר־רופין ואת התוצאות סיכם בעלון המקומי.

התוצאות מלמדות, שהעקרונות הקיבוציים מקובלים (עדיין?) על רוב החברים, אבל בצד הרוב הזה קיים מיעוט לא־מבוטל, לפעמים קרוב למחצית, הסובר אחרת. למשל, לא פחות מ־43% מן הנשאלים השיבו בחיוב לשאלה: „האם לדעתך יש עבודות מלוכלכות, כלומר פחותות־ערך, בקיבוצך?" 48% השיבו בחיוב על השאלה: „האם אתה חושב שעל־ידי גמול כספי (תוספת תקציב, נקודות תו"ל וכו') ניתן להזיז אנשים מענף לענף לפי צורכי המשק?" (אבל רק 6% אמרו, שהם מוכנים תמורת גמול לעבוד בכל עבודה). הרוב – 53% – סבור כי הקיבוץ אינו יכול להתקיים בעתיד עם מערכת התגמולים הנהוגה בו היום, ו־72% תמכו ברעיון לתת לכל אחד לפי המאמץ שהוא משקיע במקום עבודתו.

האחוז הגבוה ביותר של אומרי „הן" היה בתשובה לשאלה: „האם לדעתך הגיע הזמן שבנים תתפוסנה תפקידים מרכזיים כמו מרכז המשק, מנהל מפעל וכו'?"

צביקה ורד גם הדפיס בשאלונו שלוש שאלות מילוליות, שעליהן התבקשו החברים להביע את דעתם שלא בתשובה של „הן" או „לא". בתשובה לאחת השאלות האלה, „האם נוכל לאורך־זמן לעצור את 'נגע' העבודה השכירה, ובאיזו צורה?", קיבל בין השאר את התשובות הבאות:

★ לחיות לפי היכולת ולא לפזול לאחרים.
★ נחליט שמשוב שבבית־שאן לא תהיה אבטלה, שעל־ידי שילוב פועלים מהעיר. נגביר את האינטגרציה בין העמים.
★ זה לא נגע וצריך לא לעצור. זה צו השעה.
★ עבודה שכירה אינה נגע. ניצול הוא נגע.
★ צריך לפתח ניידות עובדים בין הקיבוצים – צריך להקפיד על תורנות שנתית בתפקידי שירות מתנכלים ולא־מספקים.

פנחס מן, זוגתו וכל השאר

מאת שמעון וייס

חמישים שנותיו בקיבוץ הפכו את פנחס מן, כיום בן 70, חבר קיבוץ ניר־עם שבדרום, לציניקן ללא תקנה לגבי ההווי וסדרי קבלת ההחלטות בחצר הקיבוצית. מאז שהוא זוכר את עצמו, אהב לשרבט ולספר בדיחות, ואחרי שהאשה והחברים לחצו והארכיבר של המשק עזר לקבץ, הוציא מן ספר בכריכה רכה ובו מיטב הפיליטונים שכתב בשנותיו בקיבוץ. „אני, זוגתי וכל השאר" קרא פנחס מן לספרו, ולא בכדי.

לכתוב בין עבודה לעבודה

מן, מוותיקי „אבוקה", שהיא קבוצה ב' של „גורדוניה" שראשיתה בהתיישבות בעמק בית־שאן והמשכה בהתיישבות בדרום, הוא גם מוותיקי קיבוץ ניר־עם. שנים רבות עבד בשדה. היה מרכז ענף גידולי השדה ומראשוני מגדלי הכותנה וסלק־הסוכר בדרום הארץ. גם תפקידים חברתיים, כמזכיר וכמרכז ועדת חברה, כלולים בביוגרפיה הקיבוצית שלו. מבעד לכל המשקפיים הללו השקיף מן על הקיבוץ ורשם.

„בשנות ה־50", הוא מספר, „היה בקיבוץ עיתון קיר. היה חבר שכתב את הדיווחים השוטפים – ואני כתבתי פיליטונים על אירועים במשק. תמיד היו בי הרצון והצורך להגיב על אירועים בחצר והחברים אהבו את הפיליטונים שלי. נכון שמי שכתבתי עליו – נפגע בדרך־כלל, אבל רק פעם אחת בכל השנים תקף אותי חבר משק בצורה בוטה וטען שהעלבתי אותו. בעקבות זאת החלטתי לכתוב ולצחוק בעיקר על עצמי ועל רעייתי. גם אז היו באים חברים ואומרים: 'פנחס, יש לי בשבילך נושא מצוין לכתוב עליו'. אילו נעניתי לכולם, הייתי כותב כל החיים שלי ולא מספיק לעבוד.

„פעם, כשהייתי סדרן עבודה, כתבתי 'מיומנה של חַבְרָה', ולמרות שלא זיהיתי אותה בשמה, כולם ידעו במי מדובר. ככה זה בקיבוץ. הבן שלה בא ושאל אותי, למה אני פוגע באמא שלו. רוב החברים שנפגעו בלעו את זה. אני מצידי מיתנתי במשך השנים את הביקורת והתייחסתי בעיקר אל מצבים ותופעות חברתיות במשק, ולא נטפלתי לאנשים בודדים".

פנחס מן, היום עובד ב„לייך" של המפעל בקיבוצו, מספר כי כתב כל אימת שצץ רעיון במוחו, כל אימת שביקרה אצלו המוזה. אם קרה הדבר בעודו עובד בשדה או במפעל או במקום־עבודה אחר, היה כותב על פיסת נייר את הרעיון המרכזי ואחר־כך מלביש עליו את כל הסיפור.

את האיורים לספר הפיליטונים רשמה עתליה הלמן, חברת אפיקים, שהיא בתו של מן. ניכר ברישומיה הקו הקל המאפיין את כל הספר.

„יש פה חשיפה של חולשות המוסדות הקיבוציים והאדם הקטן בחצר הקיבוצית", אומר פנחס מן וניכר בו, שגם את החיוך הסאטירי על הקיבוץ עשה בהרבה אהבה. זהו ספרו הראשון. הוא אינו חולם על קריירה ספרותית. גם כך קוראים לו בחצר המשק „הסטיריקן של ניר־עם". הסיפוק הכי גדול שלו הוא, שכמעט כל חברי המשק רכשו את הספר, ומה עוד צריך אדם כדי לדעת, שבין פגיעה לפגיעה בחבר זה או אחר הוא אינו פוגע בטעמם הטוב של חבריו.

„אנחנו מצטיירים קצת שלומיאלים, קצת קטנוניים ולפעמים מטופשים", מעידה המורה לספרות בבית־הספר האזורי, שהיא חברת ניר־עם, „אך תמיד ומעל לכול – אנושיים. הספר נכתב באהבה רבה וכך הוא גם נקרא".

מזדקנים!!!

בחיי, איך שהזמן חולף. רק אתמול נולדת, קצת הסתובבת, קצת אהבת, הבאת לעולם כמה ילדים, עשית כמה שטויות ואתה כבר בן שישים.

האם שישים שנה זה הרבה או מעט?

אם להתחשב בדבריו של איש חכם אחד, „צריך אדם לחיות הרבה שנים כדי להבין עד כמה קצרים הם החיים", הרי שישים שנה זה מעט והריני מאחל לכם, עמיתי, עד מאה ועשרים. אני יודע שזה קצת מפחיד, במיוחד שכבר בגיל שישים לא נראים כל־כך אי־אי־אי, אבל באמת, מה פתאום תתחילו בדיוק הערב לדאוג מה יהיה בעוד שישים שנה.

אמנם נמסרה לידי רשימה של בני השישים, אבל אני לא אשתמש בה, כי אני מתייחס בספקנות לתעודות לידה בכלל ושל יהודים בפרט. אינני בטוח שכל מי שנכלל ברשימה צריך להיות בה וכל אלה שלא נכללו בה אמנם לא צריכים להיות בה.

לי, למשל, יש לא פחות משלוש תעודות לידה. רק היום קיבלתי מברק מאחותי הגדולה והיא מברכת אותי ליום הולדתי החמישים ותשע. עורכי החגיגה התעקשו להתחשב דווקא ברישום המצוי במזכירות. ויתרתי בתנאי, שתישאר לי אופציה גם לשנה הבאה.

ועכשיו לעצם העניין.

כידוע, אחת הבעיות המטרידות אנשים מבוגרים היא, איך לחיות עם צעירים (אם כי יש כאלה שאותם מעניינת דווקא השאלה, איך לחיות עם צעירות). שואלים אתם: „איך אתה מסתדר עם הצעירים?"

אז ראשית עלי להזכיר לכם, שלא בכל מקום שאתם רואים אנשים ביחד זה כבר מעיד שהם מסתדרים, כשם שלא בכל מקום בו שומעים משק כנפיים שוכנת השכינה. בכל זאת ישנם עקרונות העשויים להקל על אנשים בגיל מתקדם ביחסיהם עם צעירים, ואלה הם:

א. אל תחשבו, שאם אתה זקן – אתה גם חכם. יכול להיות אדם זקן וגם טיפש. זה אמנם צירוף לא סימפאטי, אבל הוא קיים.

ב. אל תחשוב, שאם אדם הוא צעיר וחסר־נסיון, הוא בהכרח טיפש, אם כי לא חסרים ביניהם גם טיפשים.

רשמה עתליה הלמן, בתו של פנחס מן

ג. אל תספר בכל הזדמנות לצעירים על הגדולות והנצורות שחוללת בצעירותך, וזאת מכמה טעמים:

1. היות שחלפו שנים, טבעי הדבר שאינך זוכר בדיוק מה עשית ואתה נוטה להגזים.

2. אם אתה אפילו מספר את האמת לאמיתה, זה עדיין לא מחייב אחרים להאמין לך, שזו אמנם האמת הצרופה.

3. ואם הם כן מאמינים לך, הם ודאי חושבים: „תראו־תראו למה מסוגל היה האיש פעם ולמה הוא מסוגל היום", ונהיה להם עצוב, ואנשים צעירים לא אוהבים להיות עצובים ואז הם צוחקים. מסקנה: אם אתה בכל זאת משתוקק לקצת כבוד; השתדל שאחרים יספרו את האגדות שלך.

ד. אל תזכיר להם, שאתה מבוגר מהם, כשהם לא מרגישים בזה, ואל תנסה להוכיח שאתה צעיר, כשהם רומזים לך את ההיפך.

אלה הם עקרונות שאולי כל אחד מכיר. הבעיה היא, איך מיישמים אותם.

הנה, למשל, עומד לו בחור צעיר ומשטח לפני את עלילותיו, מה הוא עשה ואילו תפקידים הוא מילא כבר בחייו, ומסיים: „די, מספיק לי!" זה הקפיץ אותי. רציתי להתחיל לספר לו מה אני עשיתי בימי חיי, אך ויתרתי. רק אמרתי לו, שאינני מרגיש עצמי זקן כמוהו כדי להתחיל כבר לספר זכרונות.

והנה צעיר אחר, שלא מצאה חן בעיניו ההחלטה של ועדה בה אני השתתפתי, הטיח כלפי: „תשמע, הזקנים האלה יש להם כבר הסתיידות המוח". מה להגיד לכם? הוקסמתי מהיכולת להביע כל־כך הרבה במשפט אחד קצר. מה לא היה במשפט הזה? אמת ביולוגית, מודעות־דורות נגד ההחלטה הלא־נבונה ופתיחות בלתי רגילה. לא קל להתמודד עם אמירה מבריקה כזאת. לכן עניתי לו זאת בלבד: „מאושרים הם אלה שאין להם מה שיסתייד אצלם לעת זקנה".

יש לי עוד סיפורים, אבל הרגשתם ודאי כמוני, שלמרות העצות שנתתי לכם שלא לדבר על עצמכם התחלתי בעצמי להוכיח לכם איזה חכם אני.

מה אפשר לעשות, גם אני מזדקן.

שנהיה לפחות בריאים.

פנחס מן

הכזאמן הוצל

המונסון מילט את ישראל מהפסד 5:0

מנסדורף נוצח (10:8) במערכה הראשונה לאחר מאבק שקול ומרתק ונכנע (6:0) בקלות במערכה השניה • גליקשטיין (נוצח 10:8 במערכה הראשונה) ניצל מהפסד למהבט הרביעי של הודו בגלל גשם הזלעפות

מאת קולדיפ לאל, כתב אי.פי. בהודו

המונסון הגיע מאוחר מדי. רק אחרי שעמוס מנסדורף הפסיד אתמול גם את משחק היחידים השני שלו, הפעם נגד ראמאש קרישנאן, נתנו גשמי המונסון על גירדלנד. שלמה גליקשטיין, שהתמודד באותה שעה נגד ויג'אי ארמטיראג' היה בעמדת המסר, של ההודים, מבע מהם לסיים בנצחון חלק 0:5. הגם ששיתפו את המהבט הרביעי שלהם, סריניוואסן ואסודוואן, נגד שלמה גליקשטיין הוותיק. הצליח ההודי, שנישא על גלי ההצלחה של חבריו, לנצח במערכה הראשונה 8:10. המשך היה כאמור שייך לגשם שקבע, כי במאזן ירשם שישראל נוצחה בהודו 4:0.

ההודים ישחקו בחצי הגמר נגד הנבחרת האוסטרלית בין השני והרביעי באוקטובר.

אגב במהלך המערכה השניה של מנסדורף, במצב של פיגור 3:0, נשאל מנסדורף ע"י ה„קפטן" יוסף שטבהולץ אם רצונו להפסיק את המשחק. עמוס ביכר להמשיך, הגם שניכר עליו, כי איבד כליל את רוח הלחימה שלו. המערכה השניה אגב נמשכה 17 דקות בלבד.

טיפות הגשם, שצינגו מעט את האויר בתחילת המשחק השני, לא הועילו לגליקשטיין, בנסיונו לשפר מעט את המאזן הישראלי המאכזב. ההודי בן ה־24 הצליח לשבור את חבטות הפתיחה העלובות של גליקשטיין במשחקון ה־18 וכך לזכות המערכה כולה.

בתחילת המערכה השניה, במצב של 15:30 לישראלי במשחקון הפתיחה, נפתחו ארובות השמים וגשם זלעפות שטף את המגרש. השחקנים, חברי הוועדה המארגנת והצופים ברחו לחפש להם מסתור מהגשם והמשחק הופסק.

עמוס מנסדורף נראה שבור,לאחר הפסדו אתמול גם במשחק היחידים השני במסגרת רבע גביע דייויס בטניס בהודו

אוסטרליה מול הודו בחצי הגמר בגביע דייויס

מחזיקת גביע דייויס, נבחרת אוסטרליה, השלימה אתמול את נצחונה על נבחרת מקסיקו, כשגברה עליה בבריסביין בתוצאה 1:4.

אחרי נצחונותיהם הקלים של ממאסור וקאש ביום שישי, נאלצו הצמד מאסור ופיטר דוהאן להאבק לאורך חמש מערכות כדי לגבור על הצמד המקסיקאי לאבייה ולוזאנו ולהבטיח את נצחון נבחרתם.

לאבייה העניק את הנקודה היחידה למקסיקאים, כשניצח את ווילי מאסור 5:7, 4:6, אלוף ווימבלדון, פאט קאש, נזקק ל־69 דקות בלבד כדי למחוץ את לוזאנו 3:6, 4:6.

● שוודיה הבטיחה עלייתה לחצי הגמר השני, לאחר ניצחון 1:4 על צרפת. מאטס וילאנדר גבר על טולאן 4:6, 3:6 וקארלסון ניצח את לקונט 5:7, 2:6, 5:7.

במשחקים נוספים: שוויץ – בולגריה 0:5; צ'כיה – ארגנטינה 0:4; יוגוסלאוויה – בריטניה 0:3; ברה"מ – הולנד 1:4.

פאט קאש העניק שני נצחונות לאוסטרליה, במשחק נגד מקסיקו בגביע דייויס

גליקשטיין: מנסדורף היה בלחץ בלתי מובן

„ציפינו דווקא לנצח, אבל נולנו מפלה", הודה אתמול הטכניאי הישראלי המאוכזב, שלמה גליקשטיין. „הודו קולט בבושה שבוודאי שמענו שיהיה קשה, אבל לא הכנו עד שהגענו למקום. כשבאנו למדוד המצב עוד היה קשים מתבאים".

גליקשטיין אמר, כי ההפסד להודו ברבע גמר גביע דייויס כואב מאד, אבל יש להביט קדימה ובכבר לחשוב על משחקי השנה הבאה. „כל התירוצים מיותרים, הדגיש גליקשטיין, ההודים היו טובים מאיתנו. אולי קרו כל מיני דברים שהכביכו אותנו למתח ולחץ ומזג האויר היה קשה מהצפוי".

„ההפסד שלי בפתיחה הכביס את עמוס למתח בלתי מובן, שהרי קיוינו שיוכל לגבור על ארמיטראג'. ציפינו ל־1:1 ביום הראשון, אך ב־2:0 נכבסנו ללחץ. וההודים קיבלו בטחון. אח"כ בזוגות הם גילו עליונות בולטת", ציין גליקשטיין.

באלץ לגמוש השורה יתר עם יריבו הבך ניצחה ישראל רק 4:0 ברבע גמר גביע דייויס של הבית העליון.

רק במערכה הראשונה הצליח מנסדורף, שחזר לשחק לאחר יום של השעייה, להוות יריב שקול לקרישנאן. במערכה זו נוצח 10:8, בתום מאבק שקול ומרתק שנמשך כ־70 דקות. זה היה כנראה יותר מדי עבור המתכבב מסובי אחד של ישראל. ובמערכה השניה הוא כבר התנהל כבבובות, הבט בכדור בחוסר דעק תיכר היה עליו, כי הוא רוצה כבר לגמור עם הסיום הזה. ואמנם זה נגמר בהפסד צורב 6:0. קרישנאן העניק את הנקודה הרביעית להודים. הגשם שירד סוף סוף, לשמחתם

גביע הטוטו שווה כרבע מליון ש"ח

מאת ניסן פרידמן

כדאי יהיה לזכות בגביע הטוטו בעונה הקרובה. המועצה להסדר ההימורים בספורט החליטה לעלות את סכום כלל הפרסים לכ־1.5 מליון ש"ח, במקום כמליון ש"ח בעונה החולפת.

קבוצה לאומית תקבל עבור נצחון בשלב המוקדם כ־15,000 ש"ח במקום 10,000 ש"ח. בחצי הגמר תזכה המנצחת בפרס כספי בסך 25,000 ש"ח ואילו המנצחת במשחק הגמר תכניס לקופתה 100,000 ש"ח.

מחזיקת גביע הטוטו, שמשון, גרפה בעונה הקודמת 127,500 ש"ח. בעונה הקרובה תקבל על אותו הישג (5 נצחונות במוקדמות) יותר מ־200,000 ש"ח.

יומה השני של אליפות האתלטיקה ללא שיאים

מאת שמואל קליגר

כמו טעמה המשבר של כוסית היין הראשונה – כך גם אליפות האתלטיקה של ישראל ה־51, שהגיעה אמש לסיומה. לאחר ערב מלהיב ומשבר, שפתח במוצאי שבת את אירועי האתלטיקה תוך שבירת שלושה שיאים לאומיים – הסתיימו התחרויות מבלי שנשבר בערב האחרון ולוא גם שיא אחד נוסף.

התחושה אמש היתה, איפוא, פושרת למדי. הקהל, אמנם נתן את האשראי הדרוש לספורטאים, כאשר קרוב לאלפיים צופים – מעט פחות מהערב הראשון – חזו במאבקים פושרים, שלא הוציאו איש משלוותו.

לא נכון יהיה לומר, שהערב הזה נזל כשלון. גם בלי שיאים חדשים, היו כמה מאבקים דרמטיים ובעלי רמה. ראש וראשון בהם היתה הריצה המרתקת ל־200 מ' לגברים שהעמידה את הירושלמי איתי אילת במקום הראשון בהישג 21.44 ש'. תוצאה זו, הגם שהיא נופלת מהשיא הישראלי (21.00), ודי שהיא מהווה שיא אישי לרכב העולה.

ניגר ניצחה את עידית מורולי, כשקבעה זמן של 1:01.73 ד'.

בריצה נאה למרחק 400 מ' משוכות זכה אילן גולדווסר בתואר אלוף ישראל בזמן 52.01 ש'. הקדימו אותו האתלטים האורחים סוזן מיקש מגרמניה ומרק וויסבי מבריטניה.

בזריקת דיסקוס המנצח היה עופר גרשון שהטיל את הדיסקוס למרחק 44.98 מ'.

גבי רוזן היא אלופת ישראל בקפיצה לגובה עם הישג של 1.70 מ'. סגניתה היא שרה לנצנר (1.67 מ').

האלוף הצבאי שלנו לריצת 5000 מ', אריה גמליאל, לא נתקל בבעיות של ממש גם אמש. הרץ הצרפתי דומיניק לא הצליח אפילו לדגדג אותו. זמנו של המנצח היה 14:19.82 ד'.

בריצה ל־800 מ' בשים באליפות ערכה לנקרי (2:14.05 ד'), לפורלח שהמנצחת בתחרות היתה ההולנדית קריסטה, שסיימה בזמן 2:07.72 ד'.

בהעדרו של האלוף הישראלי רמי לבדן, המצוע, היתה הקפיצה לרוחק מאופקת למדי, אף כי יוסי גולינסקי הפתיע בניצחון, כשניתר 7.04 מ'. שני הקופצים, שדורגו אחריו, נהום רוגל ואורי בוקעי, קפצו 13 ס"מ פחות.

אלוף ישראל בריצה ל־800 מ' לגברים הוא שלמה אוולאי, בזמן 50.60 ש'. מנצח התחרות היה טולנייה בצרפת בזמן 50.02 ש'. במקום השלישי סיים ההולנדי מרק בודנהם.

במרוץ שליחים לגברים 100x4 מ' זכתה הפועל ירושלים בבכורה בזמן של 42.08 שנ', בעוד שבין הנשים לתאותו מרחק ניצחה הפועל תל־אביב בזמן של 48.73 שנ'.

ההישג השני בחשיבותו היה בניצחונה של אורית קולודני בריצה המקבילה – 200 מ' לנשים – כאשר גמאה את המרחק בזמן 24.22 ש', תוך שהיא מקדימה את המערב־גרמניה גבי שלי וכן את גלעד אידיס וסמואל ורד.

שני הספורטאים המצטיינים אורית קולודני ואיתי אילת נבחרו אמש כספורטאים המצטיינים של הטורניר, לאור הישגיהם האיכותיים.

בריצה ל־400 מ' משוכות לנשים השתתפו רק שתי ספורטאיות. פרעה

אורית קולודני, שנבחרה לאתלטית המצטיינת של האליפות, מקדימה (מימין) את המערב גרמניה גבי שלי גם בריצת 200 מ',שנערכה אמש (צילם א. קנפר)

נבחרת הנערים זכתה ב„פנדלים" בטורניר האומות

נבחרת הנערים של ישראל עד גיל 16 חוללה בהונגריה סנסציה גדולה, לאחר שזכתה בבכורה בטורניר האומות.

נערי ישראל סיימו אכנם את משחק הדרוג על המקום הראשון מול נבחרת מזרח גרמניה ללא הכרעה, כתיקו אפס, אך בקרב בעיטות העונשין היתה רגל הישראלים על העליונה והם ניצחו 2:3.

השמחה לא ידעה גבול בתום המשחק אצל הבחורים הצעירים שלנו, שניצחו לא רק בטורניר חשוב, אלא זכו בנצחון יוקרתי מול נבחרת שארצה אינה מקיימת יחסים דיפלומטיים עם ישראל. היה זה מפגש ראשון בין נבחרות בכתי ארצות אלה. הענקת הגביע לוותה בהשמעת ההמנון הלאומי.

השערים בבעיטות 11 מ' לזכות ישראל הובקעו על ידי גיל ספפורטס, טל בנין וצחי אלמינו.

ההתאחדות תדון היום במשחקי האינטרטוטו

מאת ג.אשר

מזכירות ההתאחדות לכדורגל תדון היום בהקשר להופעת הקבוצות הישראליות במשחקי האינטרטוטו, זאת בעקר על רקע הכשלון של האלופה, קבוצת בית"ר ירושלים, וסגניתה, קבוצת בני יהודה.

ראשי ההתאחדות לכדורגל יבקשו לקבל מספר החלטות כדי למנוע הישנות של כשלונות במשחקי האינטרטוטו. הבולטת בהן, חיוב הקבוצות הישראליות להופיע בהרכבן המלא בבמפעל זה.

בכר/דגן במקום ה־11 בעולם ב־420

שי בכר ואלון דגן ברזו־גים במקום ה־11 מתוך 86 בפרסיות ברגם 420, באליפות העולם באגם באלאטון בהונגריה. עד כה נערכו שלושה סיבובים. פעם אחת הם סיימו במקום השני.

ניר הדן שנטל ברזורגים במקום ה־16 ואורן שמש וגבי בייאלה בנקום ה־25. 21 מדינות נוטלות חלק באליפות.

הפועל ירושלים דחתה את ההצעה לשחק בבלומפילד

מאת ג. אשר

קבוצת הפועל ירושלים השיבה בשלילה לפניית קבוצת הפועל תל־אביב לשחק בעונה הקרובה בצוותא באיצטדיון בלומפילד ביפו.

הירושלמים הבהירו, כי הם מעדיפים לשחק בירושלים כדי לאפשר לקהל הירושלמי לחזות לפחות במשחקי הליגה הארצית, שכן בית"ר ירושלים תשחק בעונה הקרובה, שנה שניה, ברציפות בבלומפילד.

בעקבות הודעת הירושלמים, תאלץ הפועל תל־אביב לחפש שותף אחר, לאחר שגם המו"מ עם בית"ר תל־אביב התפוצץ הם ישחקו בעונה הקרובה עם מכבי תל־אביב.

עתה נותרה אפשרות נוספת שקבוצת בני יהודה, בעקבות שיפוץ המגרש בשכונה, תעתיק את משחקיה לאיצטדיון בלומפילד. ההלטה על כך תתקבל, לאחר שובו של המאמן שוויצר.

● משה סיני יוכל לצאת ולשחק בקבוצה הבלגית בוורן. מזכירות הפועל תל־אביב תתבקש לאשר את בקשתו של הכדורגלן, לאחר שאתמול רגה בכך הנהלת המרכז.

האירי רוץ' זכה בטור דה־פראנס

האירי סטפן רוץ' זכה אתמול בטור דה־פראנס והיה לרוכב החמישי שהשלים זכיות בטור הצרפתי והאיטלקי באותה שנה.

האירי בן ה־27 מדאבלין, הוא הרוכב הראשון מהאי הבריטי שזכה במירוץ המפורסם והקשה ביותר בעולם האופניים. הוא הבטיח לעצמו את נצחונו רק בשלבים הסופיים של המירוץ שנמשך 26 ימים. למעשה חלף על פני יריבו העיקרי, הספרדי פדרו דלגדו, רק שלשום, קטע אחד לפני הסיום.

דלגדו, שלבש את „החולצה הצהובה" חמישה ימים בשבוע האחרון, דורג שני בסיכום הכללי, בעוד התקווה הצרפתית, ז'אן פרנסואה ברנרד, סיים שלישי.

בקטע ה־25 והאחרון, שהסתיים אתמול בשדרות שאנז אליזה, ניצח האמריקאי ג'ף פירס.

הנצחון הכניס את רוץ' לקבוצה הנבחרת של הרוכבים, שזכו בטור בעבר והכוללת בין היתר את ברנאר הינו וז'אק אנקטיל הצרפתים, אדי מארקס הבלגי ופאוסו קופי האיטלקי – כולם זכו בנצחון כפול, בג'ירו האיטלקי ובטור הצרפתי.

מאחורי הפנים הילדותיות של האירי, מסתתר אדם בעל עקרונות, עיקש ולוחם שאינו מוותר. גם בטור הנוכחי הוא הובהל, לאחר אחד הקטעים, לבית החולים בגלל אפיסת כוחות, אולם למחרת בבוקר התייצב על קו הזינוק, כדי להמשיך במשימה.

ויש לזכור, שרוץ' הגיע למירוץ אחרי שני ניתוחי ברך קשים. על כוונותיו לזכות בטור רמז כבר לפני שנתיים, כשסיים במקום השלישי.

סטפן רוץ', מנצח הטור הצרפתי, מניף ידיים בשמחה לאחר זכייתו. במשך 26 ימים נאבק נגד יריביו ונגד השעון ויכל להם

מוזס ניצח ונחמאייה נפל

רצי המשוכות המפורסמים של ארה"ב, אד מוזס ודיינלדו נחמאייה, עבדו אתמול במוקד התחרות בגאטסהאר, אנגליה.

מוזס, שרק לפני 10 ימים נכשל בפאריס, כאשר נתקל במשוכה ונפל במהלך הריצה, ניצח אתמול בריצת 400 מ' בזמן של 48.84 שניות והקדים ביותר משניה את יריביו הבריטים.

נחמאייה, שהוא כמו מוזס שיאן עולם בריצת משוכות, נפל במהלך ריצתו, לאחר שפגע במשוכות השביעית והשמינית. המנצח בריצה היה בן ארצו טוני קמפבל בזמן 13.32 ש'.

שיאנית העולם בהטלת כידון הבריטית פאטימה וויטבראד הוכיחה עליונותה על פני בת ארצה טסה אנדרסון בקרב כל בריטי.

סטיב קראם ניצח בריצת 1000 מ' בקבעו זמן של 2:17.35 ד' לפני בן־ארצו פיטר אליוט. ג'ון וולקר בן ה־35 ניצח במייל בזמן של 3:58.75 ד'.

איש לא ניחש 14 בטוטו

הפרס הראשון בטוטו יעלה השבוע ל־400,000 ש"ח, לאחר שאיש לא ניחש נכונה את 14 תוצאות המחזור האחרון בליגות האוסטרליות.

27 מנחשי 13 תוצאות נכונות יקבלו 2,865 ש"ח כ"א: 334 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו 230 ש"ח כ"א: 3084 מנחשי 11 תוצאות נכונות 25 ש"ח כ"א: 16,919 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו 4 ש"ח כ"א.

כמיל מגזול, קבלן לעבודות מתכת מחיפה, זכה בהגרלה החמישית של „טוטו־אוטו", במכונית רנו 11 1400.

בלנקה זכתה בגביע הזהב

דניאלה בלנקה זכתה בטורניר הטניס של גביע הזהב, כשניצחה בגמר כל ישראל את לימור זלץ 4:6, 3:6. בגמר הזוגות ניצחו בלנקה וזלץ את האלם ורימר הגרמניות 2:6, 1:6. בגמר הבנים נוצחו דניאל לפלר ואלירן קצב בידי תדהר ושמידט 6:3, 6:4. במשחקי היחידים סיים לפלר שלישי.

בית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו

הזמנות בדבר קיום צוואות וירושות ומינוי מנהלי עזבון

להווי ידוע כי הוגשו לבית המשפט בקשות ליתן צווים לקיום צוואה וירושה, או למינוי מנהל עזבון, או לשלושתם, כמפורט להלן. כל המתנגד לבקשות יגיש תוך ארבעה־עשר יום מפרסום הזמנה זו את טעמי התנגדותו, שאם לא כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

ירושות

מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
4287/87	גד יצחק אייל	20.1.87	ארם אנדריאשוויל
4288/87	אליאס מאיר	26.11.86	אליאס אהובה
4917/87	צבי גולן	24.7.86	רינה גולן
4593/87	עובדיה מרדכי	21.2.87	מרגלית עובדיה
4919/87	מנחם כהן	12.1.87	מטילדה כהן
4920/87	אבא רשת	11.4.87	צפורה רשת
4923/87	יוסף וינטרפוב	15.9.84	יוכבד וינטרפוב
4925/87	חיים זיו	1942	לוזה אלה
4915/87	קפל שמואל	12.5.87	קפל שמחה
4916/87	אפרתי מרדכי	27.1.87	אפרתי מרי
4926/87	אלימן רוזה	20.4.86	אלימן שמואל
4927/87	גולדנברג ברטה	28.7.86	גולדנברג שמואל
4929/87	אידלה כגל	18.3.87	סימה קמחי
4930/87	רב שטרן	30.8.86	שטרן רחל
4931/87	שינדלר יוכבד	16.5.83	קליגמן רבקה
4932/87	יוסף שינדלר	22.11.86	קליגמן רבקה
4933/87	סימה גולדשטיין	20.3.73	מלכה גרינפלד
4934/87	מרדכי חי	27.6.87	סליה חי
4935/87	טננבאום שרה	24.08.70	טננבאום מאיר
4936/87	יעקב וקסלר	8.6.87	אסתר וקסלר
4937/87	משולם אליהו	17.5.87	משולם סלטינה
4938/87	כהן יעקב	14.3.82	כהן הלן
4939/87	בבין דוד	15.5.87	חנה בבין
4940/87	חיים ולדמן	18.6.87	רוזה ולדמן
4941/87	לוי סרינה	6.6.87	משה לביא
4942/87	לוי נסים	29.9.78	משה לביא
4953/87	כהן מלכה	26.3.87	אבנון כהן
4954/87	באיר יחזקאל	1.6.87	שלמה יחזקאל
4955/87	משה באבר	28.6.87	מרים באבר
4956/87	הניק תלדה	18.5.87	הניג בוסמה
4957/87	משה חיים זוהר	16.6.87	זיוה מורחי
4958/87	טובחה קריס	13.5.85	נחום רינה
4960/87	דוי אליהו	14.11.81	דוי חנה
4961/87	יוסף חסן	4.2.87	דוד חסן
4962/87	באיר בלניק	18.4.86	קלמנסון מלניק
4963/87	הרצל חזן	12.9.86	שושנה חזן
4964/87	אסתר יעקבי	23.2.87	כול חברי
4801/87	כבב רב	20.5.87	סבט לאה
4965/87	שושנה אושקן	30.3.87	ביאה קרן
4972/87	אברהם שוהלב	12.6.87	תמיר שוהלב
4973/87	גרטהנא (גרטין) רבליקים	26.3.87	אגה רבליקים
4974/87	אביר הבולד	14.4.87	בעמי שביט
4977/87	בנימין רם	16.6.87	יפה רם
4978/87	ברוך שפט	13.3.86	דן שפט
4979/87	מרים ליכטנשטין	16.11.79	חוה רויכל
4980/87	מבולפון מנחם	30.5.87	מבולפון טוביה
4982/87	גבליאל בנימין	29.6.87	יצחק גבליאל
4983/87	יאלבה ליבה	7.12.85	יאלבה שמואל
4984/87	שבירובין פייגה	5.2.84	שבירובין חיים
4987/87	ישראלוף עבודה הלן	14.11.81	ישראלוף יצחק
4989/87	חיון מודו	31.8.84	ידידה חיון
4990/87	כהן משה	5.4.87	רשלי כהן
4991/87	כהן קלודה	3.7.86	זק יעקב
4992/87	הולכין קישוטנב	22.1.87	יעקב שיכוביב
4993/87	גיולה לוי	2.4.87	חנה אילן
4994/87	אלברט שועה	29.5.87	שועה אזוק
4995/87	קוול השקביץ	12.8.86	השקביץ סימה
4998/87	אבי ויטקובסקי	29.7.86	יצחק ויטקובסקי
4999/87	רחבים ציפמן	27.8.86	אביל ציפמן
5004/87	רבשה בבולאי	17.10.82	אהרון בבולאי
5005/87	משה הביבוביץ	22.4.87	אורי הביבוביץ
5006/87	רבקה שמואל	28.10.86	ליאון שמואל
5007/87	פייגה זולכן	30.3.87	קריימן בן ציון
5008/87	משה לייד	20.9.55	קרינה שינה
5010/87	מרקוס קבבודייה	25.6.87	אילנה אס
5011/87	רחל אקסטיין	27.12.86	יעקב אקסטיין
5016/87	יעבץ אשל	28.10.86	יעבץ יעקב
5022/87	הדי סלמן	1.4.86	אורי סלמה
5023/87	מרדכי חיים	8.11.86	צפורה דליה
5024/87	צפורה וייס	22.11.86	מקס וייס
5025/87	מרדכי חודר	20.6.85	מרגלית מדינה
5028/87	הרשקוביץ מקס	13.6.87	הרשקוביץ יחזקאל
5029/87	דיה להב	30.5.87	להב דוד
5030/87	אדי דייד	7.5.87	אורלי דייד
5032/87	רחל פלק	24.5.85	דוד פלק
5033/87	גוטליב רוזה	10.1.75	גוטליב אפרים
5035/87	זאב בארוכוביץ	9.4.87	לפיד אורנה
5038/87	זאב זעירא	21.6.87	בינה זעירא
5002/87	אפרים בטנר	2.9.83	רוב רחל
5003/87	יעקב קבן	26.4.76	מרגלית בבבג'י
5041/87	אטלה בחמוביץ	24.3.86	הרשקו בחמוביץ
5044/87	רוזמיה עמר	10.3.86	עמר אבנר
5045/87	קלקס חנה	22.2.75	קלקס ישעיה
5048/87	בורנשטיין גרשון	15.6.86	בורנשטיין מינה
5049/87	ברוך קופמן	11.2.87	חיים קינן
5050/87	יוסף גולדברג	10.1.80	רות כהן
5051/87	טובה אמון	6.9.83	רפאל אמון
5052/87	שטנגר ישראל	16.5.76	שולמית שטנגר הרטמן
5059/87	לוסיה מוליך	5.3.86	חוליה ברסה מוליך
5062/87	כהן יוסף	25.4.86	כהן מרדכי
5063/87	כלפון מאכם	15.12.84	כלפון חי
5064/87	משה ברונר	1.3.87	שמעון באור
5065/87	פנחס מינטוב משה	27.2.87	מינטוב סימון
5067/87	מרקובסקי וניה	7.5.87	ברסון דליה
5070/87	קולקופי חנינה	12.6.87	קולקופי נאוה

צוואות

מס' התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
4641/87	אנטול שחור	29.6.87	עליזה בראשיי
3292/87	רינדסברגר פאול	17.2.87	רבי רינדסברגר
4859/87	יהושע קלוש	2.6.87	יפה קלוש
4914/87	שלמה קלגסברון	4.4.87	חנה קלקסברון
4917/87	צבי גולן	24.7.86	חנה גולן
4918/87	עדשי זכריה	26.5.87	עדשי בת שבע
4921/87	אדלאן (אדלין) רחמין	6.9.85	רחל יחזקאל
4922/87	אברהם שכח	24.9.86	אסתר שחר
4924/87	הרפזי רחל	29.1.87	הרפזי שמשון
4626/87	שרה סוסיצקי	6.5.85	צפורה סוסיצקי
4913/87	דן חירם	11.2.87	חירם אסתר
4928/87	פיה רוזנברג	12.3.87	עזור רוזנברג
4539/87	גרשון רלינדייס	16.5.87	חנה רלינדייס
4943/87	משולם שמעיה	12.6.84	משכן שמעון
4945/87	ליאון בן בסט	14.1.79	מטילדה בן בסט
4959/87	צדניצקי ישראל	24.4.86	יוכב דוד
4969/87	ספיבק יהודה	14.6.87	שרה קפלן
4774/87	לואיס רוט	6.4.86	אליזבט רוט
4966/87	לאה דיינר	18.5.87	מרקוס דוד רינה
4975/87	מישלר יעקב	1.8.85	מישלר פרחה
4976/87	משה פלומבו	23.11.86	דינבל פלומבו
4985/87	רוזה אבן	12.12.85	אדרי אבן
4986/87	פניה זרצקי	29.6.87	מאיה זרצקי
4988/87	הרץ מרגלית	8.6.87	חורית מרגלית בקש
4806/87	שרה רייס	23.9.86	יצחק קרון
4996/87	שרה אהרון	9.1.87	שרון יוסף
4997/87	בנימין כלסי	8.1.87	עובדיה כלסי
5000/87	קליין חנה	16.1.86	בן עזרא אבי
5001/87	אידית קרינולד	4.7.87	אורסלה האס
5009/87	רבקה זוסמן	10.6.87	רבקה אלקלעי
5012/87	שמעון ליסס	30.3.87	לאה ליסס
5013/87	שלמה בן ארי	23.5.87	רות בן ארי
5014/87	הינדה סורקין	4.1.87	אריה סורקין
5015/87	יעקב מיוצה בן פייבש	10.5.87	ציבקאוף יוכבד
5017/87	שפירא חיים	9.6.87	שפירא גיזה
5018/87	אטול שולר	2.6.87	שולר עליז
5019/87	סרינה אשכנזי	19.4.83	מרדז אשכנזי אדים
5020/87	סלח בדוה	6.7.87	שמואל (צדוק) שרה
5021/87	ניסן דייזמן	4.3.86	לאה נדיר
5026/87	גילאון הנרי צבי	2.11.85	לובר גילאון
5027/87	אברהם שטרן	13.5.87	תניה שטרן
5031/87	ברציון גליס	14.2.87	אברהם הרשלר
5034/87	שיפר בנימין	22.10.86	שיפר רינה
5036/87	רחביה (רחביה) אברהם	6.6.87	רחביה בתיה
5037/87	בבי סרוק	14.5.87	עסי חולון
5039/87	הדסה גוטליב	30.6.87	מקס מאיר גוטליב
5040/87	זאב מור	10.6.87	חוה מור
5042/87	נתן שפירא	17.5.87	יהושע ברגר
5043/87	מיטנגג דינה	4.7.87	פרחה פרשטיין
5046/87	הברמן צבי	7.6.87	בלסון צפורה
5053/87	הבורה יחזאל	30.6.87	חבורה אסתר
5054/87	מיזאי שלום	4.3.79	מיזאי אריה
5055/87	מיזאי גוזך	6.3.79	מיזאי אריה
5056/87	סאבן מרדכי	6.4.87	סאבן תמר אילה
5057/87	ישראל אולד	1.3.87	אולד משה
5058/87	אהרוני יצחק	1.6.87	אהרוני תמר
5060/87	קליין רחל	7.7.87	קליין רפאל
5061/87	רוזנדו בצא	1.7.87	פסיה חיה גוטלר
5066/87	מלכר משה	5.7.87	הליניקנה מאיה
5068/87	אלפון משה	9.6.87	אלפון יפה
5069/87	שטנדר רוזה	17.2.87	פלדמן אלפרד

(–) א. גורן רשם

כל הדרכים מובילות לרומא

תומפסון וקו עלולים להעדר מאליפות העולם בגלל פציעות

מאת שמואל טל

צרות במחנה הבריטי, המתכונן לאליפות העולם באתלטיקה שתערך בסוף אוגוסט ברומא. שניים מהמועמדים למדליות – דיילי תומפסון והסבסטיאן קו – סובלים מפציעות טורדניות, העלולות למנוע מהם הופעה באירוע הגדול של האתלטיקה העולמית.

קו שוהה כרבע בשוויץ, בנסיון לזרז את ריפוי רגלו. בגלל הפציעה נמנע ממנו להתחרות מאז תחילת חודש מאי. קו מפגר מאד בתכנית האימונים שלו וקיים ספק רב אם יצליח לחזור לכושר לקראת המבחנים לקביעת סגל הנבחרת לאליפות.

מסתבר, כי הפגיעה ברגלו של קו כל כך קשה, עד כי אינו מסוגל לנעול את נעלי הריצה שלו ולעלות על מסלול. כל אימוניו עד כה נערכו על דשא.

דיילי תומפסון, השליט הבלעדי במקצוע הקשה, „קרב 10", סובל אף הוא מפציעה הנמשכת כבר שבעה שבועות. הוא מתח את שריר ירכו ומתקשה אפילו בהליכה רגילה. בפרק הזמן, מאז נפגע במהלך אימון, לא עלה תומפסון על המסלול, לא התקרב לבור הקפיצות ולא למעגל הזריקה.

מכריו של האתלט שחום העור עדיין אינם מבטלים את סיכוייו להגן על תוארו העולמי. הם יודעים לספר, כי גם סמוך לאליפות באולימפיאדה, לפני ארבע שנים, סבל „סופר דיילי" במשך שישה שבועות מפציעה, לאחר שהחליק באמבטיה. שבועיים עד לפני התחרות לא היה תומפסון מסוגל לחלוף על פני משוכה. אבל כאולימפיאדה היה

דיילי תומפסון

בשיא כושרו והתוצאות ידועות – נצחון ומדלית זהב.

תומפסון, שלא נוצח מאז שנת 1983, מעדיף שלא לשוחח על בעיותיו האישיות בפרהסיה. „הציבור צריך רק לדעת אם אהיה שם כדי להתחרות. אם אגיע לרומא, זה יהיה רק בכושר כדי להצליח", אמר האלוף הבריטי.

שלא כמו קו, כבר הבטיח לעצמו תומפסון מקום בסגל. לכן לא יצטרך לעבור מבחנים ויוכל להמשיך לטפל ברגלו עד לקראת היציאה לאליפות, שתחל כאמור בסוף החודש הבא.

ובעוד השניים גורמים לכאבי ראש בהנהלת הנבחרת האנגלית, שואבים חבריה עידוד רב משובו לכושר של הוותיק סטיב אובט, שקבע לאחרונה בבלפסט את הישגו הטוב ביותר, מזה 10 שנים בריצת 3000 מ'. ברומא מתכוון אובט, בעל מדליות הכסף והזהב באולימפיאדות. מוסקווה, לרוץ את ריצת ה־5000 מ' ולהוות יריב רציני לשיאן העולמי הטרי, סעיד אוויטה ממרוקו.

אובט גם לא מוציא מכלל אפשרות לרוץ ברומא 1500, אם יכשל במבחנים ל־5000 מ'. מכל מקום הוא הבהיר, כי אם יצליח בריצה הארוכה, יוגה את הדיון להתחרות גם בריצה השניה, בה היה בעבר אחד הטובים בעולם.

هقـ1 من الاعمال

כוכבים ולילות

בעריכת זאב פרי

קורס הקיץ של „המרכז למחול ספרדי", בניהולה של הרקדנית והמורה סילביה דוראן, יארח השנה את **ויקטוריה אאוחניה**. אאוחניה היא המורה הראשית של רקדני ה„באלט נאסיונאל" ממדריד וכוריאוגרפית בעלת מוניטין. בעבר היתה סולנית בלהקתו הראשונה של אנטוניו הגדול.

קורס הקיץ יתקיים ב„בית ביכורי העתים" בתל אביב, בין התאריכים 27 ביולי ל־4 באוגוסט ויתרכז בשני סגנונות מרכזיים של המחול **הספרדי – קלאסיקו אספניול ופלמנקו.**

קולנוע

החלום הקנדי

„בן דודי האמריקאי". בימוי: סנדי וילסון

„שום דבר אינו קורה בלילות הקיץ החמים" שח המשורר המקומי, ותמהה פורתא אפשר למצוא בידיעה שכך גם ב„בריטיש קולומביה" אשר בקנדה הגדולה, אחותה הקטנה והקצת מפגרת של ארצות הברית של אמריקה. „בן דודי האמריקאי" הוא סרט נעורים קטן, לעיתים קטנטן, המפורט מבעד לצעיף זכרונותיה של הבמאית, שזה לה סרטה הראשון. שוב אנו ב־1959 (שנות ה־50 היו כבר למוקד הגעגוע האולטימטיווי), סנדי (מרגרט וילדמן) כבואתה הקולנועית של הבמאית כאשה צעירה, בת מצווה המשוטטת בין נופים עוצרי נשימה (וביטוי זה נבחר בקפידה (!), שכן הנופים המרהיבים האלה נפרשים ברקע כגלויות סטאטיות, רובצים אידיאותים בקיץ הלוהט והמשועמם), משתדלת להמוק מתובות עמל הבית מטעם אמא ומגיוס הקטיף מטעם אבא, מחפשת אישורים להתבגרותה הודאית. הכל הקיץ מקבל תנופה עם כניסתו הסוערת של בן הדוד הקליפורני, בוטש (ג'ון וילדמן), תעתיק נלהב של ג'יימס דין בקדילאק אדומה וקייצית, מושא חשק אירוטי (כלומר נשיקה ומישוש במושב האחורי) הדופק בדלת בשעת לילה מאוחרת. האמפתיה הטבעית שלנו, הצופים, כלפי המספרת, לא פועלת על בוטש הבוגר, נציג הרוקנרול, רוח הנעורים המשולחת והצגת הגפרורים המסוגננת. הוא מחפש את ריגושיו בחיקו של חברותיה היותר מפותחות של סנדי, גם אם יש להן חבר, שהוא ארוס, אב עתידי לילדיהן שאת שמותיהם תוכלנה לדקלם על פי בקשה.

מובן שסופו של הסיפור יהיה תמצמץ. סנדי לא תברח מהבית, בסוס יחזור להוריו האטומים ואבק הדרכים שפיזרה הקדילאק הנוצצת ישקע ללא מושיע. קסמו של הסרט בפרטנותו, בזעירותו, בדייקנות שיחזור התום והחלום. „בן דודי האמריקאי" משתדל להמוק מהמודל האמריקאי המשוכלל של סרטי הנעורים ומצליח בכך רק לעיתים. בהשוואה ל„שבוע עדין" ו„המורדת", סרטי הברווזוניות המבוערות שעולים בזכרון אגב כתיבת השורות, חוטא סרט קנדי זה בנטיה לא מחייבת לתבניות המוכרות מדי של סרטי הנוסטלגיה. אשליית העומק של הדמויות קצרה ביותר ובשורת הסיכום שוב מתברר שצפינו באוסף סטריאוטיפים, כאילו אין הנוסטלגיה אלא עדשה ארוכת מוקד המבטלת את מימד העומק ומותירה הכל דו מימדי.

אמיר רותם

הזמרת תימנה בראור (בתמונה), הקלידן אלי מאירי ולהקתם, חוזרים לארץ לסיבוב הופעות בחודש אוגוסט, לאחר מספר הופעות בפסטיבלי ג'אז ברחבי העולם. הלהקה כוללת, בנוסף לתימנה ואלי, את נגן הבס האמריקאי ון מיזוג, הקלידן אילן סאלם, המתופף איתן אינקוביץ ונגן כלי ההקשה אורן בלבן. הלהקה מנגנת מוסיקה מקורית אשר נכתבה על־ידי חברי הלהקה.

ספרים

הרייך השלישי

קרל דיטריך בראכר: „הדיקטטורה הגרמנית". תרגום: ארנון מגן. ספרית אפקים, עם עובד. 821 עמ'.

יותר מארבעה עשורים אחרי נפילת הרייך השלישי עדיין אין תשובה חד־משמעית על השאלה כיצד יכול היה היטלר לנחול נצחון מהיר כל כך, לגרוף הסכמה או השלמה שכמוה כהסכמה, באחת החברות המתורבתות ביותר בעולם המערבי. מגמות המחקר ההיסטורי מתחלקת בין מי שניסו לנתח את התפתחות ומבנה השלטון הנאציונל־סוציאליסטי כהמשך למגמות מדיניות חברתיות ורוחניות שרווחו במאה ה־19 ובמאה ה־20 לבין מי שאיתרו את שורשיה של התופעה בלאומיות הגרמנית, ולשם כך הרחיקו לכת לימי הרפורמאציה של לותר ואפילו לימי הביניים. האם היו היטלר ושלטונו „תאונה" שעלולה היתה לפקוד בתנאים הנתונים גם עם אחר? האם ניתן להפוס את הדיקטטורה הגרמנית בהקשר כללי של צמיחת דיקטטורות באירופה לפני כן (באיטליה, ברוסיה, בספרד, בפורטוגל, בבלקן ובפולין) או, שמא, מדובר בתופעה גרמנית ייחודית ששורשיה, על פי ההסטוריון הצרפתי ז'ק דרוז, מעוגנים בתורותיו של לותר ספוגות ערכי הצייתנות והכניעה המוחלטת לכוח המדינה, במיליטריזם הפרוסי ובשאיפת הגרמנים לעליונות?

בראכר מתחקה אחר שורשי הנאציונל־סוציאליזם, הן במישור הגרמני הספציפי והן במישור האירופי הכללי תוך כדי בחינת ניצני התנועה **הנאציונל־סוציאליסטית באוסטריה, עליתו של היטלר, שבירת** ... ברוך אל „חברה מהדרי" ... „מפלגה אחת", החינוך ... „... הנוער, המלחמה, מנגנון ההשמדה. **התמוטטות הנאציונל־סוציאליזם השמשה. בראכר קבע כי אף שיש קווי** דמיון רבים בין **הימין הקיצוני בגרמניה** ובין תנועות לאומניות, גזעניות ופאשיסטיות במדינות **אחרות**, הרי אף לא באחת ממדינות אלה שרד בעבר משטר שאפשר להשוותו לדגם הגרמני של הנאציונל־סוציאליזם: בגרמניה אף חיים עדיין רבים ממחולליו ומחסידיו. „הייחוד" של הדמוקרטיה הגרמנית השניה מתבטא בתעמולה ובמדיניות הבחירות. הפובליציסטיקה הגרמנית עדיין מעלה על נס את הצדדים „החיוביים" שבנאציזם וממעיטה בהשלכותיו הנוראות ותוגי הימין הקיצוני **חופשיים** להשתלב בזרם החשיבה העכשווי ולהמשיך את זה של העבר.

השאלה הנוקבת שמציג כל מחקר חדש בנושא נותרה פתוחה גם ב„הדיקטטורה הגרמנית". בראכר נזהר, ממש מהלך בין הטיפות, כשהוא בא להשיב על השאלה כלום תיתכן המשכיותו של הנאציונל־סוציאליזם. הוא מתיר לעצמו לקבוע כי „תהיה זו טעות להשיב על השאלה **בדבר** אפשרות המשכיותו בתשובה השדופה, שההיסטוריה אינה חוזרת על עצמה וכי נשתנו הנסיבות הבין־לאומיות. הגורמים הפוליטיים־הפנימיים, שאיפשרו התהוותה של תנועה כזאת, נשארו בעינם: תחושות המשבר הסוציאליות והאידיאולוגיות, רחשי־הלב האנטי־דמוקרטיים הלאומניים, השאיפה למשטר אוטוריטרי וההתנגדות לעידן המודרני, ואחרון־אחרון – האמצעים הטכניים החדישים, המסייעים היום, בהשוואה לעבר, להכוונה טוטאליטארית של המדינה ושל החברה".

אף שמדובר במחקר, „הדיקטטורה הגרמנית" הוא ספר קריא וקולח, וראוי גם הודות לתרגום הרהוט של ארנון מגן. הספר נקרא כעלילת־מתח „אף שסופה ידוע" ומעורר מחשבות והיקשים לאקטואליה המקומית. מומלץ.

מירי פז

פסטיבל הזמר: 1960־1987

פסטיבל הזמר והפזמון הישראלי, שאמור היה להתחדש, במסגרת „חגיגות הזמר העברי" בערד, לאחר היעדרות של שבע שנים, ספג מהלומת פתע בסיכסוך שבין הנהלת רשות השידור והאיגוד הארצי של העתונאים. נקווה שהפסטיבל יתאושש במהרה ויחזור לאיתנו, כפי שהובטח, בסתיו השנה – בערד (בהנהייתה של נעמי שמר).

ביטול האירוע בערד גרם לתיסכול ולאכזבה בקרב המשתתפים, הזמרים הוותיקים והחדשים, הנגנים, המעבדים, המנצח והמפיקים וכמובן – המתמודדים (מחברי הלחנים והטכסטים). זכור לי היטב כיצד נולד פסטיבל הזמר הישראלי בנובמבר 1959. כעורך תכניות ב„קול ישראל", באותם ימים, הגשתי הצעה מפורטת לעריכת פסטיבל זמר תחרותי בארץ, בהשראת כתכנית לאירוע מעין זה בסקרמו שבאיטליה. העידוד לרעיון בא לאחר צפייה בשידור הפסטיבל האיטלקי, בעת שהות ברומא ופגישה עם הזמר הפזמונאי הפופולארי דומניקו מודוניו („וולארה").

יצחק שמעוני, שהיה אחראי לתכניות הבידור ברדיו, התלהב מההצעה ולאחר מאמצים עקשניים, דיונים והתייעצויות אושר הרעיון במשרד ראש הממשלה, ש„קול ישראל" היה בתחום אחריותו. בעזרת איש השידור נקדימון רוגל השלמנו את פרטי התקנון לפסטיבל, בצורת הפקתו והמסגרת התקציבית. הכוונה המקורית היתה לערוך את הפסטיבל בעיר קיט ונופש כנהריה או אשקלון. אולם במשרד ראש הממשלה המליצו לקיים את הפסטיבל במסגרת הרשמית של חגיגות יום העצמאות.

אל צוות ההפקה צורף מאיר הרניק ז"ל. בשלב מאוחר יותר הצטרף גם חנוך חסון. הפסטיבל הראשון התקיים, כזכור, במוצאי יום העצמאות (ב־1960) בהשתתפות תזמורת „קול ישראל" בניצוח גארי ברתיני, בהשתתפות מיטב הזמרים ובהנחיית יצחק שמעוני. פסטיבל זה הניב, בין השאר, את „ערב בא" של לבנון ואבישר (פרס ראשון).

באותה שנה עצמה החליטה הממשלה רשמית לייסד עיר חדשה, באזור שבין הנגב למדבר יהודה, במקום הגבוה 600 מטר מעל פני הים. החלטה שהפכה למציאות כעבור שנתיים. אילו ערד היתה קיימת כבר באותם ימים, היה זה טבעי להציע לערוך בה את הפסטיבל (בדומה לנהריה ולאשקלון). הפסטיבל התקיים, כידוע, בימי העצמאות, עד ל־1974 ושוב לאחר הפוגה בשנים 80־1977. לאחר מכן הוחלף בתחרות ה„קדם אירוויזיון".

ביוזמה האחרונה, לחדש את הפסטיבל (במסגרת „חגיגות הזמר העברי" בערד) נסגר, למעשה, מעגל. לתחרות השנה הוגשו, כפי שנמסר, כ־1,300 שירי זמר ופזמונים. מספר שיא, חסר תקדים, בתולדות הפסטיבל. תושבי ערד גילו רצון עז והתלהבות לארח בעירם את הפסטיבל המתחדש וגם העמידו לרשות המארגנים והמפיקים, מרשות השידור, את האולם הגדול והמשוכלל ביותר בערד, קולנוע „אורון", להכנות שנמשכו כשבוע. נראה לי שערד היא מקום אידיאלי לעריכת פסטיבל הזמר והפזמון. נקווה שאכן כך יהיה.

ישראל דליות

המחזמר „טנגו בטיילת", שהוצג במהלך כשלושה חודשים בהופעות סגורות, יוצא עתה אל הקהל הרחב לתקופה של שלושה חודשים. המחזמר מספר את סיפורו של „הקפה האחרון" מהוותיקים בארץ. בית הקפה, העומד להיסגר מחר בבוקר, ידע ימי זוהר כאשר בדרני ואמני הארץ הופיעו בו. בלילה האחרון באים להיפרד מבעל המקום ומהמקום עצמו, כל האמנים, זמרים, בדרנים ורקדנים אשר שעותיהם היפות ביותר עברו בהופעות ובבילוי במקום. דרך זכרונותיו לאורך השנים אנו עוברים את תולדות הבידור והזמר בשירים שהושרו כאן ובסגנונות הריקוד השונים ששטפו את הארץ. מהרוק והדיסקו של היום אנו חוזרים אל מחזות הזמר, אל הלהקות הצבאיות, לטנגו הישן, למוסיקה האיטלקית והיוונית ועוד.

במחזמר משתתפים 12 שחקנים, זמרים ורקדנים, ביניהם: **יפה ירקוני, עמי מנדלמן, מאיר סויסה, אריה מוסקונה, מירי אלוני, ועידית ענבר.** את המחזמר כתב **עמוס אטינגר**. ביים: שי לביא. הניהול המוסיקלי הוא של עוזי אסנר.

סרטים

תל־אביב

אסתר: נשק קטלני 9.45, 7.30, 5
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
בית ליסין: ראשים מדברים 11.15
בן־יהודה: אהבה בחלון ראוה 9.40, 7.30, 5
גורדון: אישה פלגש 9.30, 7.30, 5
גת: בלוז לחופש הגדול 9.45, 7.30, 5
דיזנגוף 1: פושע מובטל וילדה קטנה 9.50, 7.30, 5, 3, 1.30, 11
דיזנגוף 2: שיזרתים איסיים 9.50, 7.30, 5, 3, 1.30, 11
דיזנגוף 3: שיזות מלוכלכות 9.50, 7.30 / פייבל והחלום האמריקאי 5, 3, 1.30, 11
דקל: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
דרייב־אין: היפיפיה והחנון 8 אסקימו לימון 10.00 סקס – חצות
הוד: המובטל בסיטו 9.40, 7.30, 5
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): בן דודי האמריקאי 9.45–7.45–5
חן 1: הנבל האוהבת והמאהב 9.55, 7.50, 5.40 / רובין הוד 4–10.45–12.45
חן 2: חנות קטנה ומטריפה 9.50, 7.45, 5.35 / שלגיה ושבעת הגמדים 4, 12.45, 10.45
חן 3: אני והחברה 9.55, 7.50, 5.30 / דובוני אכפת לי 4, 12.45, 10.45
חן 4: אל תקרא לי לבן 9.55, 7.50, 5.35 / כמבי 4.00, 12.45, 10.45
חן 5: ביה"ס למשמר אזרחי 9.55, 7.50 / 5.40 הרפתקאותיו של סופר בלש 4.00, 12.45, 10.45
לב 1: תעלולי שטן 10–8–5
לב 2: נרדפי החוק 10–8 – 5–2 – 11.30
לב 3: לך וגלית 10–8–5–2–11.30
לב 4: בקצב השטן 10, 8, 5, 2, 11.30
לימור: מלון לצעירים 9.30, 7.30, 5 / הסיפור שאינו נגמר 11 שבתון ושישי 2 חצות – סיפור מהדים
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים / סינמטק: משנה מקום משנה מזל 7.15 העשף 9.30
פאריז: מותו של סוכן 9.30, 7, 4.30 / קיץ בבן המוריאש / לורי אנדרסון בית האמיצים 9.00
פאר: אהבה צעירה 9.30, 7.30, 5 / סיון (אלנבי המחודש): משחק פראי 9.40, 7.30, 5
חצות – מבוקש נשוי או תלוי
סינמה 1: אסקימו לימון – אהבה צעירה 9.40, 7.30, 5
סינמה 2: מקס הוזעם וכיפת הרעם 9.40, 7.30, 5
סטודיו: סגור לרגל שיפוצים
פאר: לא שם דין 10.00, 8.00, 5
פריז: בטי בלו 9.30, 7
תמוז: יוני הדרייו בפריז 11.30
צפון: שם הוורד 9.45, 7
שחף: יוני הדרייו 9.40, 7.15, 5
תמוז – רמת־אביב: שלום לך אהבתי 9.40, 7.30, הצות – מים מים
תכלת: החנות מעבר לפינה 9.50, 7.40, 5.30
התיה היישראלית: דקה לחצות 9.45
תל־אביב: 007 באזור המסוכן 9.45, 7.15, 4.30

ירושלים

אדיסון: 007 באזור המסוכן 9.30, 7, 4.30
אורנע: נשק קטלני 9.15, 7, 4.30 ביה"ס למשמר אזרחי
אורגיל 1: בקצב השטן 9.15, 7.15 / 4.30 9.50 פעלולי אופניים בכניסה לאולם 10.30 אופני האש
אור 2: ספור מחודים 9.15–7.15, 4.30 אהבה בשחקים 10.30
אור 3: בטי בלו 9.15 / קרוקודיל דנדי 7.15, 4.30 / 23.15 כתום הגוף
אור 4: נרדפי החוק 9.15, 7.15 / 4.30, 10.30 מהרודים באהבה II / 11.15 כנגד כל הסיכויים
אור 5: מלון לצעירים 9.15, 7 / 10.30, צרות גדולות בצ'יינה טאון / 11.15 מלון בקליפורניה
אור גיל: הנבל האוהבת והמאהבת 9.30, 7.15, 5 שלגיה ושבעת הגמדים 10.30–12.30
בית אגרון: סרזן בניו יורק 4.15
הקוסם מארץ עוץ 5.30
התפוז המכני 7.30
מועדון ארוחת בוקר 10.00
חצות – זכרונות אהבה מפירנצה
האולם הקטן בבנייני האומה: סגור
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
כסיר: ימי הרדיו 9.30, 7.30, 4.30
מיטשל: לא שם דין 9.30, 7:30
סמדר: ילדים חורגים לאלוהים 9.20, 7
עדן: המובטל בסיטו 9.30, 7.30, 4.30
רון: בלוז לחופש הגדול
9.30, 7.30, 4.30 / 10.45 בבקר מפצח האגוזים
תיאטרון ירושלים: שיזות מלוכלכות 9.15, 6.45

חיפה

אורה: משחק פראי 9.15, 7.00, 4.30 הספור שלא נגמר
אורלי: שיזות מלוכלכות 9.15, 7 / 4.30–11 שלגיה
אמפיתיאטרון: אהבה צעירה 9.15 –7
ארמון: סגור לרגל שיפוצים
חן: נשק קטלני 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: המובטל בסיטו 9.30, 7
עצמון 2: ימי הרדיו 9.30, 7
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 9.15–7
מאור: הנבל האוהבת והמאהבת 9.15, 7, 4.30
קרדאור: לא שם דין 9.15, 7,
רון: 007 באזור המסוכן 9.15, 7, 4
רב גת 1: בלוז לחופש הגדול 9.15, 7/ רובין הוד 4.30–11.00
רב גת 2: אהבה בחלון ראוה 9.15, 7, 4.30, 11 הרפתקאותיו של סופר בלש

קריות חיפה

כפיר: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
סביון: חנות קטנה ומטריפה 9.15, 7
אדרה: לא שם דין 9.30, 7.30
בית העם: 007 באזור המסוכן 9.30־7.15
היובל: נשק קטלני 9.30, 7.15
ביתן: ילדים חורגים לאלוהים 9.30–7.15

אשדוד

אסתר: אהבה צעירה 9.30, 7.30
אשדוד: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30

אשקלון

אסתר: קוטונן 10.00–8.00
מאור: אהבה צעירה 10.00–8.00
רחל: קרוקודיל דנדי 10.30–8.30

באר־שבע

חן: ילדים חורגים לאלוהים 9.30–7.15–4.30

חולון, בת ים

ארמון: לא שם דין 9.30, 7.30 / רובה חוליות 5.00
סביר: 007 באזור המסוכן 9.40–7.15–4.30
רינה: המובטל בסיטו 9.30–7.30 /
אורנים: המובטל בסיטו 9.30–7.30–5.00
עצמאות: קוטונן 9.40–7.30–5.00
כנרת: מרי פופינס 5.00 הנבל האוהבת והמאהבת 9.30, 7.30/
מתנים כ. שרון:
שלוש אבינום 9.30–7.15
11.00 בבבי

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: ילדים חורגים לאלוהים 9.30–7.00–4.30

כוכב: חברי הדוקו אליוט 4.45–11.00
מעבר לסיא 7.00 ג'וסוע אתמול היום 9.30
מלון דניאל: אודיטוריום: מלר 9.30–7.00

עפולה

כוכבית־חן: אסקימו לימון – אהבה צעירה 9.00

כפר־סבא ■ רעננה

קסם: 007 באזור המסוכן 9.30, 7 עצות הקסמים 5.00
חן: ביה"ס למשמר אזרחי 9.15–7.00
אורות: אסקימו לימון – אהבה צעירה 9.15, 7, 4.30
ביה: בריל כ"ים: בשם כל בני ביתו 10.00–8.00

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
בית יהב: אהבה צעירה 9.15–7.15
אדך: אהבה צעירה 9.15, 7.15, 5

נהריה ■ עכו

הוד: אהבה צעירה 9.15, 7.15
רוך: חנה ואחיותיה 9.15–7.15
אודיטוריום: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30

נתניה

עבודיה בלוז לחופש הגדול 10.00, 8.00, 6.00
מרי פופינס 11.00
אטורי: אהבה צעירה 10, 8, 6
שרון: לא שם דין 10, 8, 6
הרפתקאותיו של סופר בלש 11.00
רוה: השחיזה בקרוב

פתח־תקוה

שלום: לא שם דין 10.00–8.00
היכל 1: 007 באזור המסוכן 9.45, 7.15, 4.30
היכל 2: אסקימו לימון אהבה צעירה 9.40, 7.30, 5
היכל 3: המובטל בסיטו 9.40, 7.30, 5

ראשון לציון ורחובות

ג.ג. רון 1: 007 באזור המסוכן 9.40, 7.30, 4.30
ג.ג. רון 2: המובטל בסיטו 9.40–7.30
פייבל והחלום האמריקאי 5.00–11.00
עצמון: סגור
ראשון: לא שם דין 9.30, 7.15
בית העם: מקס הזועם וכיפת הרעם 9.30–7.15

הוד: בלוז לחופש הגדול 9.15–7.15
רון: 007 באזור המסוכן 9.30–7.00, 5

רמת־גן וגבעתיים

אלמגור: נשק קטלני 9.45, 7.30, 5
ארמון: הנבל האוהבת והמאהבת 9.45, 7.30, 5.00
לילי: לא שם דין 9.30, 7.30, 5
הדר: 007 באזור המסוכן 9.45, 7.15, 4.30
רב בן 1: בלוז לחופש הגדול 9.40, 7.30, הרפתקאות של סופר בלש 5.00, 12.30, 10.30
רב בן 2: ימי הרדיו 9.45, 7.30 ודובוני אכפת לי 5.00, 12.30, 10.30
רב בן 3: אני והחברה 9.45, 7.30 פייבל והחלום האמריקאי 5.00, 12.30, 10.30
רב בן 4: קרוקודיל דנדי 9.45, 7.30, שלגיה ושבעת הגמדים 5.00, 12.30, 10.30
שבת: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7.15

קרית אונו

מרכז: קרולוס – להסגות עכנית 9.15–7

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09:00 טלטקסט: עד כאן.
09.05 שעת כושר.
09.15 טוב טוב הגמד: פרק 4.
09.40 הלב, פרק 23: מרקו מחפש את אמא.
10.05 להקת הוודוויל האחרונה: פרק ד'.
10.30 ג'ון האליפאקס, ג'נטלמן: פרק ד'.
11.20 תיאטרון המחול האמריקאי – חלק ב'.
2.00 טלטקסט: עד כאן.
2.05 חובב הטבע: ממלכת העצים.
2.30 קסים קסם: מנורים.
3.00 קשר משפחתי: במשרד מיוחד משוחח ד"ר מריאן רבינוביץ עם אשר יעקבי על אמו, שהצילה את כל המשפחה בתקופת השואה, והיתה לחולה חסרת ישע בזקנתה.
3.40 200 שניות – דעי מידע.
3.45 שעת כושר.
4.00 והרוה: שידור חי.
5.00 ערב חדש: מנחה אילנה דיין.

כללית

5.30 „הרפתקאות לייז – פרק 11: „הול עגך".
5.55 „הילדים מרחוב דגרסי" – פרק אחרון: „בריף נהלך מצרה".
6.20 „קסמנוף".
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 סקירת תכניות בלימוד שקופיות (ערבית).
6.35 ספורט (ערבית).
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 „המטרדה" – פרק שמיני: פרדי, אייבורי והימאן מציעים לאנדרו לפתוח מרפאה משותפת. קריסטין מתנגדת, אך המרפאה נפתחת. בייאושה היא מזמנת את פיליפ דני לשיחה על אודות בעלה. הלה סבור, כי התנהגותו נובעת מתסכול על כי אינו יכול לעסוק במחקר האהוב עליו. הצלחתו של אנדרו גורמת לו לפזר כספים על מכונית חדשה לעצמו ועל תכשיטים ושרות לאשתו. קריסטין אינה מתרשמת. היא מנליטה לעזוב את לונדון לזמן מה ולהרהר ביחסיה עם אנדרו. אנדרו מגבל את העזרה לפרשת אהבים. עם שובה אין הוא מוכן להיענות לבקשתה לשוחח על יחסיהם. בינתיים עושים השותפים החדשים אייבורי עושה טעות הגורה, הגורמת את מותו של המנותח. אנדרו הבסער מאשים את שותפו במעשה רצח.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 קשרי משפחה – פרק רביעי: „לא עם אחותי".
10.00 „זה הפסף" – מנוה־רב עברון.
10.50 „מיאמי – כמולק מוסרי" – שם הפרק: סקס התבגרות.
11.35 חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 באהבה ניגונה – בילס באדה: נבלמות אופ. 53 לתזמורת כלי קשת (הסינפונייטה של רדיו ברלין/י. סטארק): לאלו: קונצ'רטו לצ'לו ולתזמורת (פ. לורואן/תז. פילהרמוניה/ש. דיטואזה): מינו: דיברטיסמנן בשלושה חלקים לחמישיית כלי נשיפה (אנסמבל אתנה): קורס דייל: קודליבט אופ. 9 (תזמ. הסימפ. של וסטפליה/ו. לבריאון): ליסט: קונצ'רטו מס' 2 בלה מג'ור לפסנתר ולתזמורת (ס. ריכטר/עם התז. הסימפ. ההונגרית/ק. קונדראשין): מוצרט: סימפוניה מס' 5 בדו דיאז מינור (תז. פילהרמונית בבנה ג'ושה סינופולי).
09.00 בוסי: סימפוניה מס' 8 בדה מינור (תז. פסטיבל מנוחין/י. מנוחין): היידן: קונצ'רטו ברה מג'ור לפסנתר ולתזמורת (אן קפלק עם התז. הקמ. של לונאן/א. לזרדן): אוריאגה: רביעיית כלי קשת בלה מג'ור (רביעיית פריליו): גלזונוב: קונצ'רטו בלה מינור לכנור ולתזמורת אופ. 82 (רוג'רו ריצ'י עם תז. פילהרמוניה ההונגריה ר. מרקס): בטהובן: סימפוניה מס' 2 ברה מג'ור אופ. 36 (תז. הפיל. הוינאית/ל. ברנשטיין).
11.57 פינת השיר – משירי אסתר ראב.
12.00 מן הפרטיה – פרוקופייב: 5 מנגינות של אנה אחמטובה אופ. 27 (ג. וישנייבסקייה/מ. רוסטרופוביץ): ברטוק: סונטה (1926) – לפסנתר (ג. אמדיה): פרוקופייב: המשיית אופ. 39 בסול מינור לאבוב, קלרנית, כנור, ויולה וקונטרבס (אנסמבל סלום מלונדון): ברטוק: ואסים ל־2 כנורות (בו למקס ראן פונט).
13.05 באהבה ניגונה – מנצארט: סונטה בלה מג'ור לפסנתר, שומאן: חמישייה במי במול מג'ור לפסנתר ולכלי קשת: ברהמס: ולסים על שירי אהבה שטסקביץ: פרלודים לפסנתר אלבר: וריאציות „איניגמה".
16.00 הסגבה מוסיקלית – הבוזות הרגש (תכנית רביעית).
16.00 מאולמי הקונצרטים בעולם – שבת ליסט ברדיו ההונגרי (תכנית את התזמורת הסימפונית של רדיו ההונגריה/אבטל הוראטי – הוראטי: קונצ'רטו לפסנתר ולתזמורת (א. פון אלפנהיים): ליסט: סימפוניה „דנטה" (מקה. הנשים רדיו ההונגריה): ליסט: 6
שירי מקהלה – מקהלת צבא העם של הונגריה.
18.00 רגש על הביצוע – על אחת כמה וכמה.
19.00 בין הבתים – מעולם המוסיקה – יהולה: קטעים מתוך הבחנת דרוזס (סולנים ולהקת הברוק מניס ג'ילבר בצ'בנוא) וידי: קטעים מתוך „מקבת" (זמרים אמברוזיים/תז. פילהרמונית הדשה/ר. מוטי): מוסורגסקי: קטעים מתוך „הכירה המכשפת" (סולנים, מקה. ותז. של בית האופרה הלאומית הדשה /ר. הבינציקי).
20.05 ממורי יצירות – היידן: סונטות וקנצונות.
21.00 ימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון 1987 – מבצעים: רביעיה להליל ולכלי קשת ברה מג'ור ק. 285 (ג. מלצר הליל/ג. פונה חליל/א. מארדולה/ י. ולמנן צ'לו) בר דהרב „מאביס" ספור בעשר המגנות (מ. פיטרק צ'מלר/צ. בריאן/מ. הרץ צ'לו/בן עירי ואדי כלי הקשה): שוסטקוביץ': 3 חמשים, בלאק כיונות המסמר (ג. לוי בינור/א. מתונה, בינור/מ. לוי) שלישייה לפסנתר, לכינור ולצ'לו מס' 6 אופ. 97 „ארכידוכס" (ג. ולצמן פסנתר/י. מנחה בינור/מ. הרץ צ'לו).
23.30 אינטרלוד – רגע מוסיקלי.

רשת א'

08.27 משפט דמיאנג'וק – שידור חי מ„בנייני האומה" בירושלים.
13.27 האוניברסיטה המשודרת – שידורים לימי השואה.
15.57 משפט דמיאנג'וק – שידור חי מ„בנייני האומה" בירושלים.
22.05 לכל ארם בכבה.

רשת ב'

18.06 מפיק חדי (ש.ש).
19.35 דין הרבים – עניני חוק ומשפט.
20.05 סולם המרות – מצעד הפזמונים הפופולריים.
22.05 קשר ראשו – היהודים מנוחים.
00.15 בין הקשה.

רשת ג'

18.06 היה היה.
20.05 לי ולך – שירי הברכה.
21.05 קצת אחרת – מה מתקרב.
23.05 מסביב לחצות.

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחרי הצהרים.
18.05 הרצועה שבשידור – עם הלילים ומפקים ברצועת עזה.
19.05 שירים עבריים.
19.05 רדיו דרוז (גלצ"ל 2)
20.05 לקראת ביום – שאלות ותשובות למתגייסים לצה"ל (ש.ש).
20.05 מבנבנים (גלצ"ל 2)
21.30 אוניברסיטה משודרת – מסלול הבורה – הביטקטורות המשקות (גלצ"ל 2)
23.05 קול הצלחה (גלצ"ל 2)
23.55 שיחות הצות – עם האוצרות ממרכז ליהיים.
00.05 ציפורי לילה עם יותם ראובני.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרטים על התכניות.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 חוגה.
09.05 סלודיה.
10.05 פניני בוקר.
11.05 רגע של עברית.
11.10 שירים עבריים.
12.05 מעורב ירושלמי.
14.06 בראש צעיר.
17.10 שירים עבריים.
18.06 מנחת ערב.
18.50 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.06 „סבא ישראלי".
06.12 הבעלות בוקר.
06.22 לחקלאי.
06.50 סקירה מאמרי המערכת.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 שעשים עכשיו.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הקשת.
11.30 סוף לשלום.
11.40 הודעות.
12.10 „אנו בב".
12.50 מה בשמע.
13.00 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צמח.
15.05 רגעי קסם.
15.51 לוח מודעות.
16.05 חוגת הארץ.
16.55 קראגי סוף.
17.05 יומן כלכלה.
17.30 על הספרים הנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.50 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.11 בוקה לאסור.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה בבוקר הזה.
10.05 שבעים מי יודע.
11.05 בזהר פנוף.

13.05 זה לוזה.
14.06 סוכן חזה.
15.05 חדש ודיש ומתורש.
16.05 המנה יומית.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באמש מילולי – פינוח של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 מוקדים עיז.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 הפסקת עשר.
11.05 מבק לעכשיו.
13.05 מקום טוב באמצע.
14.05 דה לה מה.
15.05 מה יש.
16.54 באמש מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 מסולש.
18.54 הודעות להורים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט להדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיסק.
23.05 עשרים הארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
שינו לב לשידורי F.M.